

Městská knihovna v Praze

**Karel
Poláček**

Bylo nás pět

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupňujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Bylo nás pět

Karel Poláček

Znění tohoto textu vychází z díla Bylo nás pět tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Československý spisovatel v roce 1979 (POLÁČEK, Karel. *Bylo nás pět*. Vydání dvanácté, v ČS šesté. Praha: Československý spisovatel, 1979. 219 s.).

Autor portrétu Karla Poláčka na obálce e-knihy je neznámý.

Text díla (Karel Poláček: Bylo nás pět), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

[Fotografie Karla Poláčka](#) není vázána autorskými právy.

Citační záznam této e-knihy:

POLÁČEK, Karel. *Bylo nás pět* [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2016 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-195-4 (pdf). Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/26/25/27/bylo_nas_pet.pdf.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a tiráž), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 23. 9. 2016.

Upozornění pro čtenáře

Tato e-kniha obsahuje poznámky pod čarou, které nejsou hypertextově provázány.

Text poznámky pod čarou je umístěn na dolním okraji každé stránky, ve které je v textu zvýrazněno číslo poznámky pod čarou (např.: Text^{[0](#)}).

^{[0](#)} Text poznámky pod čarou.

OBSAH

Upozornění pro čtenáře	5
1/2/3/4/5	7
Ediční poznámka	153
Bibliografie díla Karla Poláčka.....	154

1/2/3/4/5

Do školy chodím každý den kolem jednopatrového domu, na kterém je štít s nápisem Martin Bejval. A pod tím jest tiskacím písmem napsáno: Povožnictví a obchod uhlím. Ten nápis je modře a červeně vymalovaný a po obou stranách jsou zkřížená kladívka, což se mi velice líbí. Ale ještě více se mně líbí koňská hlava, co je přidělaná mezi dvěma okny v prvním patře. Když jsem byl malý, tak se mně ta hlava nic, ale docela nic nelíbila, jelikož jsem se jí bál. Ona má pořád otevřenou hubu a cení zuby. Ušklíbá se tak, jako by na mne něco věděla, počkej, ty kluku nezdárná, já to na tebe řeknu. Chodil jsem na ni žalovat, že se v jednom kuse na mne šklebí a já jí přece nic nedělám. To ona pořád začíná, ať si to nechá! Maminka mne musila chlácholit a pravila, že ta hlava mně nic nemůže udělat, jelikož je dřevěná.

Ale to mně mohla říkat pořád a já jsem jí nechtěl věřit, jelikož jsem byl děsně hloupý. A když jsem šel kolem Bejvalů, tak jsem velice rychle utíkal. Já jsem si myslel, že koňská hlava povídá na mne šeptem všelijaké klepy. Někdy jsem poslouchal, jak šeptá: Pročs nejedl dneska polévku, takovou dobrou polévku? Já vím, žeš trápil zrzavého kocoura Honzu, jelikož jsi mu přidělal na tlapky ořechové skořápky, a on chodil po baráku a hlučně klapal a byl z toho velice mrzutý, jak k tomu přijde? Nevíš, že cítí bolest jako ty, nedělej mu trampoty. A kdo vydloubal služce Kristýně rozinky z vánočky, hé!

Já jsem pravil, že to není prauda a nech si to a žalobníci přijdou do pekla a čerti budou do nich šfouchat vidlemi, aby nežalovali. Ale ona se pořád šklebí a pořád něco šeptá tichým hlasem, však já popadnu klican a bácnu ji, aby se nešklebila.

Nýčko však už jsem velký, pročez jsem chytrý a vím, že koňská hlava se mně neposmívá, ona to dělá jen tak a já jsem se s ní skamarádil. Když jdu do školy, tak jí pravím: Nazdar! a ona taky praví: Nazdar! Na jaře se mne ptá, budou-li dneska kuličky nebo se bude hrát tyčkrle¹. Nebo se snad bude na hřišti prohánět meruna,

¹ Dětská hra s malým dřevěným špalíkem a tyčkou, kterým se špalík odpaluje do dálky. Pozn. red.

a tudíž mne napomíná, abych nezapomněl mičudu napumpovat. Já na to pravím: Děkan, nezapomenu! V létě by chtěla vědět, co bude s koupáním. Jestli se jde dneska ke Kalhotám, nebo ke Klobouku. Na podzim by chtěla jít s námi pouštět draka nebo dělat ohničky a v zimě dělat sněhuláka nebo sáňkovat nebo na kluziště. Já vidím, že by s námi chtěla chodit, ale který hoch by chtěl chodit s dřevěnou koňskou hlavou, ať si zůstane, kde je.

A školu máme pěknou novou a my máme taktéž pana učitele Veselíka, on nosí zlaté brejle a o přestávce jí housku a čte si v knížce, a když vidí nezdobu, tak uloží trest, jemu je to fuk. O přestávce býváme na dvoře a někteří žáci děsně řvou a já taktéž. Na tom dvoře nás jednou vyfotografoval pan Potůček, co se dobře učí a dávají pozor, ti seděli v první řadě, pan učitel seděl uprostřed a přespolní zajíci stáli a koukali se. Já mám tu podobenku zarámovanou a visí nad pohovkou, co si na ni nesmí nikdo sednout, jenom teta Anděla, co po ní budeme dědit, a ona to ví, pročez má na nás děsného vzteka. Pročez se posadí a kouká se velice přísně. Vedle mne sedí Ěda Kemlink, co s ním chodím, nalevo pak Páta Karel, co s ním vůbec nechci chodit, on je žalobníček, žaluje, nic si nevyžaluje. A nikomu nic nedá, protože je lakomec, ale sám loudit umí. Ale přijď si!

Když naše maminka ten obrázek uviděla, tak se smála, že mám na hlavě šešulku jako papoušek, a říkala, že jednou budu mít pěknou památku. Tatínek bručel, že se za hlouposti vyhazují peníze a že to nebude trpět. Jeden, povídal, neví, kam dřív, a vy se tu necháte vypodobnit. Učitelé, povídal, si myslí, že jsem milionář, jim je hej, mají své jisté, ale mně lidi neplatí. „Tak už nebruč,“ pravila maminka, „bručáku. A nekaz dítěti radost.“

„Uvidím, jak se mně odslouží,“ pravil tatínek a šel si lehnout. On vždycky po obědě spí a to si přikryje obličej Národní politikou, aby naň nešly mouchy.

Pan učitel mne chválí, že se chovám mravně a že mám dobrou hlavu, pročez mu nosím sešity domů. Písmo mám nejlepší z celé třídy, vnější úprava písemných prací velmi úhledná. Píšu krásněji než Kolorenč František, co je první ve třídě, ale často schází, má

škrofle² a taky měl přiušnice. Já si přinesl ze školy vši, měl jsem jich plnou hlavu. Nikdo neměl tolik vši, ani Zilvar, co ostává v chudobinci. Maminka pravila, že si musí zoufat, a česala mě. Naši říkají, že půjdu na studije, abych byl pánem a nemusil pakovat bedny jako tatínek. Náš Ladislav, ten nejstarší, taky měl jít na studije, ale nešlo mu měřictví a kouřil retka. Tak mu vzali študenta do domu, aby s ním opakoval, ale Lád'a stejně nic neuměl, kradl v krámě bonbóny a rozdával je d'oučatům, aby s ním chodily. Tak ho vyzdvihli ze študijí a dali ho na kupectví do Mostu, aby se naučil německy. Zpočátku se mu to nelíbilo a psal, aby ho zase vzali domů, že už bude dělat dobrotu, a aby mu poslali učebnice, že se bude soukromě připravovat do vyšší třídy. Tatínek mu odpověděl, milý Ladislave, to by tak hrálo, měl jsem s tebou uznání dost, na mně peří neroste, teď je s učením utrum, a uslyším-li na tebe stížnost, vezmu hůl, až se vyučíš, dá-li Pánbůh, převezmeš po mně kvelb. Já jsem to psaní nesl na poštu, úředníci tam razítkovali, až to bouchalo, to se mně líbilo. Tak se náš Lád'a spokojil, poslal domů prádlo, k němuž bylo přiloženo psaní, že se mu kondice zamlouvá, taktěž pan šéf je s ním spokojen, moji draží, pošlete mně příležitostně něco na přilepšenou, všechny vás vroucně líbám, taky Mančinku, zda táž už umí chodit? Já jsem to psaní předčítal našemu kocourovi, co tomu říkáš, Honzo? Zda se ti taktěž zamlouvá kondice? Avšak kocour nic neřekl, jenom se šklebil, lízal si břicho a pak vyskočil oknem, aby se vydal na toulky.

Naši si myslí, že až budu velký, že budu sedět na kanceláři v teple, lidi budou přede mnou smekat, ale já budu olizovat kolky. A budu si posílat pro párek. To se mi nechce líbit. Nejraději bych sloužil u Bejvalů za pacholka, neboť bych nosil koženou zástěru a v uchu bych měl mosaznou náušnici proti uhranutí jako Jakub, Bejvalův čeledín. Tak bych kráčel podle vozu hezky zvolna a zešíroka, mával bych bičem a pro sebe si hvízdal. Několikrát jsem zkoušel chodit jako pacholek Jakub a teď už to umím. Taky pískat jsem se naučil, koně to mají rádi, ale musí v tom být smutná nota. Oni pak otáčejí po kočím hlavu a dívají se naň svýma krásnýma, tmavýma očima. Někdy si Jakub zastrčí násadku do holínky a staví

² Skrofulosa – tuberkulóza mízních uzlin. *Pozn. red.*

se u Friedmannů na kořauku. Nejdříve se podívá sklenkou proti světlu, pak rychle překotí do sebe kořauku, zavrtí hlavou a udělá brr! Tuhle se maminka divila, jak mi nalila kávu, tak jsem se na hrnek podíval proti světlu, pak jsem se napil, udělal jsem brr! a jako bych si utřel vousy. Maminka se ptala: „Co to děláš za uličnictví, uličníku jeden uličnická, chceš, abych na tebe vzala kverlačku?“

„Nechci,“ odpověděl jsem.

Jakub je nemluva, s lidmi moc řečí nenadělá, jeho řeč je hm, jó, tak, nó, inu a podobně. Zato však rozumí koňské řeči a koně si před ním musejí dávat pozor, aby se neprozradili. Pozoroval jsem, že když stojí před krámem pana Friedmanna, tak si šeptají, a já vím co. Že Jakub se oddává alkoholu, což škodí zdraví a vede ke skotáctví. Já bych také rád rozuměl koňské řeči a žádal jsem Jakuba, aby mne tomu naučil, že mu za to dám svou sbírku nerostů. Jakub se smál a odpověděl: „Inu!“ Tak jsem mu řekl: „Nechte si to, když jste takový, a já umím koňskou řeč sám od sebe, abyste věděl. Právě před chvilkou jsem slyšel, jak Lyska řekla Grošovatému: Máme pána ochlastu.“ Jakub se ještě víc smál a řekl: „Toť!“

Můj nejmilejší přítel se nazývá Bejval Antonín, protože jsme s Tondou jedna ruka. Taktéž si půjčujeme knížky. On má plničky kufr indiánek, jako jest: Morová rána v Praze, Vpád Pasovských a Bílá paní rožmberská. Na jedné jest obrázek s nápisem „Dvacaterák se obořil na knížete“. Veliký jelen se již již chystá parohy probodnout knížete pána, vtom však jeho věrný myslivec vystřelil smrtící ránu, čímž si zavázal knížete k vděčnosti. Taky má Tonda sharkovky a kliftónek³ habaděj. Všecko má, protože pan Bejval říká, že si potrčí na vzdělání a nelituje groše.

Tonda má převzít povoznictví po svém otci a slíbil mně, že by pak si mne vzal za pacholka. To by bylo pěkné. Jenomže sám Tonda nechce zůstat doma, ale míní se odebrat do světa, protože je vynálezcem. On vynalezl takové palčivé sklíčko. Když svítí slunce, tak říká: „Dej sem ruku, já ti něco ukážu, ale nesmíš se dívat, protože

³ Sharkovky – dobrodružství detektiva Toma Sharka, kliftonky – dobrodružné příběhy detektiva Léona Cliftona. Pozn. red.

bys mně vynález prozradil.“ Tak podržíš ruku, chvilku nic, ale za chvilku zařveš bolestí a na ruce máš červený flíček. Tonda říká, že až bude velký, že za ten vynález dostane houf peněz a koupí si motorku.

Jeho otec, pan Martin Bejval, je ze všech nejsilnější. Každému se postaví bez bázně, každého přepere. On mně připadá jako Lamželezo, Drtimosaz a Skopcenakopec, jak jsem to četl v jedné knížce, co nám půjčuje pan učitel ze školní žákovské knihovny a musí se v pořádku odvést, jinak rodiče neb jejich zástupci to musejí zaplatit. Jednou se pan Bejval z legrace pustil do křížku s panem Plachetkou, sládkem, co má taky strašnou sílu, on byl ve válce a všechny nepřátele přemohl. Oni tedy zápasili, byli červení, zhluboka dýchali a pan Bejval praštil panem Plachetkou o zem, jen to žuchlo, on zná ty správné hmaty. Všichni se smáli, pan Plachetka řekl: „Fuj, ty kujóne!“ a musil dát na pivo. V Sokole zdvihne pan Plachetka stokilovou činku tahem, nikdo to po něm nedokáže. Pročež chci také býti závozníkem, abysem měl sílu. Všichni úhlavní nepřátelé budou přede mnou prchati, zachraň se, kdo můžeš. Nikoho se neleknu, třeba by byl po zuby ozbrojen jako loupežník Horia, co chodil s Gloskou⁴.

Pročež jsem rád, že jsem hoch, jenom mužský dovede všechny nepřátele pokořit, aby prosili o milost, že už to víckrát nebudou dělat. Holky se sice taky perou, ale nemá to žádnou cenu, jenom se chechtají nebo brečí. Neumějí si hrát, mají samé takové pitomé hry a chtějí se vdávat. Ale žádný mužský si je nevezme, protože není s nimi žádná legrace. Když si hrají na svatbu, tak ženicha dělá zase jenom děvče, přičemž se divně krouťí a špulí ústa, aby bylo vidět, že je ženich.

Musíte vědět, že jsem byl ve velkém nebezpečí, že zůstanu holkou, neboť každý kluk, když se narodí, je nejdřív d'ouče a pak teprve hoch. Nosil jsem až do svého čtvrtého roku holčenci sukýnky, protože naši říkali, že se musejí dotrhat. Byla to pro mne velká hanba, hoši se mnou nechtěli nic mít a můj bratr Ladislav, co je nyní kupeckým mládencem, se proto za mne styděl. Pamatuji se, jak jednou kolem našeho domu šli nějací páni a já jsem stál na prahu

⁴ Horia a Gloska – postavy z loutkových her Matěje Kopeckého. *Pozn. red.*

a cucal jsem certličku. Vedle mne stál Ladislav a taky cucal certličku. A jeden z těch pánů ukázal na mne a povídal: „To je hezká holčička.“

„To není prauda,“ odvětil Láďa uraženě, „nýbrž je to kluk.“

„Vždyť nosí sukýnky, tak jakýpak kluk?“

„Tak se podívejte!“ řekl Láďa a zdvihl mně sukýnky.

Páni se smáli a říkali: „A přece je to holka,“ a Láďa na ně vyplázl jazyk, vzal mne za ruku a pravil: „Pojď domů!“ Ale to už je dávno, to jsem byl ještě malý, dneska jsem už velký.

Bylo moje velké štěstí, že se nám narodila Mančinka, škoda, že jsem právě nebyl doma, protože mne tatínek poslal pro cihličku kvasnic a řekl, abych pak šel na oběd k strejdovi Emilovi a nevrátil se až večer. Když jsem se vrátil, tak byla u nás paní Štichauerová a chovala Mančinku zabalenou v peřince. Mančinka měla docela malý obličej, červený jako jablíčko, a v peřince vypadala jako vánočka. Paní Štichauerová pravila: „To je tvoje sestřička,“ a velela mně: „Řekni: Pánbůh požehnej!“ Já jsem to nechtěl říci a maminka ležela v posteli a byla nemocná.

Od té doby, co se narodila Mančinka, dostal jsem kalhoty, a tak jsem se stal doopravdy klukem. Dopadlo to tedy se mnou dobře. Když byla naše Mančinka docela malá, tak měla místo nosu knoflík, a věřte mně to nebo ne, dovedla si cucat palec u nohy. Kolikrát jsem to po ní zkoušel, ale ne a ne to trefit. Však já se to musím naučit, a až to budu umět, to bude slávy. Potom se musí schovat i Jirsák Čeněk, co chodí se mnou do školy, a Jirsákovi dělají čepice a papuče. Jirsák Čeněk dovede si obrátit klapky u očí a vypadá hrozně, oči má červené jako čert. Jednou ho tak uviděla Kozí Kuncka, co na náměstí prodává ovoce, cukrdlata, kokosky, jakož i pomeranče. A odplivla si: „Fuj, parchante, to jsem se lekla. Na tebe, skotáku, patří pořádná metla.“

„A na vás dvě,“ odvětil Jirsák Čeněk a poskakoval a mečel: „Mée, Kozí Kuncka!“

„To je teď mládež!“ hrozila se ovocnářka. „Nemá to kázeň ani boží bázeň,“ a hrozila: „Počkej, ty kluku nezdárná, já tě dám polecajtovi.“

My jsme se smáli. A Jirsák Čeněk si hned zapsal do notesu: „Posmíval jsem se starým lidem,“ jelikož si zapisuje hříchy do

zásoby, aby měl ke svaté zpovědi nejvíce hříchů ze všech hochů. Jirsák Čeněk se vsadil, že když chce, dokáže hřešit proti všem božím přikázáním. Aby se mohl vyzpovídat, že zhřešil také proti přikázání: Nesesmilníš, napsal na zeď Heřmanovy továrny neslušný nápis.

Do školy nemám daleko, jenom asi čtvrt hodinky, a pak co by kamenem dohodil. Ráno mne nemohou dostat z postele. Obzvláště v zimě, když se sněhové vločky lepí na okno a vítr ťuká a volá, holá, holá! Po ránu je tma a u nás se svítí petrolkou. V dřímotě slyším, jak se Kristýna štrachá po kuchyni, jak zívá, ach bóže, bóže, mele kávu a něco bublá. Na kamnech voda v hrnku bublá a mně to tak připadá, že Kristýna je v hrnku pod pokličkou a hněvivě se vaří. V peřinách je teploučko a já si myslím, že jsem zvíře v doupěti, krtek, jezevec nebo co, mám pod zemí klikaté chodby, a když přijde myslivec, tak uprchnu druhým východem, tak jsme se to učili v hodině živočichopisu. Ten myslivec, to je Kristýna, ta mne tahá z postele, vstávej, lenochu, je čas do školy. Já s ní zápasím a křičím: „Nech mne, ty Rampušando!“, neboť ona pochází ze vsi Rampuše, která jest položena vysoko v horách. A umí česky jako německy, se svými příbuznými mluví po haťalácku jako ti mužové, co přivázejí dříví z hor. Na horách rostou třešně, takové červené, malinké a strašlivě sladké. Když Kristýna se vrátí z hor, kdež navštívila rodiče, přináší vždycky pytlík těch sušených třešní, tím se mi nejvíce zavděčí.

V zimě se myju nerad, voda je studená a štípe do tváří, kávu pak honem si vypiju vstoje, ještě dobře, že si knihy do brašny složím už večer, takže jsem hned venku. Kristýna pokaždé za mnou vyběhne a křičí: „Ty kluku nevzdělaná, ani jsi tatínkovi a mamince neřekl spánembohem, no počkej!“ To je pravda, pročez na Rampušandu vyplážnu jazyk. Ona mně hrozí pěstí, já se nebojím. I pravím jí: „Tak abys věděla, ode dneška se jmenuješ Rampepurda,“ ona se směje jako blázen, ona má šamstra a bude se vdávat.

Na cestě se stavím pro Bejvala Antonína a tomu okamžitě oznámím, že Kristýna jest vlastně Rampepurda, a jemu se to líbí. Tak se smějeme.

Vždycky se snažím, abych se vyhnul domu, kde bydlí pan Fajst. On je úředník na odpočinku, nemá co dělat, a proto se do všeho plete. Nejvíce si všímá školní mládeže, které vytýká různé nezdoby.

Hlavně na mne má spadeno, a já mu přece nic nedělám. Najednou se odněkud vyřítí, popadne mne za límec a baterkou mně svítí do uší, jestli je mám čisté. Nejsou-li uši řádně vymyty, pak vzkřikne: Ha! a vede mne zpátky k nám do kvelbu. Jemu je to jedno, jsou-li v krámě lidi, nebo ne, a křičí: „Podívejte se, pane velkoobchodníku, jaké zahnojené uši má váš synátor, hanba, hanba.“ Tatínek na to vece: „To víte, pane Fajst, děti se člověk neuhlídá.“ Načež mně vynadá a panu Fajstovi se poděkuje, ale já vidím, že mu to není vhod, jenomže my jsme obchodníci, a pročez musíme být zdvořilí na všechny strany, kdyby se pan Fajst urazil, tak by nám nedal utržit. Já však nemusím být tak uctivý, protože jsem ještě malý a nemám z toho rozum. Možná že panu Fajstovi plivnu na okno. Nebo mu strčím do kapsy něco nemravného, například chcíplou myš. O tom budeme s Bejvalem pilně uvažovat.

Celou ulici Palackého skáčeme o jedné noze, kdo to déle vydrží, nebo jdeme pozpátku, to také každý nedokáže, a pak se zastavíme před cukrářstvím pana Svobody. Ve skříní tu jsou koláčky, krémové trubičky, rohlíčky a dorty, růžové, hnědé a zelené. Také čokoládové placičky, posypané takovými bílými a červenými semínky. Tak stojíme s Bejvalem Tondou před výkladem, prstem ukazujeme na dorty a říkáme se značnou rychlostí: „To je moje, to je zas tvoje,“ a tak se jako rozdělíme o celý výklad.

I tázal jsem se Bejvala, zda by se bál, kdyby ho na noc zavřeli do cukrářství. Bejval Antonín odvětil, že by se ani trochu nebál, že by tam všecko sežral.

Já bysem se taky nebál a taky bych všecko sežral. Ale na hřbitově bych se bál. Tam v jednom kuse straší. Kdo naposled umře, tak mezi ostatními nebožtíky nemá žádnou úctu, to je zrovna tak, když přijde do školy nový žák. Tak ten nový umrlec musí sedět na čerstvém hrobě, zahalený v prostěradlo, a vartuje. To musí být otrava! Já bysem nechtěl mít na krchově službu, ani kdyby mně někdo za to dal celý pytel burských oříšků, k tomu album cizozemských známek, modrý svetr a palčivé sklíčko.

My, kteří bydlíme v Palackého ulici, jsme přátelé, ale ostatní jsou nepřátelé. My jsme ti nejjudatnější, pročez jsme postrachem všech nepřátel.

Kteří jsou nepřátelé: To jsou Ješiňáci, ti jsou nejzlejší. Ostávají v Chaloupkách, jsou zrzaví a mají obličej pihovaté, takže jsou kropenatí jako boby zvané řezníci. Jejich území se rozprostírá od hostince Na purku, zabírá nádraží a cihelnu a táhne se až k dělnickým domkům, zvaným Na Zavadilce. S nimi sousedí Dražáci, ale ti jsou zas falešní. Nejraději by byli na obě strany. Jednou jdou s námi, podruhé zase s Ješiňáky. Ale jsou víc pro sebe a každému se posmívají. Jednoho Dražáka vedl pan Letovský, strážník, na obec, protože dal Ducbabovi kamenem do hlavy. On brečel a jeho tatínek, co je holič, řekl, že to dá soudu. Dražák dražácká na obci lhal, že ne, že nikdy neměl kámen v ruce, ale já ho dobře znám, je to Bednařík, ten je ze všech nejhorší, nikoho nenechá. Bednaříkovi jedí psy a kočky. Bednařík má trojku z mravů.

Avšak největší naši nepřátelé jsou Habrováci, to jsou ti nejhorší sprostáci. Habrováci i do školy nosí plné kapsy kamenů. Mají přesilu. Jejich mravy jsou špatné, zvyky ošklivé. Povahy jsou nesnášenlivé. Často bývají po škole. Ve škole sedí v oslovských lavicích, protože neprospívají. Také vyrušují a na jiné to svádí. Ruce si nemyjí, také krk mívají špinavý a pan učitel je posílá do umyvárny. Tuhle povídal, že by si Habrováci mohli za ušima sázet brambory, všichni jsme se smáli, oni měli vzteka. A pan katecheta říká: „Vy Habrováci jste plémě amalekitské, Bohu nemilé a lidem protivné.“

Území Habrováků se rozprostírá po obou březích potoka javornického. Obyvatelé se živí chovem husí a soukenictvím. Někteří se oddávají pašeráctví, pročez musejí chodit s četníkem na okres. Mnozí úpí ve vězení pro špatné skutky. Habrováci každému nadávají. Běda cizinci, který by se odvážil do jejich země bez průvodu rodičů nebo jejich zástupců!

Válka s Habrovou počíná se obvykle na podzim, když rolníci sklídí, radují se z hojné úrody a ze stodol se ozývá buchání cepů. Tehdy naši vystoupí na stráň, z níž možno zhlédnouti celou zemi habrovskou až k obzoru, kde sousedí s územím lukavickým. Oko se

pokochá úchvatnou vyhlídkou a ústa z plných hrdel spustí potupnou píseň, která jest Habrovským proti mysli. Tato píseň zní:

*„U Křížů v maštali
chcípła kobyła.
Radujte se, Habrováci,
bude hostina!
Habrováci – hup!
Nažrali se krup.
Napili se syrovátky,
až jim bříšek puk, puk, puk.“*

Jakmile se píseň ta válečná ozve, již vyřítí se ze všech chatrčí, domků, ano i obydlí občané habrovští a mávají klacky a divoce pokřikují.

Avšak každé válce předchází manévry, aby si vojsko zvyklo pobytu v poli a drsnému životu válečnickému. Také letos jsme se ustanovili, že budeme konat manévry, a to na vrchu Budíně, jenž vévodí našemu městu a odkudž je překrásný pohled, jemuž se obdivují i cizinci. Na Budíně jest les, kde nerostou ani jahody, ani borůvky. Nic tam není.

A tak jednoho jitra se shromáždilo vojsko u našeho domu, tatínek o ničem nevěděl, protože právě šel do magacínu pro petrolej. Kdyby to věděl, tak by zařval strašným hlasem: „Já ti dám manévry, vem si knihu a uč se!“ Velitelem veškeré branné moci byl Bejval Antonín, neb jest ze všech nejsilnější a ve všem se vyzná. Velitelem by chtěl býti Kemlink Eduard, jelikož jeho tatínek píše na bernáku, pročež ho každý musí zdravit. Náš tatínek ho také musí zdravit, přičemž pokaždé vyndá dýmku z úst. Éda Kemlink se chlubí, že umí kreslit plány, a tudíž nakreslil plán Budína i okolí. Pravil, že každé vojsko musí mít plány, jinak by utrpělo porážku a musilo by se dát na kvapný ústup. On se v tom vyzná, a až bude velký, že půjde do kadetky učit se na důstojníka. A bude mít šavli se štrápcem. Bejval povídal, teda že je dobře, ať ty plány nakreslí. Sám že udělá takový vynález zkázy, kterým všechny nepřátele zničí.

Přidal se k nám Zilvar z chudobince, protože viděl, že máme s sebou buchty. A měl kameny v kapsách a prak. Řekl, že přivede ještě víc hochů, ale Bejval odpověděl, že je nás dost. Éda měl pušku,

levolvér a kapsle, divoce koukal a mluvil hlubokým hlasem. Já jsem měl palcát jako husité, když se položili táborem u města Naumburku a vyslali k nim družičky, aby je nechali být a neublížili jim. Pak šli husité domů a cestou zpívali „Kdož jste boží bojovníci“ a každý se lekl, když to slyšel. Já jsem četl takovou knihu a každého palcátem praštím, ať si pak jde žalovat.

Taktéž jsme měli vozejk, na němž byly naloženy buchy, abysme na pochodu netrpěli hladem. Když jsme se chystali vyrazit, tu přišla Eva, dcera cukráře Svobody, a pravila, že by s námi chtěla jít na manévry. Načež velitel Bejval Antonín odvětil, že to jsou hlouposti, neboť ženská na vojnu nepatří. Eva byla lítostivá a natahovala moldánky. Tak jsem se do toho vmísil a otázel jsem se, proč by nemohla jít s námi? Mně se Eva líbí, protože krásně voní po vanilkovém cukru.

Když jsem se za ni přimlouval, tak se na mne díval Jirsák Čeněk a příšerně se šklebil, mně na potvoru. Když on se díval, tak já jsem se taky díval, přistoupil jsem blíž, on šel také blíž, zařal jsem pěsti, on také zařal pěsti. Já jsem řekl: „Tak si pojď!“, on odpověděl: „Jen pojď ty!“ Velitel pravil, že se teď nemáme prát, protože by to nemělo žádnou cenu, na to je dost času až pak, nýčko je třeba se dát na pochod. Tak jsme toho zatím nechali, ale Jirsák Čeněk to má u mne schováno, já vím, proč se příšerně šklebil. On si myslí, že Eva je moje nevěsta, to je bídna lež, kdo o mně říká, že jsem ženich, tak je sám ženich, a ze všech největší. Já se ženit nebudu, a jestli se Čeněk bude ještě jednou příšerně šklebit, tak ho praštím tím největším šutrákem.

Velitel rozhodl, že tedy Eva půjde s námi a potáhne vozeček s buchtami, aby byla také něco platná. Eva si radostně poskočila, že tu bude hned, jestli si také může vzít s sebou Jiřinu, protože to jest její největší a nejvěrnější přítelkyně, před kterou nemá žádné tajnosti. Bejval pravil: „Proč ne? Jenom koukej, ať už jste tady.“

Tak jsme čekali, pořád čekali, a holky nikde, velitel řekl: „Ježíšmarjá, to je doba!“, mužstvo reptalo a Čeněk se znova ozval, že to věděl hnedle, ženské do války nepatří, ale nedíval se na mne, aniž se příšerně šklebil, což bylo jeho štěstí. Kemlink bručel, že kdyby to věděl, tak mohl jít radši k strejdovi, co má králíkárnou, podívat se na jeho novou ramlici. Velitel vyslal rychlého posla k Svobodovým do

krámu, co jako je, pan Svoboda se ho přísně otázel: „Čím posloužím?“ a posel se zalekl, takže si koupil za krejcar bonbóny, a nepořídil.

Teprve za hodnou chvíli přišla Eva, provázená Jiřinou Hrazdírovou, nějakou Boženou Šebkovou a ještě jednou holkou, kterou neznám. Všechny se chechtaly a Jiřina měla slunečník, který vzala matce. Dívky byly odvedeny k vozatajstvu a táhly vozejk s buchtama. A pořád si něco šeptaly a pištěly jako myši.

Když jsme se přiblížili k lesu Budínu, tak holky počaly zpívat: „Ramóno“ nebo tak nějak, takovou hloupou holčenci píseň, strašně vysokým hlasem. Velitel se rozzlobil a zařval: „Ticho! Copak je to za pořádek? Nedaleko může ležet nepřítel v záloze a ony si tu krákorají jakoby nic.“

Děvčata se mu smála, Bejval měl vztek a řekl, že už je to naposled a že si můžou dělat blázny ze své babičky. Holky se ještě víc smály, to ony dělají vždycky, poněvadž jsou blbě.

Na kraji lesa jsme se utábořili, abychom si odpočinuli, a kochali jsme se krásnou vyhlídkou. Ěda Kemlink rozvinul plán, byl krásně nakreslený, tuší vytáhnutý, stínovaný, ano i barvičkami vymalovaný. Každý strom, každý kámen a cestička byla k poznání, takže jsme se všichni divili, jenom Čeněk Jirsák pravil: „To je toho!“

Když jsme si odpočinuli a nabrali nových sil, tu velitel poručil, abychom se plížili lesem a hlásili všechno podezřelé. Tak jsme se plížili a bedlivě se dívali na všechny strany. Napřed kráčel Ěda Kemlink, protože pravil, že je důstojník, měl v ruce plán a díval se do něho a v jednom kuse velel: „Vpravo hled! Vlevo toč!“ I dostal najednou kamenem a zařval.

Koukali jsme se, co je, a houští zapraštělo a z něho se vyřítil Ješínák, mával klackem a křičel: „Mažte je, řežte je!“ A viz! za ním druhý, třetí, bylo jich nejmíň milión těch Ješínáků, všichni řvali jako bejkové a mávali klacky. Z toho jsem poznal, že nás falešně přepadli, a snažil jsem se spasit útekem.

Také velitel se chtěl spasit útekem a schoval se do škarpy. Myslil si, že ho nebude vidět, ale Ješínáci ho našli, vytáhli ho za pačesy a pak ho vochlovali, jeden mu zezadu plivl na kalhoty. Ženské se daly do brče, kvičely a křičely, nechaly vozejk vozejkem a utekly.

Ješiňáci nám sežrali buchty, načež nás honili po polích a hulákali, že nás musejí zničit, abysme si podruhé nefoukali.

Bůh ví, jak by to dopadlo, možná že bysme byli všichni po smrti, kdyby se náhle neobjevil jakýsi rolník, který byl rozzlobený. Rolník ten měl bič a křičel: „Holoto jedna secsakramentská, já vám dám plašit mně dobytek!“

Toho se nepřítel zalekl, protože ten rolník byl podle všeho náramný sprosták a byl by nepříteli zmaloval. Tak Ješiňáci se dali na zbabělý útěk a rolník pravil, že každému přerazí hnáty, jemu je to jedno. A Ješiňáci utíkali pořád pryč, a když byli daleko, tak rolníkovi nadávali, ale nebylo jim rozumět.

My tedy šli domů a Ěda Kemlink ztratil plány. Čeněk Jirsák plival krev a pravil: „Já to věděl, tak to máme. Já jsem nechtěl, aby ženské šly s námi, s nimi není žádná hra.“ Jinak, pravil, by Ješiňáky porazil jako nic, ani desíti by se nelekl. Ptal se mne, jestli jsem neviděl, jak se na něho čtyři sáпали a on jednoho po druhém složil. Já jsem řekl, že jsem to neviděl, a on se příšerně šklebil.

Já jsem pravil: „Na mne se nemáš co šklebit,“ on však odvětil: „Budu se šklebit, schválně se budu šklebit,“ tak jsem pravil: „Když se šklebíš, tak jseš opice,“ pročež jsem mu dal jednu přes kebuli. On mně dal také jednu přes kebuli, a tak jsme se fackovali.

Velitel Bejval Antonín vece: „Fuj, fuj, nehrám!“ a odešel. Ěda Kemlink pravil, že musí jít do houslí, že už dvakrát scházel. Dražák Zilvar odešel už předtím, hnedle jak viděl, že se blíží Ješiňáci, a také ostatní odešli.

Šel jsem teda domů s Jirsákem a celou cestu jsme se fackovali. U Dlouhé Vsi nás potkal pan Fajst a pravil: „To je pěkná školní mládež!“ Proto jsme se přestali fackovat a rozešli jsme se do svých domovů.

Povídal jsem, že Bejval Antonín jest velký vynálezce, největší vynálezce ze všech, a je to taky praua. Tuhle mně pravil, že zase něco vynalezl, ale že mně to nemůže prozradit, leda když se zadušuju, že to nikomu neřeknu. Tudíž jsem pravil: „Namoutěkutě!“ a třikrát jsem si odpilvl.

Tak Bejval Antonín pravil: „Pamatuj si, žes přísahal,“ a pak řekl, že vynalezl hru, která se nazývá „Palič ceciliánského města Mostravy“. Hra spočívá v tom, že se na poli postaví dědina, která se podpálí, a obyvatelstvo bude hasit.

Mně se to velmi líbilo a pravil jsem, že by se to mělo říct taky Édovi Kemlinkovi, ten jistě dovede dělat obyvatele.

Bejval povídal, že jo, a já jsem řekl, že Zilvar z chudobince taky může dělat obyvatele. Bejval souhlasil. Ale já jsem mínil, že Jirsákovi se to nesmí říct, protože každou hru zkazí.

„To se vr!“ vece Bejval Antonín.

Potom řekl, že by k tomu potřeboval krabice, z nichž by se ty domy vystavěly. Jestli bych ty krabice mohl opatřit.

Odpověděl jsem: „To bysem mohl.“ Pravil jsem, že je odcizím strýčkovi, k němuž se nepozorovaně vloudím.

„To by bylo prima,“ vece Bejval Antonín.

My totiž máme strýčka a ten se nazývá Alois Vařeka. Má na náměstí dům a vede obchod sukrem a látkami, prodává límce, košile, jakož i krabátle⁵.

Strejda je lakomý, teta Vařeková je taky lakomá. Ona se nazývá Emílie. Nikomu nic nedají. My s nimi nemluvíme.

Když mě strejda vidí, tak se mě ptá: „Co jste měli dneska k obědu?“ a já vždycky odpovídám: „Brambory.“ Strýc se táže dále: „Maštěný?“ „Nemaštěný,“ odpovídám. To mne navedl tatínek a pravil, že u Vařeků nesmím nikdy prozradit, že jsme měli zelňáky či boží milosti, kočičí tanec, čalamádu nebo uhlířinu, chlupaté knedlíky, nastavovanou kaši, lívance, nebo dokonce maso. Kdybych mu to řekl, tak by si udělal: „Jojo, pak máte něco mít, když všechno prožerete.“ A teta by jistě k tomu dodala: „Nejdřív jste samý ejchuchu, ale pak přijde to ouvé. Kdo šetří, má za tři. Máte pamatovat na zadní kola.“

Tatínek pravil, že se Vařekovi bojí, že bysme se na ně spoléhali, ale to si počkají. Tatínek ví, že nemáme od nikoho nic k očekávání a že se sami musíme starat. Maminka pravila: „Ona si Emílie myslí, že bych dětem ani neměla dát najíst, pro děti mně by mělo být líto kousek toho žvance?“

⁵ Kravaty. Pozn. red.

Strejda Vařeka je strašlivě bohatý, má ve sklepe zakopané milióny zlaťáků. V noci chodí do sklepa s lucernou, a když přijde do sklepa, řekne hrozným hlasem: „Abr kábr domine.“ Na ta slova se rozevře stěna, ukáže se skrejš a v ní truhla plničká zlaťáků. Strejda postaví lucernu na zem a pak počítá peníze.

To mně vypravoval Franta Voborníků, co jsou u Vařeků jako nájemníci. Tázal jsem se ho, zda tu truhlu se zlaťáky viděl, on odpověděl, to zrovna ne, ale že se jednou v noci probudil a slyšel, jak se ze sklepa ozývá cinkání: „Ajnuncvancik – cvajuncvancik.“ Franta když to pravil, tak se strašně zadušoval, z čehož jsem poznal, že nevrldlouže⁶. Když jsem to tatínkovi vypravoval, tak se zasmál: „Hohoho!“ a dal mně větrovou pokroutku.

Vařekovi mají také dědečka, který jest děsně starý, loni mu bylo dvě stě let. Sedí pořád ve fodelu⁷, na hlavě má kulatou čepičku se štřapcem, vousy mu rostou z nosu, z očí i uší a na zádech mu roste mech. Taktéž má u nosu kapku. Sedí ve tmě, šňupá tabák a potom hlasitě kýchá, jako když vybouchne kapsle. Pověst vypravuje, že když jednoho dne jel kolem Vařekovic baráku sám císař Josef v kočáře, tak dědeček si klekl do bláta a podal císaři pánu písemnou žádost, aby dostal trafikku. Císař pán poručil zastavit příležitost, vlídně se usmál, řka: „Dobrý muži!“

Dědeček už nic nevidí, ale zato sluch má bystrý. Když v krámě strejda Vařeka povídá učedníkovi, aby skočil s penězma na poštu, tak dědeček tluče holí o podlahu a vztekle zařve: „Nedovolím, aby se bůhzdarma vyhazovaly peníze!“ Proto když je u Vařeků řeč o penězích, tak se mluví šepem.

K odcizení krabic jsem si vybral chvíli k polednímu, když jsou po obědě. V ten čas tetinka Emílie nadává v kuchyni služce a služka odmlouvá, učedník pak jde s jinými učni hrát karty na kláda u novostavby. Strejda Vařeka pak si lehne v krámě na pult, dá si štůček sukna pod hlavu, jiným kusem látky se přikryje, načež praví: „Á jo, stojí to všechno za hovor, kdyby někdo přišel, tak mne zbudíte,“ ale v tu dobu nepřichází žádný zákazník. Potom báječně chrápe a o ničem neví.

⁶ Drze lhát, vymýšlet si. Pozn. red.

⁷ Křeslo. Pozn. red.

Tak jsem se vplížil do kvelbu, opatrně se rozhlížeje na všechny strany, zda neuslyším podezřelý šramot. Jsem v tom krámě dobře obeznámen a vím, kde co je. Tak jsem vlezl pod pult, kde jsou krabice s košilemi a jiné zboží, vyházel jsem to všechno na podlahu a popadl jsem škatule a již jsem byl venku. Tam na mne čekal Bejval Antonín, aby mně pomohl, pročez uchopil část kořisti a utíkali jsme, abysme byli pryč, neb strejda, kdyby to věděl, tak by dělal jako blázen, že má takovou škodu, a já bych pak doma neobstál.

Pak jsme šli do polí, s námi šel Éda Kemlink a s námi chtěl jít také Čeněk Jirsák, ale nikdo se ho neprosil. Tak on dělal, jako že s námi nejde, ale já dobře viděl, že nejde sám, ale jde s námi. Když jsme byli v polích, tak jsme z těch krabic postavili dědinu, já jsem napsal na jeden barák Škola, na druhý Obecní úřad, na třetí Koloniál a na ostatní nic. Čeněk Jirsák pořád očumoval a pak pravil, že na jednu škatuli by se mělo napsat Kostel, ale já jsem pravil: „S tebou se nikdo nebaví,“ on odpověděl: „S tebou se taky nikdo nebaví,“ já jsem pravil: „To jsem řekl já a ty si vymysli něco nového.“ On pak mlčel a já jsem byl rád, že jsem ho převezl.

Načež jsem napsal na jednu krabici Hostinec U havrana a před tou krabicí jsme si sedli na bobek, jako že sedíme v hospodě a mluvíme řeči. A Čeněk Jirsák smutně pravil: „Škoda že jsem po svaté zpovědi. Kdybych nebyl po svaté zpovědi, tak bych taky jako bych seděl v hospodě, jako bych pil pivo a dělal bych obyvatele. Ale protože jsem po svaté zpovědi, tak nesmím, abych nezhrěšil slovem nebo skutkem.“

„Tak jdi pryč, ty vole,“ pravil jsem.

On se hnusně zamračil a odpověděl: „Ty kluku pitomá, kdybych nebyl po svaté zpovědi, tak bych ti vynadal.“ Pohrozil mně pěstí a povídal: „Počkej, ty moulo, až nebudu po svaté zpovědi, tak ti rozbiju frňák.“

My však nedbali na tu hloupou řeč, ale seděli jsme v hospodě a mluvíli jsme řeči.

„Víte co?“ pravil Éda Kemlink. „Já jsem starosta.“

Bejval Antonín se usmál a odvětil: „Starosta jsem já.“

Já jsem se také usmál a pravil jsem: „To se vr!“

„A co jsem já?“ tázal se Éda Kemlink.

Tonda odpověděl: „Ty jsi obecní slouha a musíš vybubnovat požár.“

To se Édovi líbilo a pravil: „Tak já jsem obecní slouha a vybubnuju požár.“

„Tak už dost, a teď se musejí mluvit řeči,“ pravil Tonda.

„Tak začni,“ vybídl jsem ho.

„Nó, sousedé,“ začal Tonda, „tak ourodu máme chválabohu pod střechou a nýčko je to dobré.“ Mluvil nízkým hlasem.

Já jsem taky mluvil nízkým hlasem: „Ba, prauda, sousedé, ouroda je dobrá, mohla by být lepší, žito sype, brambory se vydařily, teď jak bude s řípou, krmení je hojnost a husy máme taky.“

„Já bysem vám, sousede, prodal jalovici, plácnem si,“ pravil Tonda.

„Zač by byla?“ ptal jsem se.

„Za padesát tisíc, ať škoduju.“ Tak jsme si plácli.

Pak jsme mluvili řeči, jenom aby si dítky nehrály se sirkami, což by bylo neštěstí, neb vítr vane do vesnice. Vtom Zilvar zapálil jeden barák, obyvatelé křičeli: „Hoří!“ Já byl hasič a trubil jsem „tú-lá!“ a Kemlink bubnoval a pravil: „Na vědomost se dává, že vypukl požár.“ Obyvatelé bědovali a vynášeli nábytek i dobytek a pohořelí bědovali: „Jsme my to ale chudáci!“

Když požár nejvíce zuřil, tak Bejval Antonín pravil: „Lidičky, zachovejte rozvahu, neb takovou pohromu nepamatují ani nejstarší pamětníci.“

Čeněk Jirsák stál opodál a šklebil se, ale jenom trošku, a pravil, to není žádný opravdivý požár, když se nezvoní na poplach. Když u nás hořel hraběcí špýchar, tak se zvonilo na všechny zvony a někteří vybíhali ven v podvlíkačkách, jak byli, protože to bylo v noci.

Bejval to uznal, já jsem to taky uznal, všichni to uznali a Bejval pravil: „Tak zvoň na poplach!“ A Čeněk Jirsák zvonil, a tak si s námi hrál, ačkoli nikdo nechtěl, aby si s námi hrál.

Veškerá dědina lehla popelem a Éda Kemlink si propálil kalhoty a brečel, že takhle nemůže domů.

Bejval pravil: „Kdo ti za to může, mělš dávat pozor.“

Éda pravil: „Vy jste mne naváděli a já to na vás řeknu.“

Když jsme šli domů, tak Bejval pravil, že s Édou není žádná hra, a já jsem taky pravil, že s Édou není žádná hra.

S Čeněkem Jirsákem nemluvíím, protože on je takový. A když on je takový, tak já jsem taky takový.

My říkáme Jirsákovi Krakonoš. To jméno vynalezl Tonda Bejval, neb on všechno vynalezne. Pročež mu každý říká Krakonoš. Jeho bratrovi Ferdinandovi, co dělá ve fabrice, se taky říká Krakonoš.

Pan Jirsák dělá čepice a papuče a říká se mu starý Krakonoš. Paní Jirsáková peče oplatky a prodává je o poutích a říká se jí stará Krakonoška. I dospělí je tak nazývají, ale nikoli na posměch, ale tak. Jirsákovi si z toho nic nedělají.

Když někdo přijde: „Stálé zdraví přeju, pane Krakonoš, tak bysem potřeboval nějaké bačkory,“ tak on odpoví: „Prosím, jaké by to měly být? Máme hojný výběr.“

Jirsákovi jsou velmi pobožní. Pan Jirsák vodí procesí do Vamberic a předřikává píseň „Maria, Maria, denice vítězná, oroduj za nás, Matko, v každý čas, Královno nadhvězdna.“ Přitom má brejle a přísně se dívá přes brejle, zda procesí jde pohromadě čili zda se necourá každý extra a nikdo nezůstává zpátky. Když si procesí přezouvá botky, tak počká a sám pro sebe si nábožně zpívá a dívá se přes brejle, zda si už procesí přezulo botky.

Pan Jirsák jest také kostelníkem ve zdejším chrámu Páně a velebný pán říká: „Krakonoši, udělejte to neb ono,“ a on udělá to neb ono. Když se nějaký kluk v kostele šfuchá, tak ho pan Jirsák vyvede za ucho ven a praví: „Ty zbrojnoši římský, měj bázeň v příbytku božím, jelikož nejseš na pastvě.“

Čeněk Jirsák milistruje a má kněžský šat. To je toho! Já bych taky dovedl být milistrantem. Také nosí křížek o pohřbech, to se pak moc nafukuje a nikomu by křížek nepůjčil ani na chvílku.

Pan Jirsák také fouká trombón a hraje o pohřbech velmi smutně. Jeho starší syn Ferdinand zase píská kládynet, a také velmi smutně.

Čeněk Jirsák je taktéž pobožný a v neděli a ve svátek by se nepral ani zanic. Má strach, že by ho za to čerti v pekle šťouchali vidlemi, a to by nerad. Pročež v neděli a ve svátek kuje pomstu, ve všední den se pere a kamenuje. Avšak já se peru pořád, když mě nenechají.

Když jde procesí do Vamberic, tak jsme rádi. Protože my kluci se pak dáme dohromady a čekáme, až půjde zpátky. Už zdálky je slyšet, jak se blíží, protože zpívají a zdvíhá se prach. A někteří poutníci jdou bosky a nesou si boty přes rameno.

A tak když zpozorujeme, že se procesí blíží, tak si klekneme u silnice a sepneme ruce. Když pak přijdou až k nám, tak se hlasitě modlíme, co nejhlasitěji umíme, aby to bylo slyšet, že se modlíme, jelikož procesí na zpáteční cestě koná milosrdné skutky. Když procesí uslyší, že se modlíme, tak nás všichni lidé chválí: „To jsou hodní chlapečkové, je vidět, že chodí po spravedlivých cestách.“ A házejí nám za odměnu pěťáky, ano desetníky. My pak se modlíme ještě hlasitěji, aby toho bylo víc.

Nejlépe umí žebrotu Bejval Antonín a hned po něm já. Zilvar z chudobince také umí žebrotu, ale už ne tak jako my.

Za vyžebrotu almužny si kupujeme močené okurky, kokosky a žabky, co když se na ně šlápne, tak bouchnou. Také obtisky si kupujeme a všechny věci, to podle toho, kolik utržíme. Zilvar z chudobince si jednou koupil doutník a kouřil pod viaduktem, mračil se a plival. On už umí šlukovat a nic mu není. Já jsem to jednou zkusil, ale pak jsem viděl všechno zelený a Zilvar pravil: „To nic není, to je nezvyk.“

Jednou s námi šel také Otakárek Soumarů, že by s námi chtěl jít taky žebrotou, abysme to s ním zkusili, že také umí prosit. My jsme moc rádi nebyli, jelikož jsme se báli, aby to pak nebylo na nás.

A taky bylo.

Jeho tatínek má v našem městě továrnu na pletené a stávkové zboží a náš tatínek říká, že pan Soumar je velký prachař. Otakárek chodí jenom s vychovatelkou a ta mu v cizím jazyce v jednom kuse říká, aby šel rovně a koukal před sebe. Nosí modrý kabát se zlatými knoflíky a má námořnickou čepici s nápisem „Miramare“. S klucma nesmí chodit, aby se nenaučil nemravným slovům.

A šel s námi a klekl si u silnice a sepjal ruce a ze všech nejvroucněji se modlil. Nejvíce křičel a poutníci ho nejvíce chválili a dostal nejvíce almužny.

Pak šel k sadařovi do áleje a koupil si litr třešní, ty černé. Celou cestu jedl a pochutnával si a říkal, že zas půjde na žebrotu, a až bude velký, že bude žebračkem a bude mít hodně peněz.

Zamazal si šaty, bylo mu špatně, doma volali doktora a Otakárek se přiznal, že byl prosit.

Paní Soumarová říkala: „No tohle!“, pan Soumar se ptal vychovatelky: „Slečno, jak si to vlastně představujete?“ Otakárek dostal domácí vězení a musil opakovat všechny úkoly, až byl z toho pitomý. Taký musil ležet posteli a pít thé. A byl u nich lékař a předepsal mu meducínu. Veškerou almužnu, co si Otakárek vyprosil od poutníků, věnoval pan Soumar polévkovému odboru svaté Ludmily. A bylo to v novinách, kdež bylo napsáno „tisíceré díky šlechetnému dárci“.

Mně je to všechno divné. Protože jsou Soumarovi bohatí, tak Otakárek nesmí jít žebrem? Tak co má z toho bohatství? Mluvil jsem o tom s Bejvalem a ten pravil, ať jde Otakárek do háje a ať se mezi nás necpe, ještě kvůli němu nebudem smět žebrot.

A to je pravda.

My, kteří spolu mluvíme, chodíme se koupat do Kalhot nebo ke Klobouku.

Cizinci se táží, odkud tato jména svůj původ vzala? Odpovídám, že tato jména pocházejí od nepaměti. Poněvadž všichni hoši, co se chtějí koupat, musejí se nejdříve svléknout do naha a pak v náruči si přenést všechny šaty na druhou stranu. Poněvadž tam je vysoký břeh a není tolik kopřiv a všelijakého roští jako na první straně.

Před dávnými lety se přihodilo, že jeden kluk při přenášení upustil kalhoty. On o tom nevěděl a kalhoty mu uplávaly. On se nazývá Rudla Venclíků. Dneska už je veliký chasník, vyučil se nožířství a prodává kudly o jarmarku. Pročež to místo se nazývá U kalhot.

Zrovna to samé se stalo Honzovi Pivcovýmu, ale na jiném místě. Tomu při přenášení šatů uplaval klobouk. Honza Pivců jest už ženatý, má výrobu sodovky a prodává karbid. Pročež to místo se nazývá U klobouku.

Kalhoty se nám nelíbí. Jsou u kruhové cihelny a je tam málo slunce. A je tam plno bahna, když se do toho šlápne, tak jdou bublinky. Když jsem tam jednou plaval, tak mne něco zatahalo za nohu. Tonda Bejval pravil, možná že to byl vodník, protože se tam

vyskytuje. Já si též myslím, že by to mohl být vodník, protože mne to zatahalo studenou, slizkou rukou. Taký jsou u Kalhot pihauky, které cucají krev.

Proto my raději chodíme ke Klobouku, zde je plno slunce, voda je čistá a nejsou tam pihauky, které cucají krev.

U Klobouku je krásně. Jsou tam vrbičky a na nich rostou věšáky, co na nich věšíme šatstvo. Kdo má plavky, ten si oblékne plavky, já mám taky plavky, červeně a bíle štráfkované.

Nad vodou poletují šídla, která mají křídla jako z modrého plechu. Také jsou tam vážky, které nikdo nechytí, protože létají rychle jako blesk. A pod břehem rostou lopuchové listy, které si dáváme na hlavu jako čepici, abysme nedostali sluneční úžeh. Chyba jest, že kolem dokola je les, kde ostávají zloději. Dovnitř lesa se neodváží leda hajný, který jest ozbrojen puškou a každého zloděje zastřelí a spoutaného přivede na úřad, aby už nekradl.

Kdo má plavky, ten si oblékne plavky, Zilvar z chudobince nemá plavky, pročez se koupá jenom tak. Ale s jásotem se vrháme do vody.

Tak jsme se tuhle šli koupat ke Klobouku, byli jsme čtyři. Já, Bejval Antonín, Éda Kemlink a Zilvar z chudobince. Když jsme šli a bylo horko, tak se mezi nás připletl malý chlapec jménem Venda Štěpánků, že jako taky půjde s námi. My jsme byli neradi, protože je malý chlapec, a kdyby se mu něco stalo, na kom to bude? Na nás! Pročez Bejval na něho křikl: „Jedeš!“, já jsem taky na něho křikl: „Jedeš!“ a všichni jsme na něho křikli: „Jedeš!“, ale on nešel pryč, ale pořád šel s námi. A pořád říkal: „Já taky, já taky.“ Tak už jsme nic neříkali, ale mluvili jsme spolu. A bylo nás teda pět.

Když jsme přicházeli k továrně, tak se k nám, jakoby nic, přidal Čeněk Jirsák. Dělal, jako by se k nám nic nepřidal, ale my všichni jsme viděli, že se přidal.

Já jsem se ho otázel: „Co dolejšáš, Krakonoši?“

On odpověděl, že nedolejšá a že není žádný Krakonoš.

Tak jsem se ho prudce otázel: „Kam teda jdeš?“

On odpověděl, že se jde koupat ke Klobouku.

„Hahá!“ pravil jsem silným hlasem. „My se jdeme koupat ke Klobouku, a ne ty!“

„Však já se jdu sám koupat ke Klobouku,“ pravil Jirsák a příšerně se šklebil.

„My jsme si to vymyslili,“ pravil jsem.

„Já jsem si to taky vymyslíl,“ odpověděl on.

„Nech ho,“ pravil Bejval Antonín, „když jde sám, ať si jde sám, ale s námi nepůjde. A nebav se s ním.“

Tak jsem se s ním nebavil, ale schválně jsem dával pozor, jestli půjde sám, nebo s námi. On dělal, jako když jde sám, ale já jsem poznal, že jde s námi, ačkoli dělal jako že ne, s nikým nemluvil a silně si pískal.

Když se jde ke Klobouku, tak se jde kolem vysoké stráně, na které rostou lísky, a my na podzim chodíme na oříšky a máme jich plné kapsy. A dole jest trať místní dráhy.

Jirsák, který krácel před námi, najednou se zastavil a zvolal: „Že skočím ze stráně dolů!“

On je totiž hrdý a rád se vytahuje.

Pravil jsem, ať nedělá ze sebe vejtahu, že stejně neskočí, to bych se vsadil.

On pravil, to se uvidí, rychle vylezl nahoru, a když byl nahoře, zvolal: „Pozor!“ a rozpřáhl ruce.

My se dívali.

„Neskákej, ty vole!“ zařval jsem, „nebo si polámeš všechny hnáty.“

„Pozor!“ zvolal podruhé, „jeden, dva a jedna jsou – jsou – tři!“ Pak se pokřižoval a rozběhl se.

Zamhouřil jsem oči, abych to neviděl. Když pak jsem oči otevřel, byl už dole. Nic se mu nestalo, jenom koleno si trochu odřel.

Všichni jsme si oddychli a začali s ním mluvit.

„Proč ses předtím pokřižoval?“ tázal jsem se ho.

„To se musí,“ pravil Čeněk Jirsák, „aby mne při tom chránil anděl strážný a ode všeho zlého mne odtáhl.“

„Máš smrtelný hřích,“ pravil jsem.

„Jaký smrtelný hřích, ty blůmo?“ otázal se.

Pravil jsem: „Protože když se skáče ze stráně na trať, tak je to opovážlivé spoléhání na milost boží.“

On se lekl, že uvalil na sebe tak těžký hřích, ale pak pravil: „Nemám hřích, protože opovážlivé spoléhání na milost boží jsme v nábožce ještě neměli.“

„Hahá!“ pravil jsem silně. „Náhodou jsme měli, pan káťa⁸ nám o tom vypravoval.“

„Kdy?“ tázal se Čeněk Jirsák.

„Minulý týden ve středu,“ pravil jsem, „tadyhle Tonda je svědek.“

Bejval pravil, že je svědek, Ěda Kemlink taky pravil, že je svědek.

„Ve středu jsem chyběl,“ pravil Čeněk Jirsák, „a tak jsem nanejdýš zhřešil nevědomostí. To je lehký hřích a spraví se to jedním otčenášem a jedním zdrávasem.“

„Jo, pěkně!“ pravil jsem. „Pohané také hřeší nevědomostí a je jim to houbec platné. Všichni přijdou do pekla, a když se budou vymlouvat, že nepoznali světlo pravé víry, tak jim Pánbůh řekne: Tak jste se měli starat, vy troubové, a šup s vámi do pekla!“

Čeněk Jirsák mlčel a už nic neříkal a hodnou chvíli přemýšlel, co by řekl, aby nebylo vidět, že jsem ho parádně převezl.

Potom pravil hrdě: „To nebylo žádné opovážlivé spoléhání na milost boží, ale sportovní výkon.“

Mně se nelíbilo, že je tak hrdý, a pravil jsem: „Náhodou to bylo opovážlivé spoléhání na milost boží, to bych se chtěl vsadit.“

„Tak se vsaď!“ pravil Čeněk Jirsák.

„Vsadím se, oč chceš!“ pravil jsem.

Čeněk Jirsák pravil, že by pak všichni sportovci přišli do pekla, kdyby to bylo pravda, jak jsem povídal. Přišli by tam sprintéři, těžká i lehká atletika, volejbal i házená, plavci i závodníci, cyklisti i automobilisti, vzpěrači těžkých břemen, ba i fotbalisti. Ba i sám velebný pán by podle toho musil přijít k věčnému zatracení, protože je o něm známo, že když byl majstrem, tak hrával za seminářskou jedenáctku proti strahovákům a jako brankář obětavě hájil svatyni.

„To by pak peklo bylo plné a nebylo by v něm hnutí,“ pravil.

„To je mně fuk,“ pravil jsem já.

Tak jsme mluvili a hádali jsme se celou cestu, jak jsme šli přes louku, a pořád jsme o tom rozmlouvali, až jsme přišli ke Klobouku.

⁸ Katecheta, učitel náboženství. Pozn. red.

Bejval Antonín pravil, ať už toho necháme, že jsme oba volové. Tak jsme toho nechali.

U Klobouku bylo horko a slunce svítilo. Já mám rád, když slunko svítí, protože když přivřu víčka, tak se dělají duhové balónky. Když jsem byl malý, tak jsem je chytal, chtěl jsem si je zavřít do šuplete, protože jsem neměl rozum. Dnes už mám rozum, ale přece jsem rád, když se dělají duhové balónky.

Tak jsme se svlékli a hovada nás štípala, poněvadž u Klobouku je plno hovad. Někteří praví, že když hovada štípají, tak bude pršet, ale já jsem vyzkoumal, že to není pravda, jelikož hovada štípají pořád. Hovado je chytré, ono se neutopí, to je můžeš držet pod vodou třeba hodinu, ono pak vyplave a ulítne jakoby nic, sprosták! Ono je napuštěné nějakou mastnotou, proto mu voda nic neudělá. Nejlepší jest proti hovadímu štípnutí se namazat bahnem, ale my se stejně namažeme, abysme vypadali jako černoši. Bejval Antonín si udělal šmouhy, aby vypadal jako zebra, ale já jsem si namaloval vousy, abysem vypadal jako pan strážmistr Kordule, co vodi vandráky a loupežníky do basy. Všem se to líbilo a každý to dělal po mně a Venda Štěpánek to taky dělal po mně, ačkoli nemá z toho ještě rozum.

A váleli jsme se po louce, někteří mluvili, ale já jsem nemluvil a díval jsem se, jak lidé kosí seno. Pak jsem viděl, jak z dálky přijížděl vlak, a tak jsem si myslil: Jestlipak přijeli cestáči? Já jsem rád, když přijede cesták, protože on pak přijde k nám do krámu a tatínek se s ním hádá. On pokaždé říká, dejte mi pokoj, já nic nechci, zůstalo by mně to ležet, lidi nekupujou, jsou špatné časy. Pan cesták taky mluví, že jsou špatné časy a že to není nic platné. Tak se hádají hodnou chvíli a potom pan cesták vytáhne notes a zapíše si objednávku. Pak zastrčí notes, podá tatínkovi ruku a řekne nejuctivější služebník, já se vám klaním.

Mně se pan cesták velmi líbí, protože je vždycky celý nový, vousy má voňavé, vlasy taky voňavé a chodí si jako ve svátek. Když do krámu vstoupí maminka, tak pan cesták řekne rukulíbám, milostpaní je pořád jak ta růžička, maminka se směje, pohrozí mu prstem a praví: „Vy jeden!“

Proto mám vlak rád, že vozí cestáky, a také proto, že z něho jest rozhled do širé krajiny. Až budu velký, tak budu pořád cestovat a budu mít kožený kufr.

Když jsme se vyváleli, tak jsem pravil: „Kdo se nejdřív osmělí?“

Všichni křičeli: „Já!“ Ale nejdříve se osmělil Éda Kemlink, ten vám má skok jako plavec závodník. Bejval a já jsme plácli do vody jako žába, ale Čeněk Jirsák skočil pozpátku, protože je hrdý. Ale předtím se pokřižoval.

Ten malý chlapec Venda Štěpánků taky vykřikl: „Já!“ a skočil do vody, jak to viděl u těch dospělých.

U Klobouku jest velká touň a my jsme si nevzpomněli, že Venda Štěpánků třeba neumí plavat. On taky neuměl.

A zmizel pod vodou, pak se vynořil, něco vykřikl, zase zmizel a polykal andělíčky.

„Ježíšmarjá!“ křičeli jsme. „On se utopí!“

Protože je tam vír a voda se točí pořád dokola a je tam plno kořenů, do kterých se zapletou nohy. Tak jsme stáli a křičeli a byli jsme polekáni, protože jsme nevěděli, co teď.

Jenom Zilvar z chudobince nekřičel, on nikomu nic neřekl a skočil do touně. Nýbrž plaval pod vodou a šmátral kolem sebe, vynořil se, kašlal vodu a pravil: „Už ho mám, už ho držím za vlasy!“

Všichni jsme křičeli: „Nepusť ho!“

On odpověděl: „Nepustím, neboť ho držím pevně.“

Pomohli jsme mu vytáhnout Vendu na břeh, a když byl na břehu, tak Zilvar pravil: „Herdek filek!“ a vysmrkal se.

Venda ležel bez hnutí a nebylo vidět, že dýchá. Už jsme si mysli, že je po něm, tak jsme byli celí pryč, a já jsem pravil: „Tak vidíte, já jsem nechtěl, aby šel s námi,“ a bylo mně do bréce.

Bejval Antonín taky pravil, že nechtěl, aby šel s námi, ale já jsem pravil: „To není pravda, ty vrdloužeš, sáms povídal, nechte ho, ať jde s námi.“

Bejval sprostě pravil, že sám vrdloužu, ale Čeněk Jirsák pravil: „Teď se nehádejte, to nemá žádnou cenu, nýbrž musíme přivést utopence k životu.“

Éda Kemlink pravil, že je to pravda, co říká Jirsák, ale jak to máme udělat?

Čeněk Jirsák pravil, že na chodbě školy, co do ní chodíme, jest obraz, na kterém je vymalováno, jak se vzkřísí umrlý utopenec, a že se to musí podle toho dělat.

A dělal to podle toho a pohyboval Vendovýmá rukama i nohama a mačkal mu břicho, až z něho vyšla voda.

Venda si najednou vzdychl, pak se posadil, koukal a nevěděl, kde je. A nejdřív mu bylo špatně, ale za chvíli mu bylo dobře, my jsme skákali a křičeli: „Sláva!“, jelikož jsme měli radost.

A Čeněk Jirsák se pokřižoval a pravil: „Však měl namále.“

Venda se na nás usmíval a vypravoval, co se mu stalo. Pravil, jak ho voda přijala a že to bylo moc krásné a že byl lehký jako balón a v uších mu žertovně šuměly bublinky. A když otevřel oči, kolem dokola to bylo zelené jako na louce a na té louce rostly veliké červené jahody a on si jich chtěl natrhat, ale jaksi nemohl k nim.

On dlouho vypravoval, ale všechno napřeskáčku, a my jsme se v tom nemohli vyznat.

Éda Kemlink pravil: „Jó, pěkné jahody, mohls být nebožtíkem.“

„To není praua,“ pravil Venda, „nemoh jsem být nebožtíkem, ale chtěl jsem natrhat kytici jahod a přinést je mamince.“

„Nech ho,“ pravil jsem, „on je ještě malý a neví, co mluví.“

Pak jsme moc chválili Zilvara z chudobince, že se neohroženě vrhl do vody, aby zachránil tonoucího.

Zilvar celý zčervenál, protože se rozzlobil, a pravil: „Vlezte mi na záda, votroci, a nechte si to!“ Ale já jsem na něm poznal, že se stydí, protože jsme ho chválili, tak jsme ho pořád chválili a on nadával dosti sprostě.

Potom jsme se ustrojili, jelikož jsme měli koupání dost, a kráčeli jsme domů a nesli jsme si na zádech plavky, aby nám uschly. Zilvar z chudobince vedl Vendu Štěpánkového za ruku a poučoval ho, jak se má plavat. Nejdřív se naučí hrabat jako pes, a když to umí, tak se naučí doopravdy plavat. On mluvil, jak se plave na prsou, pod vodou a pokročilí kraulujou. Rukama to ukazoval a Venda to musil dělat po něm.

A pak se ho otázel: „Budeš si to pamatovat?“

„Budu,“ pravil Venda.

Zilvar ho pochválil: „To je dobře, aspoň se podruhé neutopíš!“

Příštího týdne jsem měl pořád radost a dováděl jsem a dospělí mne napomínali, že neposedím. Poněvadž byl konec školního roku. A největší radost jsem měl ve středu, protože jsme dostávali vysvědčení, a Kristýna pravila: „S tebou čerti šijou.“

Toho dne ráno jsem si neudělal v peřinách doupě ani jsem si nepředstavoval, že jsem zvíře, ale sám jsem vyskočil z postele a křičel jsem: „Vysvědčení – vystrčení! Vystrčení za dveře, bude dobrá večere!“

Kristýna se ušklíbala a pravila: „Jenom jestli! Když propadneš, bude ran jako maku, ne-li dobrá večere.“

Já jsem pravil: „Ty propadneš, Rampepurdo rampepurďácká, ne-li já.“

Ona mě honila s koštětem, oba jsme křičeli a pořád se smáli a maminka pravila: „Vy, Kristýno, máte ještě méně rozumu než to děcko.“

Kristýna pravila: „Milostpaní, když on začal.“

Když nám pan učitel rozdával vysvědčení, tak nás vyvolával jednoho po druhém a byl celý jinačí, protože byl ve svátečním. Žáci byli taky ve svátečním. Zilvar z chudobince měl kalhoty po tatínkovi a čepici mu půjčil pan Stádník, co bydlí taky v chudobinci, aby Zilvar byl taky ve svátečním. Kabát měl po bráchovi, co šel na vojnu, a rukávy mu byly dlouhé, ale on si z toho nic nedělal a utíral si do nich nos. Otakárek Soumarů byl v námořnickém a přivedla ho slečna. Édovi Kemlinkovi vrzaly botky a on byl rád. Bejval Antonín měl modrou kravatu a dal se ostříhat mašinkou. Já jsem měl hodinky, ale nesměl jsem je otevřít, kdybysem se chtěl podívat na kolečka.

Než nám pan učitel rozdál vysvědčení, tak nás napomenul, abysme ani o prázdninách nezapomněli, že jsme synové vlasti, pročež abychom ani o prázdninách nesložili ruce v klín a doma pomáhali. Abysme šli příkladem napřed a nedělali hanbu naší škole. Abysme zdravili dospělé a nejedli nezralé ovoce, což je zlých nemocí původce, a nelámali větve, poněvadž je to příroda. Abysme dbali čistoty těla a nemyslili si, že když jsou prázdniny, že můžeme chodit jako čuňata, pročež abysme se vzdělávali četbou.

Mně se ta řeč líbila, pročez jsem si umínil, že si honem půjdu vypůjčit k Édovi Kemlinkovi detektývku, protože pravil, že má krásnou detektývku „Mrtvola v mezinárodním vlaku“, abysem měl co číst, poněvadž jsem všechno přečetl.

Když jsme obdrželi vysvědčení, tak jsme byli všichni způsobili postoupiti do vyšší třídy, jenom dva kluci propadli, nějaký Vosáhlo Arnošt z Dubinky, on nemá tatínka a jeho matka posluhuje a pije kořauku. Potom Klema František, kouří retka a je tlustý, jeho tatínek má hospodu a on umí hrát pilijár. Ale já s nimi nechodím, nikdo s nimi nechodí. Oni si z toho nic nedělali, že propadli, ale já bysem měl vzteka, kdybych zůstal sedět.

Já jsem měl jenom dvě dvojky, ostatní samé jedničky, polepšil jsem se z počtů, občanské nauky a kreslení. Byl jsem rád, protože když přinesu krásné vysvědčení, tak dostanu od tatínka korunu, od maminky taky korunu, aby tatínek nevěděl, a můžu si je dát do kasičky, a když mám hodně peněz, tak smím za ně tatínkovi koupit tabák.

A nejlepší z naší třídy byl Páta Karel, on má samé jedničky, protože sedí rovně a dává pozor a pořád se hlásí. Pročez když jsme vycházeli z třídy, tak mu někdo podrazil nohy a on brečel. Bylo to na mně, ale já jsem to nebyl. Myslím, že to byl Zilvar, jelikož se koukal hned jinak.

Když jsme se vyhrnuli ze školy, tak jsme moc křičeli a moc jsme utíkali, jenom Páta Karel kráčel k domovu slušně, jelikož je pitomec. A před školou stál pan Fajst a dával pozor, jestli ho budeme zdravit. Kdybysme ho nezdravili, tak by šel žalovat, protože je žalobník žalobnická. Tak jsme ho pozdravili, i Čeněk Jirsák ho pozdravil, smekl klobouk a pravil: „Pochválen!“ a přitom se příšerně šklebil. Pan Fajst nevěděl, jestli se příšerně šklebí ze zdvořilosti, nebo jemu na potvoru, a tak se koukal.

Jenom Zilvar z chudobince nepozdravil a pan Fajst se na něho koukal a pravil silným hlasem: „Neumíš dát počestnost, nezdvořáku?“

Zilvar nic neřekl a šel dál a pan Fajst šel za ním a pořád se ho ptal silným hlasem, jestli neumí pozdravit a jak ho to doma vedou. Zilvar zase nic neřekl a šel rychle, pan Fajst šel taky rychle a Zilvar začal utíkat, ale pan Fajst neumí tak rychle utíkat. Pročez když byl

Zilvar daleko, tak začal křičet: „Pan Fajst vepřovou zblajz, pak koupil koninu pro celou rodinu.“

Pan Fajst strašlivě zčervenál a křičel silným hlasem: „Ty lotře lotrovská, zraješ pro šibenici!“ Ale Zilvar šel domů a někteří se smáli.

Pan Fajst se obrátil a díval se na všechny, ale nejvíc se díval na mě, jestli se nesměju, a já se díval jinam. Ale pan Fajst se pořád na mě díval, jestli si nemyslím: „Pan Fajst vepřovou zblajz, pak koupil koninu pro celou rodinu.“ Já jsem si to myslel, ale on mně nemohl nic říct, protože jsem to neříkal, a tak pravil: „Ty si dej taky pozor, já už tě dlouho pozoruju.“

Já jsem věděl, že na mě přijde žalovat, ale nic jsem si z toho nedělal, protože jsem věděl, že mně naši nic neřeknou, jelikož nám pan Fajst stejně nedá nic utržit.

Tak jsem šel pryč, ostatní hoši šli taky pryč a pan Fajst se zastavil s Kozí Kunckou a my jsme slyšeli, jak pravil: „Z těch kluků roste samý kreminálník, vzpomenete si na mě, matko drahá, až tu nebudu.“

Já nyní chodím s Čeňkem Jirsákem a my spolu mluvíme a všem jsem pravil, že spolu mluvíme, aby to věděli. Jelikož jsem poznal, že není falešný, ale náhodou je správný. A vůbec to není praua, co pravil Bejval Antonín, že Čenda je jenom pro sebe. Sám je falešný. Poněvadž jsem pravil, aby mně půjčil kolo, jen co bych objel rynek, ale on mně nepůjčil, já jsem pravil, snad by ho nebylo, nevidáno, ale on pravil, že mně má koupit kolo náš tatínek, jelikož mu koupil kolo jeho tatínek. Tak jsem mu pravil: „Pamatuj si, že si to budu pamatovat, ty lakomče lakomá, však ty přijdeš.“ On pravil: „Tak si to pamatuj, ale svoje kolo si nenechám od každého zhindrovat.“

Vypravoval jsem to Čeňkovi Jirsákovi a on pravil, že Tonda byl vždycky takový a že si toho dávno všiml, ale že nic neříkal, aby nikdo nemohl říci, že něco říká. Ale že se vždycky divil, co na něm mám, a že jsem pořád chodil za ním jako ocásek. Pravil jsem, že od nynějška nebudu za ním chodit jako ocásek, a zadušoval jsem se.

A potom Čenda pravil: „Nic si z toho nedělej, já mám nápad. Pojď se mnou na půdu a tam ti řeknu nápad.“

Šli jsme na půdu, sedli jsme si do vikýře a Čenda pravil: „My založíme spolek a pojedeme do Itálie, ale Tondovi o tom nic neříkej, on by chtěl jet s námi.“

Pravil jsem, bodejť bych řekl něco Bejvalovi, to mne neznáš, a pak jsem pravil, že by se to mělo říct taky Édovi Kemlinkovi, aby s námi jel do Itálie.

Čenda pravil, beze všeho, tak jsme to řekli Édovi Kemlinkovi a on přinesl škatulku, že se do ní budou dávat peníze, a až budeme mít hodně peněz pohromadě, tak pojedeme. Až budeme v Itálii, tak pošleme Tondovi kartku a on bude mít vztek, že spatříme cizí kraje, a on ne. Až se vrátím, tak řeknu Bejvalovi: „Kdo spatřil Vesuv, co soptí síru a plameny, a kdo ne? Kdo byl v jeskyni, co se tam dá pes a on chcípne, a kdo ne? Aha! A kdo mně nechtěl půjčit kolo? Aha!“, čímž ho správně převezu.

Sešli jsme se u Kemlinků, abysme se poradili, a paní Kemlinková, když jí Éda pravil, že pojedeme do Itálie, tak nám dala kafe a buchtu, abysme se posilnili na tu dalekou cestu. Pan Kemlink spravoval elektriku, protože když není v kanceláři, tak vždycky spravuje elektriku, a pravil, že byl jako vojín v Itálii u těžké atalerie⁹ a že si tam pekli kaštany.

Éda Kemlink má dvě sestry, jménem Viktorka a Rafaela, a ty se nám podívaly do škatulky a byly tam už dvě koruny osmdesát haléřů a ony se nám smály, že za těch pár krejcarů se nedostaneme ani do Dlouhé Vsi. Éda Kemlink pravil, že u něho jsou jedna jako druhá pitomé paznehty a že si myslí, že si je vezme letec, ale ať nemyslí, že žádný letec není takový blázen. Jelikož každý letec sedne do éra a letí do Indie, a co by dělal se ženskou. Ony se chtěly s ním prát a my jsme vypili kafe a pravili jsme, že půjdeme k Jirsákům, abysme měli od ženských pokoj.

Éda má takovou knížku, co se z ní učí italsky, a sám už se z ní předtím učil. On už umí nazpaměť cvičení „Láska – Zasnoubení – Svatba“ a dovede říct po italsku: „Dejte mi políbení, slečno, kdy bude svatba?“ a my jsme se mu divili, že to dovede říct rychle.

Když jsme šli od Kemlinků, tak jsme byli tři a Pajda šel s námi. Pajda je Kemlinků pes, on je velice dlouhý, ale nožičky má krátké,

⁹ Artilerie – dělostřelectvo. Pozn. red.

křivé. Ale umí tak utíkat, že ho nikdo nedohoní. A když utíká, tak se směje, vyplazuje jazyk a uši mu plandají kolem hlavy jako dvě plácačky na mouchy. Pajda je velice chytrý, on žere všecko. On sní i močenou okurku a ještě by chtěl. A když chce, aby mu otevřeli, tak zaťuká ocáskem na dveře.

Éda pravil: „Pajdo, nemůžeš jít s námi, jelikož máme spolkovou schůzi, abysme mohli jet do Itálie, a ty z toho nemáš pojem.“

Pajda to poslouchal, stál a byl smutný a měl jedno ucho naruby. A Čenda pravil: „Proč by nemohl jít s námi? On nás nebude otravovat jako ty ženské, jelikož má rozum.“

Pročež Éda pravil: „Tak pojď, Pajdo,“ a Pajda měl radost a skákal a silně štěkal a olízl Édovi nos. A pak se převalil na záda a hned nato vyskočil, moc rychle běžel, všecko očuchal, a když byl daleko, tak na nás čekal a nožičku měl zdviženou, jako by pravil: „Copak nemůžete jít rychleji?“

My jsme Pajdu chválili, ale Éda pravil, že se Pajda nezdá, že kouká jako svatý Utřinos, když se mu nadává, ale je to děsný převít. Pročež bylo na něho už moc stížností. On se spolčil s Amorem, který má hlídat u zedníků na stavbě, ale nehlídá a kouká, kde by co ukradl, neb je známý zloděj. Amor a Pajda nejraději kradou u řezníka Štveráka, jelikož vyčíhli, že pan Štverák jest málokdy v krámě, protože si musí namlouvat v jednom kuse Andulu, co slouží u důchodních. Pročež stojí opřený u okna a kouká se do kuchyně, jak Andula žehlí, a povídá: „Pořád v práci, slečno Andulko? Kdypak půjdeme spolu na špacír?“

Tak když zpozorují, že si pan Štverák zase namlouvá, tak vleze Amor do krámu, protože je velký a dosáhne na pult, ale Pajda je malý, tak dává venku pozor, kdyby někdo šel. Načež Amor skočí na pult, popadne věnec buřtů a pak spolu utíkají velice rychle. A co můžou, to sežerou, co nemůžou, to si zahrabou do hnoje, poněvadž pes je velice chytrý živočich a pamatuje na zlé časy.

My jsme se divili a pravili jsme: „Nehoupej nás,“ ale Éda se zadušoval, že je to prauda. A pravil, že jednou šel pan Fajst kolem Štverákova krámu a právě se natrefil k tomu, když ti dva psové kradli, a pravil: „Tohle je mi pěkná věc.“ Načež šel ihned ke Kemlinkom a pravil, pěkné věci jsem viděl, pane Kemlink.

Pan Kemlink pravil: „To není prauda, pane Fajst, náš Pajda není takový, aby kradl, to by vypadalo, že mu nedáme najíst.“ Ale pan Fajst jinak nedal, pročez mu pan Kemlink pravil, že pan Fajst závidí psům buřty, jelikož by je nejraději sežral sám.

Pan Fajst děsně zčervenál a pravil: „To mám za svou dobrou vůli,“ a šel pryč.

A tak jsme šli a pořád si povídali a Pajda věděl, že mluvíme o něm, a skákal a silně štěkal a točil se dokola a my jsme přišli k Jirsákovi. Pan Jirsák měl brejle a šil čepice a pravil: „Pěkně vítám, mladí páni!“ a už nic neříkal. Pajda si k němu čuchl a vrtěl ocáskem a pan Jirsák pravil: „Ty kluku špatná!“ a usmál se.

Paní Jirsáková pravila, abysme se jí tam nemotali, jelikož je nás všude plno, a tak abysme šli na zahrádku, jelikož nás tu nechce mít. Tak jsme šli na zahrádku, kde byl trpajzlík, co měl dlouhé vousy a nACPával si fajfku, a Ěda Kemlink pravil, že se musíme poradit ohledně cesty do Itálie, a tak jsme se radili. Každý si vezmeme batoh a do toho dáme jídlo, abysme netrpěli hlad. Já jsem pravil, že z krámu vezmu šumicí bonbóny a budeme si dělat limonádu, abysme neměli žízeň, jelikož jest v Itálii horké podnebí. Všichni mě chválili za ten nápad a já jsem byl rád. Jirsák pravil, že si musíme všeho bedlivě všímat, abysme věděli, kterak je která hora vysoká a která řeka se do které vlévá, kdyby se nás pan učitel ptal, abysme dovedli dát správnou odpověď.

Jak tohle pravil, tak jsme slyšeli, jak pan Jirsák děsně řval: „Pětranná hodino, on mně sežral čepici!“ Hnedle nato vyletěl Pajda ze dveří a měl plnou hubu cucků, jak žral tu čepici, a pan Jirsák utíkal za ním a dupal a pravil, jak k tomu přijde.

Ěda psa napomenul, aby nežral čepici, a Pajda po něm šilhal a měl ocásek zatažený, a pak pravil, že má mapu Itálie, kterou probadá, abysme věděli, kde máme přesezat a kde ne. My jsme pravili, aby teda mapu probádal, a pak jsme šli domů.

A když jsem přišel domů, maminka mně pravila, kde pořád courám, já jsem pravil: „Nikde,“ a maminka mně pravila, abysem donesl boty ševci, jelikož mají sešmajdané podpatky, a nařídila mně, abysem vyřídil, že se nechá poroučet, kdy by to mohlo být, a abych

dal pěkné pozdravení, a tak jsem vzal boty a po cestě jsem si to opakoval, abych to nespletl.

Jak jsem si to opakoval, tak přišel ke mně Bejval Antonín a pravil: „Nazdar, kam jdeš?“

Já jsem viděl, že dolejí, tak jsem mu pravil, že se s každým nebavím.

On se mne ptal, jestli se zlobím skrz to kolo. Já jsem mu odpověděl, že se na jeho pitomé kolo vykašlu, ať mne nechá být. On pravil, že skrz to kolo nemusí být zle, jelikož mně kolo půjčí, kdykoli budu chtít.

Když jsem mlčel, tak pravil, že vynalezl ohromný vynález a všichni budou kulit vočadla. Já jsem s ním vůbec nechtěl mluvit, když je takový, a ptal jsem se ho, jaký je to vynález.

On pravil tichým hlasem, že byl tuhle na poli a tam v mezičce vynalezl vosí hnízdo. I pravil, že bysme to hnízdo mohli vybrat a plástve s mladými doneseme domů a založíme si vosí úl. Vůbec se diví, že lidé chovají jenom včeličky, když přece vosy snášejí také med. Až bude mít hodně medu, tak ho bude prodávat a bude mít peněz habaděj.

Já jsem pravil, že je to prauda, jenomže se vosy musejí ochočit, aby snášely med.

Bejval pravil, to je to nejmenší, že si je ochočí, že ho vosy budou poslouchat na slovo, a ptal se mě, jestli půjdu s ním do spolku.

Mně se to líbilo, ale abych dělal milosti, tak jsem pravil, že se ještě uvidí, nýčko však že musím jít k ševci skrz ty rozšmajdané podpatky, tak nevím.

Tak Bejval pravil, abych si vzal jeho kolo, že tam budu rychle, a ono to také lépe vypadá, když se jede k ševci skrz ty rozšmajdané podpatky na kole, než když se jde jen tak.

Já jsem odvětil, že je to prauda, tak on hnedle přitáhl to kolo a já jsem si sedl na to kolo, pravil jsem mu: „Tak ahoj!“ a jel jsem si jako pán a koukal jsem, jestli se lidé koukají.

A když jsem přijel k ševci, tak jsem pravil: „Pane Šafka, maminka se nechá poroučet, abyste spravil ty boty a kdy by ty boty mohly být, aby to zase netrvalo věčnost.“

Pan Šafka odpověděl: „Mladý pane, řekni, že se nechám poroučet, že by ty botičky mohly být s neděle, když já řeknu slovo, tak to platí.“

Tak jsem zase vsedl na kolo a jel jsem, ale nejel jsem přímo domů, abych to užil. Tak jsem jel kolem školy a školník dělal na zahrádce, nechal všeho a koukal se a já jsem byl rád, že se kouká.

Když jsem přišel domů, tak jsem šel pryč, a maminka se ptala: „Kampak? To nemůžeš chvilku doma posedět?“ Já jsem pravil, že musím do houslí, ale nešel jsem do houslí, ale šel jsem k Jirsákům.

Čenda Jirsáků už věděl, že se jde na vosy, a taky doma povídal, že půjde do houslí.

My totiž chodíme do houslí tři, já, Čenda Jirsáků a Éda Kemlink. Všichni se učíme u pana Rektoryse, co má hudební školu. Jirsák už patří mezi pokročilé žáky, on umí už dvojhmaty a cvičí druhou polohu a na Vánoce hrál s ostatními ve spolku „Dalibor“. Já umím jenom „Když jsem plela len“ a „Když jsem husy pásala“, jinak nic. A to se na mne nikdo nesmí dívat, jak hraju, jinak naschvál to беру o jeden pŭltón níž a zas o jeden pŭltón výš. Když to tatínek slyší, že tak děsně vržu, tak se strašlivě zlobí a říká: „Z tebe věru žádný Kubelík nebude a ty peníze jsou vyhozené oknem.“

A tak jsme šli na ty vosy a byli jsme tři. A když jsme šli, tak jsme potkali Zilvara z chudobince a ptal se nás, kam jdeme. Když jsme mu řekli, že na vosy, tak pravil, že půjde s námi. Tak jsme byli čtyři. Když jsme ušli kousek cesty, tak jsme se ohlédli a Pajda utíkal za námi a uši mu plandaly a on se smál. Tak nás bylo pět.

Když jsme přišli do polí, tak nás Bejval zavedl k mezičce a v ní byla d'oura, co z ní vylétaly vosy. Tak jsme se radili, jakým způsobem bysme se hnízda zmocnili, ale vtom Pajda strašlivě zavyl, neboť si sedl na vosu. Éda Kemlink pravil Pajdovi, nevidáno, že nemusí kvůli všemu hned tak řvát, ale Pajda řval pořád a Éda pravil, že nemusil s námi jít, že se ho nikdo neprosil.

Nám pak pravil, že Pajda má ve všem velkou smůlu, povídal, že si jednou sedl na včeličku a ona mu dala žihadlo a Pajda děsně kvičel a jeho maminka pravila: „Já se z toho psa zjevím!“ a namazala to olejem z lampičky, on už nekvičel, ale pak jí sežral šití a musili z něho tahat nitě, on taky pomáhal, jelikož to z něho nešlo.

Tomu jsme se všichni velmi divili, a když Éda viděl, že se divíme, tak pravil, že jeden pán jim dával za Pajdu moc peněz a pravil, že je to zázrak přírody, ale my jsme poznali, že si to přidal sám od sebe, abysme se ještě více divili, tak jsme mu pravili, aby nás nebavil.

Načež Bejval pravil, že se musíme poradit, jak bysme ty vosy přemohli, jelikož to není jen tak. Jirsák pravil: „Víte co, na tu d'ouru navalíme pejřku¹⁰ a pak to zapálíme. Když jim to bude čudit pod nos, tak půjdou od toho pryč a pak my to hnízdo vykopeme a půjdeme s ním domů.“

A Bejval na to pravil: „Tak jo,“ a my jsme nosili pejřku, až toho bylo hodně, a pak jsme to podpálili.

Avšak brzy jsme poznali, že se stala chyba. Dneska už víme, že vosy nejsou tak hloupé, a že jsou chytřejší než všichni hoši. Ony asi už věděly, že je budeme chtít vykourit, a tak si pro každý případ vydlabaly ještě jednu d'ouru, o které jsme nevěděli. Pročež nás děsně převezly.

A tak když to hořelo, převelice rychle vyletěly druhou d'ourou a kroužily ve výšce a hrozně bzučely, neboť byly dožrané moc. A byla jich velká síla a točily se kolem dokola a koukaly, kde by byl jejich nepřítel. Jakmile nás spatřily, tak nás začaly počítat a viděly, že nás bylo pět.

Tak se ten roj rozdělil na pět houfů a každý houf si jednoho z nás vyhlédl, aby mu to vykreslil.

My jsme velmi křičeli a rozutekli se na všechny strany, utíkali jsme neobyčejně rychle, ale platné nám to nebylo nic, jelikož vosy jsou miliónkrát rychlejší než hoši. Tak nás honily po polích semo tam a štípaly nás do rozličných částí těla. Pajdu štípla jedna do čumáku, pročež neobyčejně řval, i vstrčil čumák do měkkoty¹¹, aby se ochladil. My jsme řvali čím dále tím více a oháněli jsme se větvemi, ale tím jsme vosy ještě více namíchli a bylo nám do brěče.

Tak jsme utíkali pořád, až jsme přišli do naší ulice a potkali jsme méblák¹² a koně vedl Jakub od Bejvalů. Když viděl, jak nás vosy zřídily, tak se zasmál neobyčejně silně a pravil: „I heleme se!“

¹⁰ Pýr, plevel. *Pozn. red.*

¹¹ Zoraná, měkká půda. *Pozn. red.*

¹² Stěhovácí vůz. *Pozn. red.*

A když jsem přišel domů, tak se mne tatínek ptal, kde jsem byl. Já jsem pravil, že v houslích.

On pravil: „Tak proč máš křivou hubu, kdyžs byl v houslích?“

To bylo pravda, že jsem měl křivou hubu a oteklý nos a místo očí úzkou škvírku, takže jsem vypadal jako Číňan.

A když se mne tatínek pořád ptal, tak jsem pořád lhal, že jsem byl v houslích, ale lhal jsem málo, protože tatínek odepnul pásek a já jsem dostal velice, abych podruhé nevrdlouhal.

Potom jsem nesměl tři dny na ulici, aby mně otok nezastydl, jelikož bych pak musil celý život chodit s křivou hubou a to bysem měl za všechno.

Víckrát však už na vosy nepůjdu, jelikož mne to nebaví, a raději budu doma pomáhat, aby se vidělo, že jsem se polepšil. A Bejvalovi Antonínovi řeknu do očí, že není žádný vynálezce, ale trouba ze všech nejtroubovatější.

A skutečně jsem po třech dnech pravil Bejvalovi, že je trouba, a on odvětil, že já jsem ještě větší, já jsem pravil, že jsem kvůli němu dostal, a on odvětil, že dostal kvůli mně. A pravil, že si zas k němu můžu přijít vypůjčit kolo, že mě zkvakne¹³. Já jsem pravil: „Nevídáno!“ a od té doby s ním do smrti nemluví.

Éda Kemlink odjel k babičce na Moravu, ona tam žije na vejminku, a jelikož je už moc špatná, tak chce mít někoho kolem sebe. Ale taky dostal velice moc skrz ty vosy.

Čeněk Jirsák pravil, že skrz ty vosy ho maminka zavřela ke koze do chlívka a nedostal večeri. Ve chlívku u kozy rozjímal a shledal, že velice zhřešil, jelikož vosy utiskoval, začez ho Pánbůh spravedlivě potrestal, neboť jak k tomu vosy přijdou, nám by taktéž nebylo milé, kdyby nám uličníci čudili pod nos.

Pročež nyní se nesmí se mnou kamarádit, ale musí doma pomáhat šít bačkory a čepice. Taktéž se musí pilně cvičit v hudbě, aby ho jednou pan Rektorys vzal, aby mu pomohl vyhrávat o funusu, jako tatínka. To mluvil velice tiše a díval se přitom k nebi.

¹³ Zkvaknout – rázně odbýt, vykašlat se. *Pozn. red.*

Já měl vzteka, že tak mluví, a pravil jsem mu: „Je vidět, že jseš přece jenom Krakonoš, tvůj brácha jest Krakonoš, tvůj tatínek jest Krakonoš a tvoje maminka jest Krakonoška. A všichni Krakonošové mně můžou vlézt na hrb.“

On odvětil: „Ty smrade jeden, dal bysem ti jednu, až bys nevěděl, cí jseš, ale nesmím už hřešit, a to je tvoje štěstí.“

A Zilvar z chudobince se nýčko spolčil s Habrováky, tak s ním nic není.

Pročež jsem nyní velice hodný a chodím sám a nejsou na mne stížnosti a všechno čtu, nejvíc krváky, abych byl vzdělaný. Já se vůbec neperu, a když se peru, tak jenom s Rampepurdou, ale to jenom tak, my se při tom smějeme.

Taktéž musím hlídat Mančinku a nosím ji po pokoji zabalenou v peřince a zpívám jí: „On jmenoval se Harward Bill, narodil se v Nevadě, ženu propil v Arizoně, zlato v Kanadě,“ což se jí velice líbí. Když usne, tak ji postavím do kouta a ona spí, opřena o stěnu, a je hodná a já čtu v knížce.

Naši jsou rádi, že se starám o sestřičku, jelikož maminka musí pomáhat tatínkovi v krámě odbejvat lidi. My máme koloniál a vedeme všechno. Kávu, cikorku, cukr, líh k pálení, biče, kartáče, čaj i likéry všeho druhu, jakož i citróny, ba i čekuládu. Všim posloužíme. A chodí k nám moc lidí, taky z vesnic.

Já jsem nejradši, když přijede před náš krám valník Bejvalů a přiveze zboží, které tatínek objednal z Prahy ze zámořských osad. To jest pro mne velká sláva a plesání. Tu nejdřív vstoupí do kvelbu Jakub a praví: „Zdravíčko. Tak bysme byli tady.“ Načež pacholci složí bedny, a když jsou hotovi, dostanou po skleničce kořauky, kteroužto vypijou a řeknou: „Pánbůh naděl,“ a jdou pryč.

Ihned potom začnu bednu obskakovat a tatínka mořit, aby začal pakovat, a tatínek dělá drahoty a praví: „To má čas, dej mi pokoj, radši si vezmi knihu a uč se.“ Avšak já nepřestávám mořit, a když je tatínek umořený, tak popadne sekáček, kladívko a kleště a počíná otvírat bednu. On to dělá velice pomalu a přitom po mně po očku silhá a já vím, že se mi směje, jelikož jsem celý netrpělivý.

A já jsem netrpělivý proto, jelikož jsem žádostivý, jaké tam budou obrázky a jestli jich bude hodně. Jestli jsou v bedně obrázky, jakož i pohádky, to se pozná okamžitě. A jak se to pozná? Když je

bedna celá špinavá a umouněná, tak v ní jistě není nic a já jdu od ní pryč, protože mne to nebaví. Ale když přijde bedna celá bílá a voní po syrovém dřevě, tak v ní jistě jsou i obrázky i pohádky a taky plakát.

Když tatínek odklopí víko, tak to zaskřípe a rupne, pod tím jest papír, pak dřevitá vlna a hned navrchu plakát. Tatínek plakát rozdělá a na něm je vymalovaná krásná slečna, velice růžová, a má modré oči a pije kávu, přičemž se neobyčejně vesele usmívá. A pod ní jest napsáno tiskacím písmem: „Pověst letí kol a kolem – pijme jenom kávu se Sokolem,“ a tatínek se podívá na plakát se zalíbením a pak praví: „Mami, pojď sem.“ Maminka přijde, utře si ruce a taky se podívá a řekne „ách!“, pak přijde Kristýna z kuchyně, taky se podívá a řekne „ách!“, neboť se jim to líbí. Ten plakát pak tatínek pověsí do okna, aby to všichni lidé viděli a chodili kupovat cikorku.

Avšak potom přijde to hlavní, neboť pod plakátem jsou pohádky a jest jich habaděj. Ty pohádky potom čítám a je v nich o čarodějnicích, obrech i trpajzlících, o hodném králi a zlé princezně, co nechtěla pít kávu se Sokolem, pročez byla zakletá do žáby, až byla vysvobozena princem, co by se po kávě se Sokolem utloukl, a pročez jest strašlivě silný a děsně udatný, a pojme princeznu za manželku a oni pak pijí kávu se Sokolem ve svornosti až do smrti.

Až budu velký, tak budu také kupcem, protože kupci to mají nejlepší. Kupci nemusejí nic kupovat, jednoduše jdou do krámu a vezmou si, co chtějí. Tatínek pravil: „Koukej, ať se máš k obchodu, já tu pořád nebudu, tak si všeho všímej, abys to jednou mohl vzít za mne, neboť Láďa se udělá pro sebe.“ Tak si všeho všímám a stojím za pultem a zdravím lidi silným hlasem, abych byl jako kupec.

Ale ze všeho nejraději chodím upomínat lidi, co jsou nám dlužní za zboží. Jelikož vejdu do příbytku, dám slušné pozdravení a pravím, že tatínek se nechá poroučet a co je s placením, že nemůžeme čekat, a lidi mají vzteka a praví, že nemusí být hned zle, že zaplatí až pak. Avšak já se jim nehnu a pravím, že nám také nikdo nečeká a že nesmím bez peněz přijít domů. Tak oni mně raději peníze dají, přičemž říkají, abych koukal mazat.

Avšak děsně nerad chodím upomínat k cukrářovi Svobodovi, který od nás bere cukr, čokoládu, kakao a všelijaké věci. Pan Svoboda je zlostný a pořád mne vyhazuje z krámu a praví, že ještě

nikomu s dluhem neutekl. Já jsem rád, že má vzteka, a hádal bych se s ním silným hlasem, jenomže bývá při tom Eva Svobodová a ta se kouká lítostivě, pročež mluvím slabým hlasem. Tak jdu pryč a tatínek musí pana Svobodu upomínat písemně.

Tuhle jsem mu zas přinesl dopis, na němž bylo psáno: „Veleváženým manželům Svobodovým Zde.“ Když se pan Svoboda podíval na obálku, tak velmi zčervenal a pravil: „Vyřid' tatínkovi, že jsem cukrář Jaromír Svoboda a nejsem u nikoho velevážený manžel Svoboda.“ Tak jsem šel domů a pravil jsem tatínkovi, že pan Svoboda je cukrář Svoboda a žádný velevážený manžel Svoboda.

Tatínek odvětil: „Řekni panu Svobodovi, že u mne je velevážený manžel Svoboda, kdyby se rozkrájel, jelikož vím, co dělám.“

Tak jsem šel zpátky a pravil jsem panu Svobodovi, že u tatínka bude vždycky velevážený manžel Svoboda, kdyby se rozkrájel.

Pan Svoboda se začervenál ještě více než předtím a na čele se mu objevila žíla v podobě praku, co s ním střílíme po vrabcích.

A pravil: „Počkej!“

Pak si sedl a psal, a když to napsal, tak olízl obálku, bouchl na ni pěstí a pravil: „Tak tady máš a řekni, že se nechám poroučet. Tohle si tatínek nedá za rámeček.“ Tatínek si to psaní přečetl, a když ho přečetl, přišla holka od notářů, že by chtěla čtvrtku octa, tatínek pravil: „Posloužím,“ a odložil dopis. Jak ho odložil, tak jsem ho rychle vzal, abysem si ho přečetl.

V dopise bylo psáno: „Velevážený Pán pan Vendelín Bajza, velkoobchodník Zde. Velevážený pane velkoobchodníku! Jestli se mně to ještě jednou bude opakovat, že mne ‚Veleváženým manželům Svobodovým‘ titulovati račte, ačkoli jsem již vícekrát prohlásil, že si tak nepřeji býti titulován, jelikož živnost běží na jméno mé, a nikoli manželky, tak už k Vám víckrát nebudu chodívádt nakupovádt.“

Když jsem dopis přečetl a našel v něm ty strašné hrubky, tak jsem vzal červenou tužku a ty pravopisné chyby jsem podtrhl. Načež jsem připsal: „Vnější úprava písemné práce: Méně úhledná – Pravopis: 5“ a zanesl jsem dopis zpátky, aby to pan Svoboda opravil.

Pan Svoboda se na to podíval, zařval velice a pravil neobyčejně silným hlasem: „Tohle už přestává všechno. Já nejsem nikomu za

tajtrlíka, neboť nikdo si nebude ze mne dělat frňousy a daně mám v pořádku.“

Od té doby od nás nebere a tatínek se tomu moc diví a praví: „Já nevím, co ten Svoboda proti mně má, že chodí ke konkurenci!“

Já pravím: „Já taky nevím,“ ale vím dobře, jenomže to nemůžu říct, jelikož by byl mazec.

Náš tatínek pravil: „Už nám to nastává,“ a naše maminka pravila: „Bať, bať, už fouká ze strnišť,“ a dívali se, jak se venku prohání vichřice. Hnedle bude podzim a už je konec koupání a na zahradě buch! buch! padají jablka. Copak o to, voda by byla ještě teplá, ale koupání nikoho nebaví, a když se oblékáme, tak vítr rve košili z rukou a schválně ji tak zamotá, abysme netrefili do rukávů, na těle dělá husí kůži a nikomu se doopravdy nechce do vody.

Tak my pouštíme draky, což jest správný sport, a draky nám vyrábí Jakub od Bejvalů, on to nejlépe umí. My čekáme, až Jakub koně odkširuje, poklidí ve stáji a všechno udělá, potom ho moříme: „Jakube, udělejte nám draka.“ On se mračí jako bubák a mluví mrzutým hlasem: „Jděte mi pryč, haranti, já nemám na vás myšlení,“ ale my nepřestáváme mořit a on praví hlubokým hlasem: „Tak aby byl svatý pokoj.“

Potom se vám posadí na špalek, co se štíπά dříví, a pustí se do toho a my stojíme kolem a díváme se, jak to dělá. Nejdříve vyrobí ze dřeva lajsničku, aby byla rovná a hladká, a na tu lajsničku zrovna doprostřed připevní rákosku a tu rákosku ohne, aby byla jako luk, a oba konce přiváže provázkem na dolním konci lajsničky. A do té lajsničky udělá dvě dovírky, kterými protáhne motouzek, a tak udělá kostru draka. A pak zkouší, jestli to dělá rovnováhu. Když to dělá rovnováhu, tak řekne: „To bysme měli.“ Ta kostra se pak polepí papírem. Při práci Jakub moc řečí nenadělá, jenom chvílemi praví: „Podej to,“ nebo: „Podej ono,“ a my víme, co mu máme podat, jestli nůžky, nebo papír, nebo hrnek s lepidlem, nebo co. Přičemž nesmíme ani slovíčko promluvit, jinak by nám s tím seknul, on nemá rád řeči. Jenom když je to hotovo, tak se smíme radovat slovy: „Jéjej!“

A draku připevní z každé strany střapečky, aby to mělo ještě větší rovnováhu, a pak nastříhá z barevných papírů mašličky a my z nich pleteme ocas. A na konci ocasu se dá taky střapec, to rovněž skrz to, aby to mělo rovnováhu. Jelikož když nemá drak rovnováhu, tak sebou trhá jako jankovitý kůň a udělá ve vzduchu několik prudkých kotrmelců a zabodne se do měkkoty. A nikdo s ním nic nesvede.

Ale drak musí mít také oči a vousy namalované červenou barvou a to dělá Éda Kemlink, ten to nejlépe dovede. Pročež se na nás drak shůry kouká, jestli ho správně pouštíme, a on se kolébá sem a tam, podle toho, jaký je vítr. A my přitom sedíme na mezičce a povídáme si řeči. A někdy posíláme draku psaníčka s optáním, jaké je to nahoře, a ta psaníčka navlékáme na šňůru a vítr je pohání pořád výš a výš, až jsou docela nahoře a tam zůstanou.

Ještě raději však děláme ohníčky, to je to nejsprávnější. Tu jdeme nejdřív k Jirsákovi a čekáme, až Čenda Jirsák vyžene kozy na pastvu, a my jdeme s ním. Když pak přijdeme na to pole, tak se rozběhneme a snášíme pejřku, ano i bramborovou nať, aby toho bylo hodně. Když je toho hodně, tak to podpálíme, plamen hučí a vysoko šlehá, kouř je silný a štípe do očí. A my sedíme kolem ohně, je nám veselo a povídáme si řeči.

A když kolem hranice sedíme, tak každý z nás vytáhne svou dýmku, která se v indiánském nářečí nazývá kalumet. Tuto dýmku si udělá každý hoch z kaštanu, z něhož vydlabe maso, a tak má hlavičku. K této hlavičce jest připojen husí brk, kterým se táhne. Dýmku naccpeme bramborovou natí a hulíme velmi silně. Doma to nesmějí vědět, jinak by byly strašlivé řeči, pan učitel to také neví, jelikož praví, že kouření je neblahý zvyk, který podkopává zdraví a sklátí nás předčasně do hrobu. Ale já dovedu kouřit ze všech nejlépe a umím dělat kroužky, ostatní to dělají po mně.

U ohně se musí kouřit, abysme si mohli povídat řeči o indiánech, kteří se vydali na válečnou stezku a přepadli srub čili vlak pacifické dráhy a je velký křik a prolévání krve. Nebo si povídáme o Barboře Ubrykové, která byla za starých časů jeptiškou, pročež byla nevinně zazděná. Také si vypravujeme o strašidlu, které chodilo sem tam a mělo svou hlavu pod pažďí a hrozně naříkalo, aby se lidé báli.

Když mluvíme o tom bezhlavém strašidle, tak to povídáme tiše a koukáme se kolem sebe a kozy se pasou.

Pajda chce vždycky jít s námi na pole, a tedy ho Éda Kemlink vezme s sebou, a štěká na kozy a ony ho za trest chtějí nabrat na rohy, ale Pajda je chytrý a vždycky včas uskočí a my se smějeme, že je tak chytrý. Éda Kemlink praví: „Pajdo, vem si kozu,“ a Pajda štěká čím dále tím více.

Eva Svobodová mne mockrát prosila, abych ji vzal s sebou na ten oheň, já jsem pravil, nevím, nevím, až podle toho, a skutečně jsem nevěděl, co mám dětat, jelikož dělat ohníčky není věc holčenců, ale hošenců. Báł jsem se, že by se kluci koukali a Čenda Jirsák by se třeba příšerně šklebil, ačkoliv teď s ním chodím.

Ale když už mne moc mořila a pravila, že nevěděla, že jsem takový, tak jsem pravil: „Dobrá, tak pojď,“ ale hošům jsem o tom docela nic neřekl a přišel jsem s Evou rovnou na pole, kdy už tam všichni byli. A jak jsem s ní přišel, hned jsem se díval, jestli se hoši nebudou koukat a jestli se Čenda nebude příšerně šklebit. On už se taky chtěl příšerně šklebit, ale vtom Eva vytáhla kornout pražených mandlí a nabídla je všem.

Z toho jsem poznal, že Eva je chytrá, a každý ji za to chválil a všichni pravili, jenom ať přijde zas a ukradne doma pražené mandle, jelikož všichni hoši rádi pražené mandle. A Eva pravila, že zase ukradne, poněvadž ví, kde jsou, a doma to nevědí, že krade mandle.

Bejval Antonín jí za to nabídl svou dýmku, aby také kouřila, Eva to zkusila a udělala první šluk a začala strašně kašlat a pravila: „Áchich, to by byla moje smrt.“ Já jsem na to pravil, že to je jenom nezvyk, jelikož indiánky také kouří, ano i cikánky, a nic jim není. Eva však pravila, že raději bude nosit pejšku, a pekla brambory v popeli a starala se, aby oheň nevyhasl, pročez my jsme si seděli jako milostpáni a moc jsme si medili, že máme zastání. A bylo nás šest, co jsme seděli kolem ohně, a Pajda se radoval, že je nás hodně.

V panské zahradě rostou ořechy a letos jich bylo děsně moc, pročez jsme tam vlezli, a bylo nás pět.

Když jsme tam byli, tak na nás křičel zahradník: „Holoto, já vás, mně se zdá, zrychtuju, že uvidíte!“ a mával holí. Pročež jsme utekli, ale měli jsme plné kapsy ořechů a byly dobré. Jenomže když uzrají v panské zahradě ořechy, tak je konec prázdnin, ani jsme to pořádně neužili. Maminka pravila, že je dílem ráda, že už bude škola, aspoň se mne zbaví, jelikož jsem povstalec. Tatínek také pravil, že už byl nejvyšší čas a že ty prázdniny jsou jenom pro zlost a že by měly přijít k zkasírování, protože mládež je samá bujnost. Pravil, že je dobře, že nás už zase vezme pan učitel do parády, ale že budou ukrutné výdaje za knížky a školní pomůcky a ti páni nahoře se neptají, kde na to má brát.

Kristýna se mně posmívala: „Fikalala, ty loupežníku, už je s prázdninami konec,“ a já jsem pravil: „Rampepurdo, ty bídnic, modli se, tvoje poslední hodina udeřila, jelikož tě musím zamordovat.“ A prali jsme se velice, až to bylo slyšet až v krámě, i přišla maminka a pravila: „Kristýno, vy máte ještě méně rozumu než to dítě, a to máte šamstra namluveného a chcete se vdávat, kdo by si vzal bláznivou?“

Ona se smála a šla mýt nádobí a já jsem měl vzteka, že bude škola, jelikož musím chodit obutý a vůbec. Tak jsem se šel podívat ke knihkupectví pana Bašty, protože tam před krámem stojí studenti a prodávají staré učebnice. Jeden tam křičel: „Latinská gramatika úplně zchovalá pouze tři koruny,“ tak jsem taky křičel: „Latinská gramatika úplně zchovalá pouze tři koruny,“ abych byl jako student. Taktéž tam byl pan Fajst a koukal se, jestli ho studenti budou zdravít, ale oni si ho nevšíмали, tak měl pan Fajst děsného vzteka a odplivoval si a pravil: „To je pak ta mládež študující, naděje vlasti!“

První den ve škole jsme se vůbec nic neučili, jenom nás vyvolával pan učitel, jestli jsme všichni. My máme zase pana učitele Veselíka a on pravil: „Hoši, pěkně vás vítám z prázdnin, jelikož jste se osvěžili na duchu i na těle, abyste byli chloubou své vlasti, rodné obci, jakož i rodičům neb jejich zástupcům,“ a pak vybíral po koruně, co jsou majetnější, aby dali na chudé žáky přespólní, že se jim v zimě bude rozdávat polévka. A Páta Karel si sedl zase do první lavice, dal ruce na lavici a koukal se ctnostně. Už jsme měli jít domů, ale když někdo napsal křídou Pátovi Karlovi na záda „Já

jsem vůl“ a hned jsem si pomyslel, že to bude na mně, ačkoli jsem to vůbec nebyl. Já vím, kdo to byl, byl to Miroslav Hanzal, jelikož se díval do penálu a dělal, jako kdyby počítal péra, jestli jich má moc. Tak jsem byl hned první den po škole a pomyslel jsem si, ať si Páta Karel nemyslí, že to nechám jen tak.

A když jsem přišel domů, tak mně na zlost Kristýna zpívala: „Poškolák, mastnej pták, poškolanda – planda, že mu není hanba.“ Já jsem jí řekl: „Tohle si vypiješ, Rampepurdo rampepurďácká.“ A hned jsem silně přemýšlel, jak bych se jí pomstil, ale nemohl jsem na nic připadnout, jelikož jsem jí už všechny pomsty udělal a ona je znala. Tak jsem byl z toho mrzutý.

Ale tu mně náhodou přispěl na pomoc náš kocour Honza, takže jsem si tu pomstu vyvzpomněl. Náš Honza jest zrzavý a chytrý, nejchytřejší ze všech koček, co jsou v městě. Náš tatínek praví, že Honza má kočičí univerzitu, a chovává ho na klíně a my všichni mu dáváme kosti, aby si je ocucal.

Já ho rád pozoruju, když chce chytit vrabce, kteří k nám létají na dvůr, aby si sesbírali drobečky. To Honza si sedí jen tak a přimhuřuje oči, až je má jako čárky, a dělá, jako by se nekoukal, ale on se kouká. Zatím číhá, až se vrabec usadí a nebude na sebe dávat pozor. A když si vrabec sedne, tak se Honza přihrčí, až břicho vleče po zemi, a plazí se na opáčnou stranu od toho vrabce dál, aby ho obešel a pak znenadání na něho skočil. Ale když ho vrabec včas zpozoruje a uletí, tak Honza nedá najevo vzteka, aby si vrabec nemyslel, že tak o něho stojí, a lhostejně si líže kožich a pak jde pryč.

Vrabce málokdy chytí, nýbrž spíše myš, v tom se vyzná. My máme na dvoře miskrounu, ve které je myši velice moc. Tu Honza sedí u díry, ani se nehne a pořád kouká do miskrouny, to na něho můžeš volat „čiči“, on se nepodívá. Když zpozoruje myš, tak střemhlav skočí do d'oury a už myš drží, už mu nemůže utéci. Je rád, že ji má, ačkoli ji nežere.

Jednou jsme takhle seděli u oběda a měli jsme škusánky s makem, já je nerad, protože tatínek říkává, že kdo jí škusánky, tomu jde do hlavy učení a bude z něho učenec. A okno bylo otevřené a oknem skočil dovnitř Honza a měl v zubech velikánskou myš, kterou položil na stůl přímo před tatínka, aby se pochlubil, že je dobrý lovec. Tatínek se lekl, ohnal se ubrouskem a začal řvát

hrozným hlasem: „Fuj! Jedeš mi s tím!“ Maminka se také polekala a řvala ještě víc a nejvíc ze všech řvala Kristýna a pravila, že to bude její smrt. Honza nechápal, proč tak na něho řvou, když chytá myši, tak si zase myš vzal a šel s ní pryč, myslel si: To mám za všecko, a celý den jsme ho neviděli, jelikož se urazil, on jest velice hrdý, a nechal myš ležet na dvoře.

Když Rampepurda tak velice řvala, tak jsem v duchu pravil silným hlasem: Už to mám! a vynalezl jsem krásnou pomstu. Vzal jsem tu mrtvou myš a vstrčil jsem ji Rampepurdě do kufru, ona tam má obrázky, prádlo a všelijaké písemnosti. Potom jsem chodil kolem ní a tvářil jsem se tajemně a vzal jsem si knížku a pilně jsem se učil, které jsou přítoky Labe. Kristýně to bylo divné, že se tak z ničeho nic učím, které jsou přítoky Labe, proč se šla podívat do kufru.

Já jsem šel ven a venku jsem slyšel, jak strašlivě zařvala a děsným hlasem pravila mamince: „Milostpaní, dejte mi knížku, já v tom místě nezůstanu ani hodinu, neboť jsem si to nezasloužila.“

Potom chvilku spolu mluvily, Kristýna brečela a maminka volala jemným hlasem: „Pěťo! Petříčku, kde jsi. Maminka ti něco dá.“

Uslyšel jsem to volání a vstoupil jsem dovnitř a tázal jsem se: „Co mně dáš?“

A maminka pravila, ale už ne jemným hlasem, ale dosti silně: „Pojď sem!“

Tak jsem šel, ale dosti zvolna, a zůstal jsem stát ve dveřích.

Maminka pravila: „Jen pojď blíž,“ a já jsem se ptal, proč mám jít ještě blíž, když už jsem tady, a udělal jsem ještě jeden krok. Ale maminka chtěla, abych byl k ní nejbliž, a ukazovala prstem, kam si mám stoupnout. To jsem však nechtěl, jelikož jsem si pomyslel, že to bude skrz tu myš a že to bude jistě na mně.

Tatínek to v krámě slyšel a přišel do pokoje a taky chtěl, abych přistoupil ještě blíž. Jelikož jsem to nechtěl učinit, tak mne popadl za ucho a přitáhl mne k sobě a otázel se: „Kdo dal tu myš Kristýně do kufru?“ Odpověděl jsem lítostivým hlasem, že já to nebyl a že zas je všechno na mně.

„Tak jsem to byl snad já?“ otázel se tatínek.

I odvětil jsem, že on to nebyl, a brečel jsem.

„Tak to byla naposled maminka?“ otázel se tatínek. Odpověděl jsem, že to maminka nebyla.

A Kristýna při tom stála a šklíbila se tak, že bych ji povalil a zboxoval, kdyby mne tatínek nedržel za ucho.

A tatínek pořád pravil, abysem mluvil, kdo to udělal, jestli si to snad Kristýna naposled neudělala sama.

Ale já jsem nic nemluvil, neboť jsem viděl, že veškeré zapírání je marné, a maminka pravila, že lháti je velký hřích a kdo lže, ten krade.

„To není prauda!“ pravil jsem. „Já nekradu.“

„Aha!“ vzkřikla Rampepurda. „Chytil se!“

Pročež tatínek odepnul pásek a dlouho mne mydlil na zadní část těla a držel mně hlavu mezi koleny. Pak mne nechal, když maminka pravila, už ho nech, a já potom musil cvičit na housle. Velice jsem brečel a hrál jsem „Hrály dudy“ a schválně jsem děsně vrzal, tlačil jsem šmytec na struny, až tatínek zařval, ať toho nechám, že má hlavu jako škop a že mu tím fidláním odrážím zákazníky, a maminka taky pravila: „Jen žádné hraní na housle, jelikož musím vzít prášek.“

Tak jsem toho nechal a šel jsem ven a už jsem nebrečel.

Já se nýčko moc těším na zimu, ani se dočkat nemůžu, a každé ráno se dívám z okna, jestli už je země bílá, ale ono pořád nic. Jenom prší, z nebe visí špagáty, že by se z nich daly plést copánky, a čas je to mrzutý. Když přijdou lidi do krámu, tak říkají: „To máme počasí, co, pane Bajza,“ a tatínek praví: „Co mám dělat, když to nechce být lepší.“

Musím pořád sedět doma, a když tatínek zavře kvelb, tak mne zkouší velkou násobilku nebo vlastivědu nebo katezismus, a když se spletu, tak mne bere za ucho a praví: „Já tě naučím, ty kluku darebná,“ a ještě praví, že musím být vzdělanější než on, kdyby mně měl všechny uši utrhát. A Honza si hová pod kamny a pořád podřimuje, nic ho nebaví, ani myši, ani ptáci, vůbec nic. Někdy hraju s Kristýnou „Člověče, nezlob se“, a když vyhraje, tak se směje, až nemůže popadnout dech, když prohraje, tak se také směje, jelikož je to káca hloupá a není s ní žádná hra.

Je mně dlouhá chvíle, jelikož mám všechny knížky přečtené, a tak jsem se skamarádil s Otakárkem Soumarem. To bylo tak. Byla u nás

v krámě paní Soumarová s Otakárkem a koupila sidol na leštění kovů a vanilku. Otakárek pravil, že by chtěl se mnou chodit a že má všechny verneovky, a paní Soumarová se mne tázala, jestli chci být Otakárkovi přítelem. Odvětil jsem: „Beze všeho, mně je to fuk!“ a ona se smála. A pravila, abych k nim přišel, tak jsem přišel a Otakárek mně půjčil „Oceánem na kře ledové“, což jest ohromné čtení a obrázky v tom jsou ještě ohromnější.

Tatínek pravil, že rád vidí, když chodím k Soumarom, jelikož jsou to lepší lidi, a tím pádem se naučím dobrým způsobům, což prospívá obchodnictvu. Maminka pak mně přikázala, abysem u Soumarů pořád říkal „rukulíbám“, aby bylo vidět, že jsem dobře vedený. Já jsem jí to slíbil, ale neřekl jsem „rukulíbám“ a neřekl bysem to ani za pytel buráků, jelikož se stydím.

U Soumarů je to krásné jako v zámku, z jednoho pokoje jde se do druhého pokoje, z druhého do třetího a tak pořád furt a mají tam kanape, na něm barevné polštáře, taky kredenc, ve které je stříbro a zlato a hrníčky, a na podlaze mají kůži z jaguára a obrazy a vůbec všechno.

A Otakárek má hrozitánskou sílu hraček, z nichž nejlepší jest elektrická železnice, co se do ní pustí proud a ona sama jede. Tak my jezdíme elektrikou, já jsem průvodčí a křičím silným hlasem „hotovo!“ a Otakárek je řidič a pořád zvoní. Jenomže tam sedí v jednom kuse slečna a plete svetr a pořád dává na nás pozor, abysme něco nevyvedli, a pořád nás napomíná, abysme byli zticha. Až jsem se dožral a pravil: „Herdek, copak řveme?“ a ona pak pravila paní Soumarové, aby Otakárek nechytil ode mne špatné mravy. Paní Soumarová jí něco odvětila v cizím nářečí a pohládila mne po hlavě.

Vůbec je to u Soumarů dosti báječné a vždycky tam dostanu čaj s malinovou šťávou a sladké koláčky, můžu si jich vzít, kolik chci, což jest prima. Čenda Jirsák pravil, že k Otakárkovi dolezám, jelikož je bohatý, ale já jsem mu pravil: „To není vůbec praua, ty Krakonoši blbácká, a sám bys tam rád chodil.“ A taky že jo, když pak slyšel, že mně Otakárek půjčuje verneovky, tak dělal, jako by byl můj nejlepší přítel, a dolezal.

Jenomže chyba je v tom, že Otakárek musí pořád ležet a dávají mu teploměr pod pažď, aby se nenachladil, a užívá meducínu. To

mne otrávil a už tam nechodím, jelikož jsem všechny verneovky přečetl.

Nyní chodím k Zilvarom do chudobince, tam je to nejhroznější, ale doma nesmím nic říct, aby neříkali řeči. Pan Zilvar byl ve válce, nepřítel na něho vystřelil z děla, pročez teď chodí po domech žebrať a má nohu dřevěnou. Takovou nohu bych chtěl mít a tak si ji silně přeju, že se mi v noci zdá, že chodím s dřevěnou nohou, co silně klapě „klap! klap!“, a lidi vybíhají z domu a každý se diví, že mám tu dřevěnou nohu, a já jsem hrdý. Umínil jsem si, že budu hodný, a až budu hodný, tak naše poprosím, aby mně takovou nohu dali k Jéžíšku, neboť pak by hoši koukali.

V chudobinci ostávají také almužnice a ty vždycky večer počítají, co si za den vyprosily, a pak se hádají. Když se moc hádají, tak to pan Zilvar nemůže vydržet, i odepne si nohu a hodí ji po těch babkách a ony se pak přestanou hádat. Zilvar se chlubil, že jeho tatínek jest nad všechny žebráky postavený, jelikož si nejvíc vyprosí, takže ho ostatní musejí poslouchat. A v noci moc kašle, poněvadž má sraženou krev. To povídal a byl moc hrdý.

Já jsem tu nohu pořád chtěl, jenom kdybych si mohl na ni šáhnout, a Zilvar pravil: „Jenom počkej, až tatínek usne, tak mu tu nohu odundám a můžeme si hrát.“

Tak se tedy stalo, a když pan Zilvar spal, tak mu nohu odepjal a já jsem byl velice rád. Potom jsme si hráli na žebrotu a já dělal chromajzla. A Zilvar byl lidi. Já jsem chodil a prosil jsem lidi o boží dárek a Zilvar byl jednou ten, co dá, podruhé ten, co nedá. Nejlépe uměl dělat toho, co nedá. Když dělal milostpána, co má na dveřích tabulku „Přispívá na místní chudé“, tak se vždycky nafoukl, děsně koulel očima a mluvil: „Vy lumpe, kdybyste šel raději pracovat,“ nebo: „Jděte si spánembohem, je vás tu moc.“ Nebo dělal polecajta a říkal: „Ty obejdo, už jsem tě dvakrát napomenul, hybaj, ať zmizneš, ať to nemusím opakovat, nebo půjdeš se mnou.“ A pak mne sebral a vedl na obec.

To byla hra! Nám se to děsně líbilo a pan Zilvar spal a hlučně kašlal. Když jsem o tom povídal Bejvalovi, tak nám velice záviděl a pravil, že by si s námi chtěl taky hrát.

Já jsem odvětil: „To já nevím, to podle toho.“

On však horlivě o to stál, že prý by se chtěl jenom podívat, jestli to děláme dobře.

Já jsem pravil, aby byl bez starosti, že Zilvar musí dobře vědět, jak se žebrota dělá, jelikož jeho tatínek jest první žebrák v městě.

Bejval se ptal, jestli se stavíme na kořauku, když si něco vyprosíme. Já jsem pravil, že ne, a on pravil, že to je chyba.

Pak se tázal, jestli hrajeme na nějaký nástroj, a když jsem pravil, že ne, tak on pravil, že je to druhá chyba.

Pročež jsem mu pravil, aby přišel taky do chudobince, on na to řekl, že přijde a že nám ukáže, jak se dělá žebrota, a že celého pana Zilvara strčí do kapsy s tou jeho žebrotou a že pan Zilvar bude kulit vočadla, jaký jest Bejval správný žebrák. Vůbec se děsně vychloubal a to se mně nelíbilo.

Avšak když jsme přišli do chudobince, tak nám Zilvar řekl, že je s žebrotou utrum, jelikož pan Zilvar na to přišel, že mu Zilvar bere nohu, on řval, že nedovolí, aby se s jeho nohou šeredilo, a Zilvara párkrát natřel. A pak si vzal nohu a šel prosit.

Už máme zimu, už padá sníh a celá země jest bílá a chocholouši si prohlíží koňské koblihy a na oknech se dělají krásné hvězdy. A my máme plný krám lidí, kteří si kupují mandle a rozinky, jelikož se blíží Vánoce. Tatínek s maminkou odbejvají lidi a lidi praví: „Už nám to nastává, pane Bajza,“ a tatínek praví: „Baže, venku je pořádný samec, čím ještě posloužím?“

Že bych se moc těšil na ježiška, to se moc netěším, protože nikdy nedostanu, co bych chtěl. Oni mně dávají pořád jenom, co potřebuju, což jest švindl, jelikož by mně to stejně musili koupit, tak jaképak copak. Jináč mám všecinko, halifaxky, svetr, co má zips, a tepláky, sánky i hokejku. A kdyby se mne naši doopravdy ptali, co bysem si přál, tak bysem doopravdy musil říci, že nejradši ze všeho bych chtěl dřevěnou nohu, jako má pan Zilvar, jelikož by mně to všichni záviděli a nejvíce Bejval Antonín. A kdyby mně nedali pod stromeček nohu, tak bysem si přál, abych už nemusil chodit do houslí, a když ani to ne, tak aspoň album cizozemských známek.

Já však svoje přání nikomu neřeknu, jelikož by naši pravili, že jsem skoták a povstalec a že ze mne nic nebude, a tatínek by řval

děsným hlasem, že musím z domu a že mne nechce vidět, a pak bysem musil celou hodinu vrzat na housle. Už jsem housle třikrát vynechal, protože pan učitel mě kárá, že mám šmytec jako botu a proč jsem si ho nevypral.

Jináč se mně o Vánocích všechno líbí, my máme vždycky vaničku, co v ní plavou kapři a otvírají hubu. Tatínek se každou chvíli přijde z kvelbu na ně podívat a praví: „To jsou chlapáci.“ Maminka krájí mandle, Kristýna přebírá rozinky a já je kradu a ony říkají, abysem šel pryč. A náš Honza chodí po kuchyni, ocas má vzhůru jako proutek a ke všemu čuchá. Tatínek a maminka, jakož i Rampepurda na něho dupají a praví silným hlasem: „Nemusíš ke všemu čuchat, nikdo se tě neprosil, a jdi pryč, tady není nic pro tebe. Sic!“ a Honza jde pryč, a když kráčí po dvoře, tak se vyhýbá sněhu, jelikož ho to zebe do tlapek.

Když je Štědrý večer, tak se dříve zavírá kvelb, a kdo si něco zapomněl, tak chodí zadem. O Štědrém večeru naši mluví jemným hlasem, jenom Mančinka brečí silným hlasem, ale ta brečí ve svátek i ve všední den, jelikož z toho nemá rozum. Ale já skoro vůbec nic nezlobím, jelikož nejsem žádné malé dítě.

Náš tatínek, ať dostane k ježíšku co dostane, tak je se vším svolný a má děsnou radost. Letos jako jindy obdržel bačkory a pravil: „To je překvapení, to se podívejme!“ a políbil maminku. Maminka obdržela vlněnou šálu a pravila: „Vždyť to nemusilo být,“ a políbila tatínka. Já jsem věděl, že dostanu rukavice s palcem, a taky jsem je dostal, začez jsem musil poděkovat silným hlasem a v duchu jsem pravil: „To jste se nepředali.“ A Kristýna obdržela na šaty a talíř jablek, fíků a ořechů, my je stejně prodáváme, a políbila mamince ruku. Pak si sedla v kuchyni, louskala ořechy a brečela, jelikož jí bylo smutno, a potom si ode mne vypůjčila péro a inkoust a psala domů.

A pak jsme měli kapra, závin a čaj, načež jsme hráli duráka o ořechy, já jsem všecky obehral, Honza se šel toulat, tatínek bručel, že ani na Štědrý den se nemůže ten kocour zdržet doma, a já jsem musil jít brzo spat.

O Vánocích přijel na návštěvu náš Láďa, měl modrý svetr a každého se ptal: „Co myslíte, že mne ten svetr stál?“ a měl radost, když to nikdo neuhodl. A měl taktéž žluté rukavičky, na nohou bílé

kamaše a velice voněl. Když s někým mluvil, tak přimhuřoval levé oko, a tatínek mu to zakázal. Mně přivezl barvičky ve škatulce a bylo jich na každé straně osm, mezi nimi stříbrná a zlatá. A mluvil jako starý, mně domlouval, abych se pilně učil, abych poznal lepší život, než má on, jelikož jest pořád v jednom kole. A pravil, že musí jít k holiči, protože mu vousy rostou neobyčejně rychle.

A byl pořád v krámě, aby viděl, jak to u nás chodí, jestli se obchod hejbá, a lidi pravili: „Máte velkého syna, pane Bajza,“ a tatínek pravil: „Ba, ba, utíká to, utíká,“ a lidi zase pravili: „Aspoň budete mít jednu zastání,“ a tatínek pravil: „To jsem sám žádostivý.“

Když ho Kristýna spatřila, tak se pořád chechtala a nemohla před ním pít kafe, jelikož se zakuckala, a běžela ven a maminka pravila: „Kdy ta holka dostane rozum!“ Ladislav chtěl pořád vědět, jak prospívám, a koukal se mně do sešitů a taky chtěl, abych mu zahrál na housle, jestli už znám dvojhmaty. Já jsem mu pravil, že hrajeme už tři křížky a tři bé, ale zahrát jsem mu nechtěl. On mluvil hlubokým hlasem a chodil pomalu a každou chvíli pravil, že mu rychle rostou vousy, rychleji než prvnímu prodavači. Mně se nelíbilo, že je tak hrdý, a pravil jsem, že žádné vousy nemá. On pravil: „Tak si šáhni,“ ale já jsem nechtěl a zase jsem pravil, že mu nic neroste, že nemusí chodit k holiči. On se urazil a chtěl, abych mu za trest vrátil ty barvičky, ale tatínek pravil: „Co se dá, to se má nechat, a nehádejte se.“ Na Boží hod odpoledne dal tatínek Láďovi doutníka a pravil mu, aby šel s ním do hospody, že chce lidem ukázat, jakého má velkého syna. Oni kouřili doutníky a šli do hospody a maminka se za nimi dívala.

Na svatého Štěpána měli jsme k obědu husu a bylo takhle k polednímu a Kristýna se podívala z okna a vykřikla silným hlasem: „Jezuskote, milostpaní, mně se zdá, že k nám jdou Vařekovi.“

Maminka se taktéž podívala z okna a pravila: „Tak tady to máme. Ne abyste řekli, že máme k obědu husu!“

Skutečně za chvíli vešel strejda Vařeka s tetou Emílií a pravili, že přišli přát šťastných a veselých svátků. Maminka je usadila za stůl a uctila je domácí kořalkou a mandlovými koláčky a oni pořád jedli. Nejdřív mluvili o tom, že je mráz, ale že to tak nezůstane, že to zase

povolí, což by bylo dobře, jelikož se jinak spálí moc uhlí, a pak mluvili o nemocech a že je všechno dražší. Načež se teta Emílie ptala, co máme k obědu.

Maminka pravila: „Ále, udělala jsem brambor, jeden už věru neví, co má vařit.“

Strejda a teta si udělali: „Brambor?“ a podívali se na sebe, jako že se diví.

Tatínek pravil, aby se nedivili, že obchody jdou špatně.

Vtom jsem otevřel troubu u kamen a ono to silně vonělo a teta vstala a šla se podívat do kuchyně a pravila tenkým hlasem: „Tak to je ten brambor. To věřím.“ Já jsem byl rád, že měli vzteka, a strejda pravil: „To je pak ta upřímnost. Jestli si myslíte, že jsme vás přišli vyjít, tak si to nemyslete. My toho nemáme zapotřebí, my od nikoho nic nechceme.“ A když mluvil, tak se mu vousy hejbaly.

A teta Emílie taky pravila, že od nikoho nic nechťejí, jelikož od nikoho nemají co očekávat, že přišli po příbuzensku, ale nýčko se vidí, jací my jsme, a že nikdy od nás nic dobrého neužili.

Mluvila dosti dlouho, ale strejda pravil: „Matko, pojď, to nemá žádnou cenu.“

Potom teta Emílie pravila: „Hamba, hamba,“ a šli.

Jak šli, tak se maminka podívala z okna a viděla, jak se zastavili s panem Fajstem a jak mluvili, on kejval, oni kejvali a dívali se na náš barák a všelijak hejbali přitom rukama.

Pak se maminka obrátila od okna, a když se podívala na tatínka, tak se musila smát, a když se tatínek podíval na ni, tak se taky musil smát, a smáli se oba čím dál tím víc a já jsem se taky smál, jelikož se smáli, a Kristýna v kuchyni se smála, až pištěla a kašlala a křičela: „No ne, lidi, já z toho budu mít smrt.“

A ještě při obědě jsme se smáli, až tatínek pravil přísně: „Tak už konec a dost, všechno má své meze,“ a po obědě si šel lehnout. A maminka rovnala ve skříni prádlo a ještě se trošičku smála.

Ale náš Láďa se vůbec nesmál, a když byl večer, tak chodil po rynku s jednou slečnou a kouřil doutníka, mluvil hlubokým hlasem a byl velice hrdý.

A když si pak doma zouval botky, tak pravil, že v životě mnoho zkusil, ale nyní má dráhu otevřenou. Já jsem mu chtěl říci: „Ale

vousy ti přece jenom nerostou," jenomže na mne přišlo spaní a já spal.

Napadlo hodně sněhu a bylo ho čím dál víc a já jsem byl rád. Pročež jsem vytáhl své sánky a stavil jsem se pro Evu Svobodovou, jelikož mne žádala, abych se pro ni stavil. Pak jsme šli na Budín, kde se krásně sáňkuje, a bylo tam hodně hochů, jakož i jiných dětí. A když jsme byli docela nahoře, tak jsme si sedli na sánky, já jsem sedl napřed a Eva vzadu a ona se mne držela.

A jeli jsme dolů velice rychle, pořád rychleji, až to bylo strašně rychle, a Eva se mne držela velice silně. Bylo to krásné, zmrzlý snůh lítal na všechny strany a já jsem slyšel, jak vítr křičí: „Holá!“ Eva vejskala strachem, ale já jsem jí pravil, že nemusí mít strach, když já rejduju, tak se nemůže nic stát. Ona pravila, že teda se mnou už nikdy nebude mít strach, ale že vejskat bude stejně, protože to tak rychle jede.

Bejval Antonín pravil, že je dobře, že je tolik sněhu, protože budeme dělat Eskymáky. Pročež jsme si dělali chatrče ze sněhu a Bejval pravil: „Já jsem Nanuk, člověk přírodní.“ My jsme všichni uznali, že je Nanuk, a kořili jsme se mu. A potom jsme jako lovili velryby a tuleně a lední medvědy a byl s námi Otakárek Soumarů a jemu jsme pravili, že je medvěd a že je zastřelený. Tak on si lehl a byl jako mrtvý a my jsme mu jako uřezali tlapy a jako jsme je pekli nad ohněm a velmi jsme si pochutnávali. Pak ale si pro něho přišla slečna, vzala ho za ruku a pravila, že když Otakárek dostane zápal plic, tak za nic nebude moct. My jsme pravili, že taky za to nebudeme moct, jelikož Otakárek sám od sebe pravil, že bude dělat medvěda, že bude jako zastřelený a že mu jako uřežeme tlapy, které jako budeme jíst. A Bejval ještě pravil, že s Otakárkem není žádná hra, jiný by byl rád, kdyby mohl dělat zastřeleného medvěda.

A jeden po druhém jsme pravili: „Fuj, fuj, nehrám!“ a už jsme si nehráli a šli jsme domů a já jsem se bál, aby se Otakárek nenachladil, že by to bylo zase na mně. Na cestě nám Bejval pravil: „Kluci, já jsem vynalezl ohromnou legraci, takovou děsnou legraci, jakou jste ještě neviděli.“

My jsme se ho hnedky ptali, jaká by to byla legrace, ale on pravil, že nám schválně nic neřekne, jelikož bysme to roztrajdali. My jsme pravili, že nic neroztrajdáme, ale Bejval nic nechtěl říci, až jsme mu musili přísahat silným hlasem.

Tak on pravil: „Dobře,“ a pak pravil, že půjde k Honzovi Pivcovému, co prodává karbid, že je s ním jedna ruka a že Honza mu dá karbidu, co bude chtít.

Ptali jsme se ho, co s tím karbidem, a on odpověděl: „To se uvidí,“ a chytře zamrkal. My jsme také chytře zamrkali, ale nevěděli jsme proč. Načež Bejval pravil, abysme přišli večer k jejich baráku, a my jsme pravili, že teda přijdem.

Když byl večer, tak jsme přišli k Bejvalovým, a byli jsme čtyři: já, ěda Kemlink, Čeněk Jirsák a Zilvar.

Zilvar si vstrčil dva prsty do huby a zapískal hrozně silně, v okně se objevil Bejval a pravil, že bude hnedle dole.

A přišel a já jsem se ho ptal: „Máš?“ a on odpověděl: „Co bych neměl?“ a ukázal plný pytlík karbidu a bylo ho hodně moc.

Pak jsme šli, Bejval nic neříkal a my jsme taky nic neříkali a on nás vedl do polí. Když jsme byli v polích, tak Bejval pravil, jestli víme, že když se karbid hasí vodou, tak se z něho vyvinuje plyn, který byv zapálen vydává jasné světlo?

Odvětili jsme, že to víme, a já jsem pravil, že jsem jednou viděl karbidovou lampu, jak si s ní o pouti svítil medák na turecký med.

Bejval pravil, dobře že to víme, a pak nám vysvětlil, v čem spočívá ten vynález, z něhož bude děsná legrace.

Na poli leželo sněhu velice moc a my jsme ten karbid zahrabali do sněhu, a když byl zahrabaný, tak jsme rozškrtli zápalku a chvílku drželi u toho. Za chvílanku to začalo prudce syčet, pak to chytlo a hořelo jasným plamenem. Kdo by nevěděl, že je v tom karbid, tak by si myslel, že hoří sníh, což by mu bylo divné.

A my jsme šli od toho dál, a když jsme byli dál, tak šlehaly plameny velice vysoko a bylo velké světlo a my jsme se z toho radovali.

Musím říct, že to bylo při cestě, kudy chodívá pan Fajst vždycky kvíčerou¹⁴, když se smráká, on si chodí do jednoho statku v Dlouhé

¹⁴ K večeru. Pozn. red.

Vsi pro mléko, aby si uvařil kaši, jelikož je sám a nemá, kdo by mu vařil. A my jsme čekali, až půjde pan Fajst.

Taky jo, šel pan Fajst a nesl si punclák mléka a koukal a viděl, jak plameny šlehají ze sněhu, i vykřikl silným hlasem a upustil punclák a my jsme slyšeli, jak volá: „Chval každý duch Hospodina, já jsem z toho celý decimovaný.“

A my jsme se děsně smáli a skákali jsme vysoko, smáli jsme se po celou cestu, že je pan Fajst celý decimovaný, a když jsem ležel v posteli, tak jsem se ještě smál, a když jsem se ráno probudil, tak se mně maminka ptala, co se mně zdálo, že jsem se ze spaní smál.

Od těch dob pan Fajst všude vypravuje, že u Dlouhé Vsi straší, že tuhle, jak šel pro mléko, potkal starého Humpála, co loni umřel, jelikož v něm chytla kořauka, a že mu umrlec zastoupil cestu, plameny mu šlehaly z huby, i vzal prý pana Fajsta za knoflík a pravil: „Fajste, Fajste, pomni, ó člověče!“

A pan Fajst pravil, že z toho leknutí dostal ujímání a že ležel jako lazar a tím pádem že je špatný.

V našem městě jsou dva bijáky a v obou se hraje velice skvostně. Jeden je v Národním domě, druhý pak v Lidovém domě a hraje se v sobotu a v neděli.

Národním domě dávají němé filmy, co přes ně pořád prší, a pan Stuchlík, co je účetní ve fabrice, pouští k tomu gramofon. V těch filmech jsou kovbojové, co pořád jezdí na koních a házejí lasem a střílejí pořád z levorvéru a pronásledují lupiče. Nebo je tam jeden pán, co miluje tu slečnu, a pak ještě jeden pán, co také miluje tu slečnu, ale ona ho nechce, a on ten pán by chtěl být bohatý, a jelikož není při penězích, tak někoho zavraždí, pročež ho dají na elektrické křeslo, přičemž pan Stuchlík vymění desku a hraje velice smutně.

Ještě lepší jsou filmy, co v nich je džungle, a v nich jest maharadža, co jezdí na slonu v takovém altánku, a jeho vojsko jde za ním, indičtí vojáci mají na hlavě turban a kolem boků takovou handru, jinak jsou nahatí, a v džungli jest krajta tygrovitá a tygr, jakož i divoká zvířata.

Taky jsou pěkné ty veselohry, jak nějaký pán pořád padá do vody a celý se zamáčí, nebo zase jak nějaký jiný pán plácne druhého pána

dortem přes obličej a ten druhý pán si to nedá líbit a plácne toho prvního pána také dortem přes obličej a oni mají pak oči zamazané smetanou a nevidí na oči. To se nasmějeme!

Někdy pan učitel vybere od nás po koruně a pak jde do bijáku celá třída, ale to dávají jenom takové kusy, jak se plaví dříví nebo jak horalé tančí kolo nebo jak se dělá sklo, ale to nemá žádnou cenu, ačkoli je to přece jenom lepší než vyučování.

My hoši, co spolu mluvíme, nechodíme do Národního domu, jelikož jsou tam okna vysoko, ale chodíme do Lidového domu, tam jsou okna nízko. To jeden z nás zaplatí vstupné, a když v sále zhasnou, pak oknem pomůže těm druhým dovnitř, abysme nemusili platit. Jelikož za tu korunu, co nám doma dají na biják, si raději koupíme pendrek nebo cucavou štangličku nebo mejdlíčko nebo sladké kaničky, jakož i sudžuk¹⁵.

Takové chodění do bijáku vynalezl Zilvar, jelikož by mu tatínek nikdy nedal korunu na vstupné. Tak my si sedíme a velice se nám to líbí, protože je to zadarmo. A udělali jsme to mockrát, a bylo nás pět, co jsme lezli oknem, a to: já, Zilvar, Bejval, Jirsák a Kemlink, a jednou jsme vzali s sebou Vendu Štěpánka, ale ten filmům nehoví, poněvadž jest ještě malý.

Ale jednou jeden kluk měl na nás vzteka, jelikož on si lístek platil a my ne, a udal nás panu Maulemu, co trhá lístky, a pan Maule nám pravil přísným hlasem, abysme mu ukázali lístky, my jsme pravili, že už jsme je ukázali, on pravil, abysme mu je ukázali ještě jednou, a Bejval pravil hrdě, že takový zákon není, aby se lístky pořád ukazovaly, a pan Maule se rozzlobil a ukázal prstem na dveře a pravil velice vysokým hlasem: „Hybaj, ať už jste venku!“ a Bejval pravil, že my jdeme a že na nás nemusí tak rvát.

Tak jsme tedy šli, ale když bylo po přestávce a v sále se udělala tma, tak jsme tam zase vlezli, jelikož jsme byli žádostiví, jak to dopadne. A když se rozsvítilo a pan Maule nás spatřil, tak pravil děsně vysokým hlasem: „Kriste Jéžiši, kdy odejmeš ten kalich utrpení ode mne, copak se musím pořád s těma klazanama hamonit?“ a strašně zařval: „Už ať mi jste venku, parchanti, nebo vás dám polecajtovi, aby s vámi zatočil.“

¹⁵ Orientální cukrovinka vyrobená z ořechů a lisované hroznové šťávy. Pozn. red.

A Bejval mu na to pravil, že no, no, nemusí být hnedky tak zle a že prý ať si ty parchanty nechá, jelikož nejsme žádní parchanti, a jestli to pan Maule ještě jednou řekne, že to dá advokátovi.

Pan Maule strašně vyvalil oči a pravil jenom: „No tohle! Co byste tomu řekli? To je dneska mládež!“ a my jsme honem utekli.

Avšak stejně jsme to dělali zas a jednou jsem to vypravoval Evě Svobodové, ona se mně moc divila, já jsem byl rád, že se mně podivuje, tak jsem jí to vypravoval ještě jednou, ještě jednou a pořád a ona si udělala, že by to taky ráda zkusila, já jsem pravil: „Nevím, nevím, k tomu jest třeba velké odvahy,“ a ona mne prosila, abych ji také vzal s sebou do bijáku oknem.

Já jsem jí teda vyhověl, když mne tak moc prosila, ale pak jsem to litoval. Jeden jí ze sálu podal ruku, já jsem ji zezadu tlačil a s velkou tíhou se tam dostala. A kdyby aspoň byla zticha, to ne, ona se musila moc smát, lidi dělali „pst!“ a ohlíželi se.

A byl to tenkrát takový krásný film, to vám jeden letec letěl éroplánem do Kalifornie, jelikož musil vysvobodit milovanou bytost ze spárů lupičů, on musil letět moc rychle, aby předhonil expresní vlak, a byla bouře a blesky se křižovaly, vítr foukal děsně, my jsme na to koukali, a vtom nás pan Maule vyhodil.

Potom jsme stáli před bijákem a čekali, až půjdou lidi, a šel taky pan Lokvenc s manželkou a Bejval přistoupil k němu, dal slušné pozdravení a ptal se: „Prosím vás, pane Lokvenc, vysvobodil ten herec milovanou bytost ze spárů lupičů?“, ale pan Lokvenc se příšerně zachechtal a neřekl nám nic.

A potom jsme se stejně dověděli, jak to dopadlo: Herec skutečně vysvobodil milovanou bytost ze spárů lupičů a všechny je zastřelil a pak ji pojal za manželku.

Letos byla velice dlouhá zima, ani já, ani hoši o mnoho starší takovou dlouhou zimu nepamatují. Pořád ten hloupý sníh, pořád mráz, který tuze štípe, a pořád taková hrozná tma, už mne to vůbec nebavilo a ostatní hochy také ne a všichni jsme říkali, že jaro je o moc lepší.

Ale jednoho dne jsem se probudil a slyšel jsem, jak cosi na střeše šramotí a bubnuje, a já jsem hned poznal, že se to obrací. Takovou

jsem měl radost, že jsem sám z postele vyskočil, ani mne Rampepurda nemusila tahat, a děsným hlasem jsem zpíval „Přijde jaro, přijde“. Tatínek to slyšel až v krámě a pravil, ať si to nechám.

A když jsem šel do školy, tak se udělal veliký vítr a chtěl mně vzít čepici a já jsem potkal Bejvalův stěhovací vůz, vedle vozu kráčel Jakub a měl pod nosem kapičku. A on se na mne šklíbil a pravil: „Á, vida ho, mudrce!“ a já jsem mu pravil: „Jakube, svezte mě,“ a on odvětil: „Bodejť!“ a vysadil mne na vůz.

Tak jsem jel do školy na voze a Jakub mně půjčil opratě, já jsem křičel děsně hlubokým hlasem hyjá, hyšta! a koukal jsem se, jestli se hoši koukají, oni se koukali a já jsem byl hrdý.

Ve škole jsem nedával pozor skoro vůbec nic, jelikož jsem musil mysliti na to, jak by to bylo krásné, kdybych jel méblákem pořád pryč a pořád pryč a navštívil všechny cizí kraje, pročez jsem musil stát na hanbě.

A pak se roztrhla oblaka a bylo všechno velice modré, prudce svítlo slunce, a když jsme šli ze školy, tak jsme rychle běželi a velice jsme křičeli a ptáci také křičeli a jeden druhého nenechali na pokoji. Po ulici se hnaly stružky, malé děti si dělaly z bláta buchtíčky, ale co jsme velicí, tak jsme pouštěli lodičky nebo jsme si stavěli mlejny. Nebo jsme si hráli na pikolu a já jsem se schoval v betonové rouře a nikdo mě nemohl najít. A s Evou Svobodovou jsme si vylezli na strom a četli jsme si „Miloslava Vlnovského“¹⁶ a pan Svoboda vyšel před kvelb a křičel: „Evo, Evo!“, ale ona se neozvala, jelikož to bylo velice krásné čtení. A náš Honza se začal toulat, pořád něco sháněl, a když přišel domů, byl celý černý, jak lezl po těch vejškách, a měl natržené ucho.

Brzy potom bylo docela hezky, na blátě si hráli bělásci, všechno se počínalo zelenat a pan učitel nám pravil, abysme si bedlivě všímali přírody, abysme potom každého živočicha a každou bylinu dovedli pojmenovat.

Jednoho dne se pro mne stavil Bejval Antonín a pravil, abysme šli k řece, jelikož plujou ledy, a já jsem mu pravil: „Počkej!“ a tajně jsem se vykradl, abysem nemusil dávat pozor na Mančinku, jelikož

¹⁶ Miloslav Vlnovský, *Bremský kormidelník* – dobrodružný román o trosečnících. Pozn. red.

Kristýna nemohla, protože šla k vantrokám¹⁷ máchat prádlo. A tak jsme šli a šel s námi také Éda Kemlink, ale nemohl vzít s sebou Pajdu. Jelikož Pajda pořád očumoval na stavbě a loudil u zedníků svačinu a spadl do vápna, spálil si kožich a nyní krempíruje¹⁸. A šel s námi také Čeněk Jirsák a Zilvar z chudobince, tak jsme byli čtyři.

Když jsme přišli k řece, tak řeka strašně hučela a ledy se lámaly a z hloubek se ozývalo děsné ječení. To se nám velmi líbilo a my jsme se dívali z mostu, a když jsme pak zdvihli hlavu, tak se nám zdálo, že země a všecko, co je na ní, s velkou rychlostí utíká dozadu.

A potom přespolní žáci nepřišli do školy, jelikož se voda převalila přes cestu. Taktéž nejezdil vlak, protože trať byla pod vodou, a tam, kde byly luka, udělalo se velikánské jezero.

Jednoho dne pan Světelský, co je v továrně vrátným, byl v hasičském a utíkal po městě. I příběhl také k našemu domu a zatroubil na trubku, pak utíkal k jinému domu a zase zatroubil na trubku a vůbec troubil pořád. A lidé křičeli: „Velká voda jde!“, já jsem také křičel a všichni hoši křičeli.

Byla nás velká síla, co jsme utíkali k řece, a když jsme tam přišli, tak jsme viděli, že už jsou pod vodou městská jatka, a mnohé domy měly vodu až po pás a některým domům šla voda až nad hlavu. A pak jsme také viděli, jak na vodě plovou umrlé slepice, almary a postele, a hasiči pluli s loďkami oknem do příbytků, aby zachraňovali lidi, jakož i majetek. A my, co jsme už velcí hoši a máme sílu, jsme také pomáhali, aby se lidi neutopili. A pomohli jsme do loďky jedné stařenky a dvěma dětem, co velice brečely, a stařenka bědovala, že se jí utopí koza, a my jsme šli pro ni do chlívka, šla nám voda až pod bradu, ale kozu jsme odvázáli, ona se vzpouzela, ale nic jí to nebylo platné a my ji do loďky dostali. Já jsem pozoroval, že Čeněk Jirsák si počíná moc neohroženě, on se pořád křížoval a pak se vrhl do nebezpečí, a tudíž jsem mu pravil: „Moc se tu nevytahuj, Krakonoši,“ načež on odvětil, že se nevytahuje a že mně toho Krakonoše omaže o hubu, jen co nebude ta velká voda, a byl velmi hrdý, nejhrdější ze všech.

¹⁷ Koryto nebo žlab vedoucí vodu nad zemí na mlýnské kolo. *Pozn. red.*

¹⁸ Marodí, lehce stoná. *Pozn. red.*

Všichni nás chválili, že jsme si statně počínali, a taktéž od pana učitele jsme dostali pochvalu, jelikož pravil, že jsme se svými činy zapsali zlatým písmem, a Čeněk Jirsák se hlásil, a když byl vyvolán, tak pravil, že se nejvíc zapsal, protože všechny bližní zachránil. Pan učitel se zasmál, my jsme se všichni hlučně zasmáli a Jirsák měl děsného vzteka.

A když bylo po velké vodě, tak jsme se kamenovali, Jirsák začal, a pak jsme se mlátili penálama a dospělí pravili: „Fuj, to jste školní mládež!“ a my jsme teda šli dál a pak jsme se zase mlátili.

A když jsme šli do houslí, tak mně Jirsák dal futrálem přes hlavu a pravil: „To máš za toho Krakonoše,“ a já jsem mu taky dal futrálem přes hlavu. A dali bysme si víckrát futrálem přes hlavu, ale on se pan Rektorys, co k němu chodíme do houslí, díval z okna a křičel: „Kluci miliónský, jestli se mně v tu ránu nepřestanete šťuchat, tak pošlu pánům rodičům pár řádků.“ Pročež jsme toho nechali a já jsem pravil Jirsákovi: „Máš to jenom půjčené,“ on taktéž pravil, že mám to jenom půjčené, a my oba věděli, že se budeme musit prát až do úplného rozhodnutí.

Pročež jsem se zařekl, že s Jirsákem už nebudu chodit, jelikož je takový, a řekl jsem to Bejvalovi a ten pravil, že s ním taky nebude chodit a žádný hoch s ním nebude chodit, ať si chodí sám, a když bude dolejšat, tak mu řekneme, ať nedolejšá.

A bylo pořád krásněji, všechno se zelenalo, kvetly třešně, a když studenti hráli v hospodě pilijár, tak si svlékali kabát. A jednou vám, bylo to hnedle k polednímu, chodil pan Dušánek, co je na obci, po městě, a měl pod pažďí plakáty, jakož i hrnek s mazem a štetku. Zastavoval se před každým nárožím a my hoši, co spolu mluvíme, jsme chodili za ním, jelikož jsme byli žádostiví, co to bude. Bejval Antonín byl ze všech nejžádostivější a ptal se: „Pane Dušánku, co to bude?“ a pan Dušánek odvětil: „Kuš, a jdi domů, maminka ti bude hledat blechy,“ a i jinak mluvil dosti sprostě, poněvadž mu vítr bral plakáty.

A když nalepil jeden plakát, tak to byl ohromně veliký plakát plný obrázků, a my jsme četli:

Pozor!
Jen několik dní!
Grand – Cirkus Rudolfi!
Světová senzace!

Potom tam bylo napsáno tiskacími písmenami, že Grand-cirkus Rudolfi veškerému zdejšímu P. T. obecnstvu na vědomost dává, že je ten největší cirkus na světě, jelikož má zaručeně nejvybranější program, který zcela uspokojí všechny znalce.

Grand-cirkus Rudolfi konal svá představení před všemi císaři a králi, jakož i prezidenty a ministry, a všude sklídl uznání a pochvalu od vysokého panstva, jakož i šlechticů, ano i starostů obcí.

A ještě tam bylo napsáno, že P. T. obecnstvo uvidí krále pouště, obrovského lva nubijského, jehož příšerný řev zahání domorodcům spánek. Každý se podívat může cvičenému tygrovi bengálskému, postrachu džunglí, strašlivému hadovi jménem krajtě tygrovitě, která živé králíky, jakož i jiné živočichy hltá, o čemž se každý přesvědčiti může.

Milovníkům krkolomných výjevů naskýtá se vzácná příležitost uvidět světoznámou akrobatickou skupinu bratří Abaldini, kteří za svoje prvotřídní výkony byli odměněni zlatou medailí na Světové výstavě v San Francisku.

Program je obohacen o řeckořímské zápasy ve volném stylu. Muž s maskou, mistr světa a všech kolonií, vyzve místní občany do ringu a ten, kdo by ho porazil, bude odměněn čestnou cenou.

Světová krasojezdkyně miss Arabella předvede ukázky svého umění, kterým oslnila obecnstvo ve všech světadílech! Poprvé v Čechách! Jedinečná příležitost.

Indický slon Jumbo! Skupina cvičených psů, miláčkové obecnstva!

Sám majitel cirkusu signore Rudolfi se bude produkovati na čistokrevné klisně Kismet.

V přestávkách mezi jednotlivými čísly budou P. T. obecnstvo obveselovati výstředníci Pif a Paf svými podařenými šprýmy.

Na konci bylo napsáno, že školní dívky a vojíní platí polovic.

A my jsme pořád chodili za panem Dušánkem, abysme viděli všechny plakáty a cizokrajná zvířata, co na nich byla vymalovaná, i šašky i krasojezdkyni i slona, žirafu, lva a jiné živočichy, protože jsem přišel pozdě k obědu, a tatínek pravil, že se na milostpána nebude čekat, až se mu uráčí.

Já jsem na ta slova nic neřekl, ale jedl jsem polévku s kapáním, ačkoli ji nerad, a koukal jsem se velice ctnostně. Když jsem dojedl oběd, tak jsem pravil silným hlasem: „Díky Tobě, Bože, za ty dary,“ a tatínek se podíval na maminku a maminka se podívala na tatínka a chvíli se na sebe koukali.

Po obědě jsem choval Mančinku a zpíval jsem jí „Nikdy se nevrátí pohádka mládí“ a zpíval jsem tak dlouho, až maminka pravila, ať toho nechám a ať skočím tatínkovi pro noviny. Docela nic jsem neodmlouval a běžel jsem velice rychle.

Odpoledne přišel Éda Kemlink a pravil, ať s ním jdu, jelikož všichni hoši čekají. Odpověděl jsem mu silným hlasem, aby to tatínek slyšel až v krámě, že nikam nepůjdu, jelikož si musím opakovat zlomky, abych uměl.

Vůbec ani trošilínku jsem se nepral s Rampepurdou, ačkoli ona sama začínala. Ale pravil jsem jí jemným hlasem: „Milá Kristýno, nech mě být, já tě taky nechám.“

Sám od sebe jsem cvičil na housle a zkoušel jsem nátryl¹⁹ i dvojhmaty, snažil jsem se hrát, aby to nevrzalo, a tatínek to slyšel v krámě a bručel si spokojeně.

Čas od času jsem chodil do kvelbu a zdravil jsem zákazníky silným hlasem, až mne jedna selka pochválila, že jsem dobře vedený. Tatínkovi se to líbilo, protože jsem dával počestnost čím dál silnějším hlasem, až tatínek pravil, že nemusím tak děsně rvát. Taký jsem pomáhal v krámě a jeden pán pravil: „Takový špunt, za pultem ho není vidět, a už se má k světu.“

Ve škole jsem seděl rovně, ani trošku jsem se nevrtil a měl jsem ruce na lavici. Dával jsem bedlivě pozor a pořád jsem se hlásil. Mluvil jsem s Pátou Karlem laskavě a Čeněk Jirsák to slyšel a příšerně se šklebil, jako že jsem šplhoun. A Zilvar pravil, že se

¹⁹ Druh melodické hudební ozdoby. Pozn. red.

mnou nic není, a já jsem pravil, že už s ním nebudu chodit, jelikož jsou na něho samé stížnosti.

I chodil jsem pomalu a spravedlivě, koukal jsem se ctnostně, jelikož jsem chtěl být neobyčejně hodný a ze všech nejhodnější. Každého večera jsem zpytoval své svědomí, jestli jsem už nejhodnější, a pořád se mně zdálo, že ještě nejsem nejhodnější a že se musím ještě velice cvičit v hodnosti. A když jsem potkal paní Soumarovou, tak jsem zařval „rukulíbám“ takovým strašlivým hlasem, že se všichni obraceli.

Jednou tatínek pil kafe, a když dopil kafe, tak postavil hrnek na své místo a pravil: „Matko, ten náš Pěťa se mně nechce líbit. Nemá nějak marodný, že ho není slyšet?“

Maminka odvětila: „Že by mu něco bylo, to mu zas není, vždyť mu dobře šmakuje.“

„Mně se zdá, že něco provedl a teď se bojí, že to praskne,“ pravil tatínek.

Ale já jsem nic neprovedl a taky nic neprovedu, ačkoli bych toho mohl provést habaděj. Mohl jsem odtáhnout vozejk s ovocem, co patří Kozí Kuncce, jak mne naváděl Zilvar z chudobince, a pustit ho z kopečka dolů, ona by děsně řvala. Jelikož se nikdo nedíval. Mohl jsem provést ještě jinší věci, ale já naschvál nic neudělám, kdyby nevím co, jelikož jsem si vzal do hlavy, že budu ze všech nejhodnější.

Jak jsem nýčko litoval, že jsme prohejřili peníze, které jsme si ušetřili na cestu do Itálie! Já jsem nechtěl, ale Ěda Kemlink pořád naváděl, abysme si koupili kapsle, že prý neubude. Tak jsme si koupili kapsle a Ěda pravil, že nýčko nás těch pár krejcarů nevytrhne, a tak jsme si koupili detektývku Vražda v pancéřové skřini, cucavou štangličku a svatojanský chleba a pak jsme šli na přátelský zápas Soumarova jedenáctka proti Letní hosté komb. Úředníci Heřmanovy továrny. Tak když teď přijede cirkus, nemáme nic a abysme byli pořád hodní. Já už jsem tak hodný, že mluvím pravopisně a pořád říkám „nýbrž“ a „tudíž“. Tatínek pravil: „Nech si už to nýbrž, já jsem z toho nervózní.“

Chodil jsem tam i sem a smutně jsem přemýšlel, že cirkus třeba odjede a já ho neuvidím. Každého večera jsem se modlil modlitbu, kterou jsem sám vynalezl: „Božíčku milý, dopusť, abych uviděl

všecka představení cirkusu, jakož i krmení dravé zvěře, což jest za poloviční vstupné. Všichni hoši tam budou a já bych nesměl? Za to Ti slibuju, že budu pilně obcovat službám božím, a až bude písemná práce, tak si dám pozor, abych měl vnější úpravu velmi úhlednou a neudělal ani jednoho kance. Nedopusť, ó Panebože, aby tatínek pravil: „Do žádného cirkusu se nepůjde, to je zbytečné vyhazování peněz, kde to má jeden brát. V cirkusu se naučíš jenom skotáctví a zacpeš si hlavu darebnostmi.“ Naopak ať praví: „Jen si jdi do cirkusu, tady máš peníze a hezky se bav.“ Za to, ó Panebože, můžeš mít ode mne, co hrdlo ráčí. Budu hodný pořád furt, i když mně hoši budou nadávat, že jsem jako ten svatý Utrinos. Nevynechám housle ani jednou, s nikým se nebudu prát ani kamenovat, při obědě budu dávat pozor, abych se nepobryndal. A budu koukat ctnostně, chodit pomalu, myslet spravedlivě, mluvit způsobně a zdravit hlasitě. I třeba pana Fajsta, mně je to fuk.

A nepovedu žádné kamarádšofty, které by mne naváděly ke skotáctví, a nebudu se spolčovat s uličníky. Když něco uvidím, tak půjdu od toho pryč. A nikdy už nezdvihnu žádnou válku a budu milovat své bližní, ano Habrováky a Ješináky.

Když mně maminka řekne: „Doskoč, podej, podrž, posluž!“, tak doskočím, podám, podržím, posloužím a nikdy nebudu reptat.

Namoutěkutě, že je to praua.

Toto jest modlitba, kterou jsem sám vynalezl, jelikož jsme ji v nábožce neměli. Amen.“

Když jsem se pomodlil, tak jsem špatně spal, a když jsem usnul, tak přišel na mne šeredný sen. Zdálo se mně, že jsem v kleci zavřený s bengálským tygrem, který se příšerně šklebil, jelikož to nebyl žádný bengálský tygr, ale Čenda Jirsák, ale to jsem nemohl vědět, jelikož jsem spal. Bengálský tygr pravil: „Jó, holenku, do cirkusu, to jo, ale učit se, to ne. To by tak hrálo.“

A my hoši, co spolu mluvíme, jsme se každého dne chodili dívat na Nové náměstí, jestli už ten cirkus přijel, a bylo nám to dlouhé.

Až jednoho dne přijelo pět komediantských vozů a byly červené, žluté, modré a zelené a kolem dokola měly vyřezávané a krásně malované květy.

A v těch vozech měli vám pokojíčky a v těch pokojíčkách měli docela malilinká kamínka, obrázky, zrcadla, postele, ano i nádobíčko.

Taky měli kozu a mnoho psů a houf dětí, které se mezi sebou štětily.

Pak byly ještě jinačí vozy, z kterých se ozývalo děsné řvaní, jelikož tam byla zavřena cizokrajná zvířata, a ty vozy zapáchaly velice neobyčejně.

A z vozů vylézali mužští, všichni byli velice vlasatí, kouřili retka a mluvili hlučně. Měli pak štráfkovaná trička a holé paže, na nichž byly vymalovány všelijaké figury, květiny a znaky, ano i nápisy, což se mně neobyčejně líbilo.

A vynesli z vozů klece, co v nich byly opičky, velice roztomilé, a hledaly si blechy, které kousaly, a tvářily se přitom starostlivě, až se jim na čele dělaly vrásky. Čenda Jirsák to hnedky uměl dělat po nich, čemuž jsme se smáli.

A byl tam taky velký huňatý medvěd a ten vám pořád přešlapoval a cosi bručel, čemu jsme nerozuměli.

My jsme pořád stáli a koukali se, co se bude dít, a vlasatí mužští stavěli stan a křičeli přitom. A byl to neobyčejně velikánský stan, do kterého by se vešli všichni žáci obecné i měšťanské školy, jakož i školy dívčí. A v jednom voze seděla u okénka ženská, co jako měla prodávat lístky.

Já jsem to všechno doma vypravoval, pořád jsem vypravoval a znova jsem vypravoval a pravil jsem, že musím jít do cirkusu, jelikož musím vidět cizokrajná zvířata, abych je uměl, až bude přírodopis, a že všichni hoši tam budou.

Tatínek pravil: „O musení jít do cirkusu není žádná řeč, já taky nemusím, maminka nemusí, Kristýna taky nemusí a budeme bez toho žít.“

Já jsem brečel.

A ptal jsem se našich, to mám za to, že jsem byl pořád hodný?

Tatínek pravil, že mám být hodný jen tak, a ne za cirkus. Já jsem pravil, to není pravda, nikdo není hodný jen tak. A měl jsem hrozného vzteka, že jsem byl zbytečně hodný, a umínil jsem si, že budu ze všech nejhorší a přijde si pro mne četník a naši budou mít

ostudu a bude jim to škodit v obchodě. A brečel jsem čím dál tím více.

Potom maminka mluvila s tatínkem velice tiše, načež tatínek pravil hlasitě: „Tak dobrá, dobrá, ať je po vašem, jednou půjdeme do cirkusu, a teď mně dejte svátek, jelikož mám vás plnou hlavu.“

Já jsem zajásal, ale nikoli velice, jelikož musím do cirkusu každý den, abysem viděl všechna představení, ale to jsem věděl, že naši nebudou chtít a budou říkat řeči. Tak jsem si dělal pro to starosti.

Pravil jsem, že s cirkusem přijelo také mnoho dětí a jeden cirkusácký hoch přišel do naší třídy, aby se s námi učil. My jsme byli proto velice hrdí a celá škola nám to záviděla, že máme spolužáka od cirkusu.

Velice jsem si přál, aby se posadil vedle mne, já by sem mu napovídal a všichni by měli vzteka. Ale pan učitel ho posadil do zadní lavice vedle Sabaty, jelikož je veliký. On je největší ze všech, ale nic neumí, píše, jako by chodil do kašičky, dělá samé kaňoury a nezná ani násobilku, ani které jsou smrtelné hříchy, ani úměru, ani zlomky, jelikož vystupuje v cirkuse a nemá čas na učení.

On se nazývá Alfons Kasalický, ale jeho tatínek se jmenuje signore Rudolfi a v cirkuse je ze všech nejprvnější, jelikož má pod sebou všechny krasojezdce, šašky, verbloudy, opice a jinou dravou zvěř. Tázel jsem se ho, jak to přijde, že se jmenuje Kasalický, ale jeho tatínek signore Rudolfi, a on mně pravil, že v cirkuse si všichni umělci dávají jiná jména skrz reklamu. Tomu jsem se velice podívil.

Ale tělocvik umí ze všech nejlépe, šplhat, skok přes kozu, na bradlech, veletoč i stojku a ještě jiné věci, co se ve škole neučí. A o přestávce dělal kotrmelce třikrát ve vzduchu a tak se umí zkroutit, že má hlavu tam, kde má ostatní lidstvo nohy, a nohy, kde mají jiní hlavu, a vypadá to tak, jako by byl tak zamotaný, že ho už nikdo nerozmotá. Pan učitel to viděl a pravil: „Kasalický, Kasalický, tady není žádný cirkus, ale budova školní,“ čemuž jsme se všichni i s panem učitelem srdečně zasmáli. Když pan učitel viděl, že se smějeme, tak ještě pravil: „Pročež všeho s mírou!“ a vzal ho za ucho a my jsme se smáli ještě víc.

My hoši s ním všichni mluvíme a on mluví s námi, Bejval Antonín k němu dolejízá, protože by chtěl, aby s ním mluvil ze všech nejvíc, a pravil, že musejí spolu chodit, protože Bejvalovi mají také

koně, ale Kasalický mluví nejvíc se mnou, jelikož jsem mu slíbil, že mu přinesu tabák, co má tatínek v pikse na almaře. Po škole jsme ho vždycky vzali mezi sebe doprostřed a mluvili jsme a žáci z jiných tříd chtěli jít s námi, ale my jsme pravili: „Jděte si sami, my si jdeme také sami.“ A hodně jsme s ním mluvili, hlavně o cirkuse, všechno jsme chtěli znát a on nám to povídal. Ptali jsme se ho, jak dlouho tu cirkus zůstane, a on pravil, až jak podle toho, to přijde na návštěvu. Jeho tatínek pravil, že se mu zdá, že u nás bude špatná štace, jelikož v našem městě je prý moc hospod, dva bijáky a ochotnické divadlo, pročez zdejší lidi jsou asi moc vzdělaní a nebude tu pochopení pro prvotřídní umění. Já jsem pravil, že to není praua, že tu lidi vůbec nejsou vzdělaní a všechno půjde do cirkusu. Načež Kasalický pravil: „To jsem sám rád, však už je na čase, aby se kšefty trochu hnuly.“

Když jsem přišel domů, tak jsem to všechno vypravoval, nejdřív Kristýně, pak mamince, pak tatínkovi a potom všem dohromady a tatínek pravil: „Ten cirkus nám byl čert dlužen, jelikož se z toho ještě zblázníš.“ Ale maminka pravila: „Nech ho, my jsme nebyli lepší.“

A když jsem si večer lehl, tak maminka se posadila ke mně na pelest, bylo tma a my jsme si povíдали, to mám velice rád. A maminka začala vypravovat o tatínkovi, co dělal, když byl malý. Tehdá, když byl tatínek v mém věku, tak ještě s jinými hochy utekl z domova, jelikož chtěli jít do Afriky. Vzali si s sebou jídlo a dobrodružné knížky a tatínek doma odcizil cukr a knížku „Rádce pro dívky dospívající aneb Kterak si získati vážnou a trvalou náklonnost muže“. Mimoto si vzali rybářský prut a udičky, neboť se chtěli živit rybami. Toulali se celý týden, spali ve stozích a v cihelnách, četníci je hledali po celém kraji a vyptávali se všech lidí. Jenomže oni přišli sami, byli celí hladoví a otrhaní a špinaví jako cikáni.

Tatínek to slyšel, jak maminka vypravuje, a pokáral ji, že mně to povídá, a pravil, jak ten kluk může mít pak před jedním respekt, ale pak se tomu sám zasmál a udělal si: „Jó, to byly tenkrát jiné časy.“

Já jsem chtěl, aby mně to taky vypravoval, jak šel do Afriky, a tatínek toho vypravoval ještě víc a pořád si přidával, jelikož jsem se toho povídání nemohl nabažít. A ptal jsem se ho, proč si vzal s sebou do Afriky knížku „Rádce mladé dívky“, co by mu byla

platná mezi divokými kmeny? A tatínek odvětil: „Co jsem měl dělat, holenku, když jsem jinou knížku neměl, a hoši by mne pomluvili, že jsem přišel s holýma rukama. Lepší něco než nic.“

Od té doby mám tatínka ještě radši, jelikož jsem si pořád myslel, že tatínek byl vždycky rozumný, ale nýčko vidím, že nebyl vždycky rozumný.

V ten den, co měl cirkus zahájit představení, bylo u nás veliké pozdvižení, jelikož cirkusáci táhli městem v průvodu, a byli tam koně a slon a verbloudi a šaškové a žirafa a všichni děsně troubili a bubnovali, protože všichni obyvatelé vybíhali z baráků, aby viděli, co se děje.

Průvod táhl také kolem našich a celá rodina se postavila před kveľb a maminka měla Mančinku na ruku a Mančinka třepetala ručkama a pravila ve svém nářečí: „Oni, oni!“, což znamená koně, a tatínek se usmíval a pravil hrdě: „V našem městě se pořád něco děje, a pak ať nám někdo řekne, že jsme Zapadákov.“

Tato slova uslyšela jedna krasojedkyně, co seděla na takovém docela malilinkém koníčku, a poslala tatínkovi polibek a tatínek smekl čepici a pravil: „Mámo, co bys tak tomu řekla, kdybych ti utekl s cirkusačkou?“ a maminka ho pleskla a pravila: „Nestydíš se trochu, starý šplechto, před těmi dětmi?“ a tatínek se smál a pravil: „Oho!“

Já jsem zpozoroval v průvodu Kasalického Alfonse, on seděl na verbloudu a měl takovou krásnou kazajku, celou zlatem pošítou a ruku měl v bok a tvářil se velice hrdě a já jsem tahal maminku a tatínka za rukáv a křičel jsem: „To je Alfons, co chodí do naší třídy,“ a pustil jsem se za průvodem a pořád jsem křičel: „To je Alfons, co chodí do naší třídy!“, aby to všichni obyvatelé věděli, a ukazoval jsem na Kasalického prstem. A všichni hoši, ti, co spolu mluvíme, i ti, co spolu nemluvíme, utíkali za průvodem a taky Ješíňáci a Habrováci a jiní nepřátelé a byl z toho velký křik, který byl slyšen v celém okolí.

A když jsem utíkal, tak jsem najednou zpozoroval, že se mnou utíká Eva Svobodová, protože jsem ihned přestal na Alfonse prstem ukazovat, aby se jí nezalíbila jeho kamizolka zlatem prošíváná,

a ukazoval jsem na slona, na němž seděla jedna slečna a měla v uších zlaté peníze a na hlavě turban. Eva Svobodová pravila: „Víš, Péťo, my spolu budeme chodit do cirkusu,“ a já jsem odvětil: „Beze všeho, ale dneska musím jít s našimi,“ a ona odvětila, že dneska půjde také s tatínkem a maminkou, což se právě šikuje, aspoň se v cirkuse uvidíme. I pravil jsem: „To se vr!“ a pak jsem zase utíkal a křičel, Eva také utíkala a křičela, tak jsme křičeli oba.

A příšerně jsme se nasmáli šaškům, kteří vám měli takové malinké kloboučky a děsně široké kalhoty, do nichž by se vešlo nejméně pět hochů z naší třídy. Měli také červené nosy a bílou tvář a širokou hubu a pořád klopytali a mluvili blbě, a když uviděli nějakou slečnu, tak smekali kloboučky a holky děsně kvičely po holčencím způsobu.

Na náměstí stál pan Fajst, docela nic se nesmál, ale smutně pokyvoval hlavou a pravil pomalým hlasem Kozí Kuncce, která seděla pod parapletem a prodávala jablka: „To jest ohavnost spuštění,“ a Kuncka odvětila: „Však se Pánbůh na tu rozkoš dlouho dívat nebude, to ať si nikdo nemyslí, jelikož Pánbůh má těch rumrejchů plné zuby.“

A když to pravila, tak průvod zastavil a jeden hudebník zatroubil neobyčejně silně a jeden komediant pravil úpěnlivým hlasem, že se velectěnému publikum na vědomost dává, že dnes zahajují představení, a co bude k vidění, to dosud nikde na světě nebylo k vidění, a chválil cizokrajnou zvěř pro její sílu a zuřivost, což jest poučné pro milovníky přírody, a že jako má každý přijít, aby spatřil prvostřední program. Pak zase jeden hudebník zatroubil a jiný hudebník děsně silně zaramploval na buben a byl konec.

To bylo slávy! Ten den ve škole nikdo nedával pozor, ani neobyčejně mravní žáci, co mají samé jedničky, a pan učitel pravil: „Copak to je? Já se tu namáhám a vy bloudíte duchem mimo zdi této učebny. Schvaluji sice vše, co k veselosti přispívá, ale pamatujte si, hoši, že jest napřed povinnost a potom zábava.“ Ale my stejně pořád mysleli na cirkus, a kdo byl vyvolán, ten neuměl.

Když tatínek večer zamkl krám, tak si vzal nové šaty a ze škatule vytáhl tvrdý klobouk a do tobolky si dal dvě trabuka, takže mně připadalo, že je neděle, ačkoli byla středa. A pak se koukl do zrcadla a nakroutil si vousy, přičemž se tvářil neobyčejně vážně. Pak chodil

po pokoji a zpíval si „tradadá-bumdijá“. Ale maminka se strojila děsně dlouho, točila se před zrcadlem a dívala se na sebe ze všech stran, až mně bylo do brěče, že zmeškáme představení, a já jsem dupal, a pořád nabádala Kristýnu, ať dá pozor na Mančinku, a pořád odmykala a zamykala skříň a chodila kolem dokola, sem a tam, až tatínek pravil: „Mami, ty se vypravuješ jako chudý král do boje.“ A pak jsme šli, a když jsme byli na cestě, tak se maminka chtěla vrátit, jelikož byla starostlivá, jestli všecko uzamkla, a dělala si hlavu, že Kristýna bude třebas neopatrně zacházet s ohněm, protože může převrhnout lampu. Pročež jsem ji moc prosil, aby se nevracela, že u nás stejně nebude hořet, a když, tak přijedou hasiči a budou stříkat tak dlouho, až se všecko uhasí. A ještě jsem pravil: „Uvidíš, mami, že až přijdem z cirkusu domů, bude už po ohni a my půjdem spát.“ Tomu se tatínek hlučně zasmál a pravil, že jsem veliký mudrlant, ale maminka pravila tatínkovi: „Vy mužští držíte dohromady,“ a já jsem pravil: „To se vr!“

Na Novém náměstí byla lidí děsná kupa, oni tam promenádovali, jelikož v cirkuse hrála hudba pochody, polky a třasáky a taktéž se ozývalo řvaní cizokrajné zvěře. Tatínek šel k vozu, co se prodávají lístky, a koupil lístky a musil mně je dát podržet a já jsem je dal jednomu důstojníkovi, co stál u vchodu a trhal lístky a ukazoval návštěvníkům, kam si mají sednout. Ten důstojník měl krásný červený kabát a ohromnou sílu stříbrných knoflíků na něm a chodil ve vysokých botách s ostruhami a měl také báječně velké kníry.

My jsme se posadili na vykázané místo, maminku jsme vzali doprostřed, aby byl z každé strany jeden mužský, a já jsem se koukal dokola a prvního, koho jsem uviděl, byl Éda Kemlink, pročež jsem mu pravil: „Nazdar,“ on mně také pravil: „Nazdar,“ a já jsem křičel: „Já jsem tady,“ a on odvětil: „Já jsem taky tady,“ a oba jsme křičeli: „Všichni jsou tady,“ a byl tam Tonda Bejval, Čenda Jirsák a vůbec všichni hoši, co spolu mluvíme, i ti, co spolu nemluvíme, ba i někteří přespolní žáci. Všichni jsme si říkali „nazdar“ a byli jsme veselí.

Já jsem se pořád nemohl dočkat, až začnou, ani chvíli jsem neposeděl a maminka pravila, že jsem celý říčný, a ještě pravila: „To dítě si to tak bere, já se bojím, aby si neublížil.“ Načež jsem pravil: „Já nejsem u tebe žádný dítě a vůbec si neublížím.“ Vtom zazvonili,

já jsem myslel, že je to začátek, protože jsem si udělal „áách“, ale nebyl to žádný začátek, jelikož pořád chodili lidé a pan důstojník jim říkal „račte“ a ukazoval jim místo. Po chvíli zase zazvonili, ale ukázalo se, že to byl zase jenom švindl, jelikož vůbec nezačínali.

A když zazvonili potřetí, tak zase nezačínali, a tatínek se podíval na hodinky a pravil: „To je doba,“ a někdo začal tleskat a pak všichni hoši tleskali a všichni lidé tleskali, já jsem také tleskal a křičel jsem: „Hohohó!“ Ale vtom se zavlnila opona, začalo to dupat a do toho kolečka přijela na koni jedna slečna a byla krásně malovaná jako obrázek v knížce a jeden pán děsně práskal bičem, jako když bouchají kapsle, a ta slečna se usmívala a posílala polibky publikumu a ten pán ještě více práskal bičem, ona všelijak přehazovala nohy a měla krásně vyčištěné holínky, jednu chvíli visela hlavou dolů, nic si z toho nedělala a pořád se usmívala a kůň utíkal čím dále tím rychleji, až byl konec a dost a všechno plácalo a já jsem plácal ze všech nejvíc.

Potom zase přivedli koně a ten šašek to chtěl dělat jako ta slečna, on si myslel, že to umí, ale vůbec to neuměl a pořád padal dolů, lidi se tomu děsně smáli a řvali strašlivým hlasem: „Hohohó!“ a já jsem se smál ze všech nejvíc, až jsem padl mamince kolem krku a křičel jsem: „On padá dolů, on je blbej! Koukej, maminko, koukej, jak je blbej!“ a maminka mne pokárala, že se ani v cirkusu neumím slušně chovat, protože jest jí před lidmi hanba.

Ještě dříve, než jsem jí mohl odvětit, že se umím v cirkuse chovat, přišli tři šaškové a mně se zdá, že jeden z nich byl ten pan důstojník, co před chvílí trhal lístky. Ti tři šaškové si házeli taková červená, modrá a žlutá kola s takovou rychlostí, že se to jen míhalo, a všichni lidé na to koukali a každý se divil jejich šikovnosti, až jeden šašek to spletl, upadl na nos a křičel „jéjej!“ a všechno se hlučně smálo a hudba k tomu hrála.

Potom spustili z vejšky hrazdu a přišli tři hoši, všichni stejně oblečení v černém, jeden největší, ten menší a ten nejmenší. Koukal jsem a viděl jsem, že ten nejmenší jest Kasalický Alfons, co chodí do naší třídy, protože všichni hoši volali: „Kasalickéj!“ a já jsem také volal „Kasalickéj!“, aby viděl, že jsem taky tady. Ale Kasalický si toho vůbec nevšiml, ale stál neobyčejně nepohnutě a ten větší a ten ještě větší se taktéž vůbec ani nepohnuli.

A s nimi přišel vrchní cirkusák pan signore Rudolphi a pravil silným hlasem velectěnému publikumu, že ti tři hoši jsou ti proslulí bratři Abaldini, co udivili svými prvostředními výkony celý svět a psalo se o nich v zahraničních novinách, a když to pravil, tak se uklonil a šel stranou. Načež ten větší se vymrštil na hrazdu a popadl Kasalického Alfonse a hodil ho tomu největšímu a Kasalický udělal ve vzduchu tři kotrmelce, všichni se strašně houpali a Alfons přiletěl k tomu největšímu a ten ho hodil tomu menšímu a tak to dělali pořád a najednou hudba přestala hrát, všecko se koukalo, já jsem se koukal ze všech nejvíc a maminka pravila, že se na to nemůže koukat, že má strach, že si něco udělají, a tatínek pravil, ať nemá strach, že ti jsou tomu zvyklí. Když byli u konce, tak jsme hrozně plácali, oni se děkovali a já jsem každému říkal, že jeden z nich byl Kasalický Alfons z naší třídy, a byl jsem velice hrdý.

Po tomto výstupu oznámil vrchní cirkusák jasným hlasem, aby každý přispěl nějakou maličkostí na ty bratry Abaldini, ale že nikoho nenutí, každý ať přispěje podle svých možností, jelikož bratři Abaldini musejí jít do ciziny študovat nové kousky. A tatínek pravil nevrlým hlasem, že už nevědí, jak by lidem tahali peníze z kapsy, a hned nato chodil Kasalický Alfons kolem dokola s talířem, já jsem prosil tatínka, aby mně dal korunu, on pravil: „Vy si myslíte, že si peníze dělám,“ ale přece mně korunu dal a já jsem ji položil na talíř a řekl jsem Alfonsovi „nazdar!“ velice silným hlasem, aby to každý slyšel, a on mně také řekl „nazdar!“

Potom přišel šasek a chtěl to dělat po těch třech, ale vůbec to neuměl a každou chvíli padl na nos, čemuž jsme se všichni srdečně zasmáli, a já jsem si myslel: Kam se hrabe, vždyť je blbej, on ale nebyl tak blbý, on vám najednou vyskočil rovnýma nohama, vymrštil se na hrazdu, zkroutil se jako had, otočil se několikrát ve vzduchu a všecko to koukalo velice, já jsem taky koukal, a tak jsem viděl, že všecko umí, ale musí ze sebe dělat pitomu, aby se lidi smáli. Náš tatínek pravil: „Je to chlapík, to sám musím uznat,“ a maminka pravila: „Kam na to ti lidé chodí?“

Potom jsem šel k Evě Svobodové a chválil jsem toho šaška, ale ona pravila, že se jí docela nic nelíbí, protože má červený frňák, a já jsem pravil: „Jseš hloupá, a já tě z toho vyvedu, on má ten frňák

přidělaný a jinak vypadá docela obyčejně,“ ale ona se smála a pořád říkala, že by ho ne a ne a nechtěla, ani zanic.

Když jsem si toho večera lehl ke spaní, tak jsem si vzal do postele ten pohled, co na něm byla vyobrazena ta krasojezdkyně, abych to zasejc ráno našel. Ona ta slečna chodila o přestávce kolem dokola a prodávala ty pohledy a tatínek nechtěl koupit, jelikož pravil: „To je zasejc nějaká líčka na tahání peněz a k tomu já nejsem k mání.“ Ale já jsem velice mořil a tatínka jsem nenechal být tak dlouho a on mně teda ten pohled koupil, abysem ho měl. A když jsem se s obrázkem pochlubil Evě Svobodové, tak ona se nafoukla a pravila, že se diví, co na ní mám.

Dlouho jsem nemohl usnout, a ať jsem se podíval na strop nebo na zdi, pořád jsem viděl ten prvostřední program, jak přivedli obrovského indického slona zvaného Jumbo, on vám měl velikánský chobot a na něm dva prsty a taková malinká očička, kterýma se chytře usmíval. On uměl všechno, ale všecinko, a postavil se na zadní nohy a předníma prosil jako pejsek a všichni se na to koukali a tatínek pravil mamince: „Nemáš poněti, co takový slon sní, toho je věru lépe šatit než žít.“

A zase jsem viděl, jak přišel jeden pán s hromadou psů, a ti psové byli chundelatí a hladcí, divní i obyčejní, ale všichni měli sukýnky a na hlavách čepičky, a ten pán ukazoval hůlkou, hudba hrála a psové tancovali. Potom přinesl malinkaté schůdky a oni chodili po zadních nohách nahoru i dolů a taky pozpátku. Kterí psi to uměli, ti radostně zaštěkali, ale kteří to popletli, ti byli panem cirkusákem pokáráni, aby si podruhé dali pozor a nebloudili duchem mimo stěny cirkusu.

A ti šášové pořád provozovali svoje komedie a dávali si pitomé hádanky, čemuž se všichni lidé smáli, a dělali, jako by se fackovali neobyčejně silně, ale já jsem pozoroval, že se vůbec nic nefackovali, a tak jsem si myslel, kdyby se tak hoši uměli fackovat, tak by se mohli fackovat třeba celý den a nikdo by jim nesměl nic říct, ani pan učitel, ba ani pan polecajt.

Pak jsem si zase vzpomněl na Evu Svobodovou, jak jsme o přestávkách vždycky šli k sobě a povídali jsme si, že cirkus jest

prima. A ona mně dala mejdlíčko, co má čtyři barvy: červenou, růžovou, žlutou a čokoládovou, já jsem to mejdlíčko vzal a pravil jsem jí: „Děkan!“ a ona pravila, že můžu mít od ní mejdlíčka, co budu chtít, jenom když s ní budu mluvit, a já jsem pravil: „Co bych nemluvil, mně je to fuk,“ a ona byla ráda.

A my hoši, co spolu mluvíme, mluvili jsme, že se nám to v cirkuse velice líbí, a Čenda Jirsák pravil, že se nejvíce těší na nubijského lva, jelikož jest králem zvířat, ale Éda Kemlink pravil, že jest žádostivější na bengálského tygra, jelikož se vyznačuje velikou krvežíznivostí. Ale žádný lev nepřišel, ani tygr se nedostavil, a tatínek pravil, že jestli to nevěděl, tak jest Franta, to prý cirkusáci dovedou velectěnému publikumu všet bulíky na nos, jelikož cirkusáci jsou samý švindl a žádná solidnost. Ale nemělo by se to nechat jen tak, někdo by to měl dát vejš. Maminka pravila: „Ty se do ničeho nepleť,“ a tatínek odpověděl: „Že bych se do toho chtěl plést, to nechci, ale musíš uznat, že je to zrovna takové, jako kdyby ke mně přišel zákazník a chtěl libru cukru, a já mu místo toho dal kus dřeva. Kdyby se to rozkřiklo, tak můžu rovnou ten krám zavřít, ale mně se to nemůže stát, jelikož jsem kulantní, a cirkusáci nejsou kulantní.“

Ale co mně bylo divné, to bylo, že tam byl taky Zilvar z chudobince, a já jsem se ho ptal, kdo mu dal na cirkus, jelikož jest chudý. On odpověděl, že mu nikdo na cirkus nedal, tak jsem se ho hnedle ptal, jak to, že je tady. On odpověděl, to že by mohl každý přijít a že to neřekne, jelikož je to strašné tajemství. Tak jsem mu pravil jakoby nic, že mám knihu „V zemi Škipetarů“ a že to jest náramné počtení. On se toho hned chytil a pravil, že by tu knihu taktéž chtěl číst. Načež jsem si ohrnul palcem nos a pravil jsem: „Tady!“ a on pravil, že mně to tedy prozradí, ale ne hned, ale až potom. Já jsem mu odpověděl, žádné až potom, nýbrž hned, jinak tu knihu půjčím Bejvalovi, on mně o ni říkal. Tak to z něho vylezlo, že učinil ohromný vynález, jak se dostat do cirkusu zadarmo. On pomáhá cirkusákům nosit vodu k napájení cizokrajné zvěře, jakož i koní, a ať odpoledne přijdu k cirkusu, že on řekne cirkusákům, že taky budu nosit vodu.

To se mně zalíbilo a pravil jsem, že jistojistě přijdu. On však pravil, že nikomu nesmím ten vynález prozradit, a já jsem se zadušoval a na to zadušování jsem se zatahal za ucho a vyplázl

jazyk, aby to bylo jisté. Tak jsem doma nic neřekl a hnedky druhý den jsem běžel k cirkusu, ale kdo tam nebyl, Bejval Antonín tam byl a Éda Kemlink i Čenda Jirsák, on jim to Zilvar vyslepičil, jelikož mu dali za to plnou kapsu burských oříšků, kudlu, nápletku na bič a dva šroubováky.

Ale já jsem nic neříkal, jelikož mně to bylo fuk, a každý z nás popadl konev nebo putýnku a běhali jsme k hydrantu pro vodu. A jak jsme tak tu vodu nosili, tak se mezi nás připletl Otakárek Soumarů, že by chtěl taktéž nosit vodu, a my jsme mu pravili, že by neměl, jelikož je bohatý, a kdyby to prasklo, tak bude mít doma malér. On však nabíral do brče, a tak jsme ho nechali.

A když jsme tu vodu nosili, tak jsem viděl zas tu krasojedkyni, co mám na pohledu, ale ona nebyla docela nic krásná, ale měla mikádo rozčuchané jako vrabčí hnízdo a chodila jen tak a máchala v neckách prádlo, čemuž jsem se neobyčejně divil. A ten pan důstojník byl jenom v kaťatech, kouřil retko a štípal dříví a vrchní cirkusák pan signore Rudolphi seděl na obráceném vozejku a uviděl Otakárka Soumarovýho a pravil, aby mu skočil naproti pro jednu zrzavou vodu, a ještě mu pravil: „Ne, ty prcku, abys upíjel, to bych ti musil vyprášit kanduš,“ a Otakárek pravil, že neupije, a utíkal pro pivo.

A my pořád nosili vodu a já se koukal, jak pije slon, a divil jsem se, že toho vypije takovou sílu, také verbloudi hodně pili, ale už méně, a koně pili ještě méně, ale dohromady dost. Mezi námi pak chodil Kasalický Alfons s rukama v kapsách jako jednospán a pořád nás pobízel vece: „Tak, mládenci, tužte se a friško! friško! cito! cito! a šupito presto!“, pročez jsme nosili jako blázni. A Eva také nosila.

Já jsem pravil, že verbloud jest koráb pouště, jelikož jsem to četl v jedné knížce, ale hoši pravili: „To si nech, to my víme dobře,“ a já jsem pravil: „Já vám to nepovídám, já to povídám jenom Evě,“ a Eva mně pošeptala, že jsem ze všech nejchytřejší, pročez mně zase přinese mejdlíčko.

Mezitím Otakárek přinesl pivo, vrchní cirkusák se napil a pravil: „Brr, ta bere!“ a Otakárek se hned k nám přidal a pilně nosil vodu. Ale co se nestalo, ona najednou přiběhla slečna vychovatelka a utíkala tak rychle, že měla klobouk našišato, a křičela v cizím

nářečí: „Ježíšmarjá!“ a ještě něco, jelikož byl Otakárek celý zacákaný, a počala vrchnímu cirkusákovi rychlým hlasem nadávat.

Vrchní cirkusák smekl čepici a přitiskl si ji k hrudi, šoupl nohou dozadu a pravil velebným hlasem: „Madáme, pardón, pardón, já nevěděl, že mladý pán jest z lepší rodiny, to jest ovšem omyl a jsem celý pryč, jelikož je to nepříjemné,“ ale slečna vychovatelka mluvila ještě rychlejším hlasem, že je to škandál, do kterého se musí vložit ouřad, aby se to víckrát neopakovalo. Potom popadla Otakárka za ruku a táhla ho pryč a on se dal do brěče.

Pročež se vrchní cirkusák velice dožral a pravil děsným hlasem: „Kvůli vám, haranti jedni hlavatí, všivatí, budu mít ještě nějakou polízanici, marš, odražte od krámu, nebo budu zlý!“ a všechny nás vyndal a bylo nás pět.

Tak jsme šli, nejdřív pomalu, jakoby nic, a pak jsme utíkali, a když jsme byli dosti daleko, tak Čenda Jirsák začal nadávat: „Troubo bengálská, pitomo nubijskej, blboune prvostřední, slone senzační, votroku světověj, my jsme velectěné publikum a žádní haranti, ty krajto tygrovitá, jaká nebyla dosud nikde k vidění!“

To nadával velice rychle, jako když bičem mrská, a vůbec se nezarazil, takže jsme se velice divili, a Eva se také divila, pročež jsem měl vzteka, že to tak neumím.

Když tak nadával, tak vrchní cirkusák hodil po nás klicanem, ale nikoho netrefil, a Čenda Jirsák se na něho šklebil děsně příšerně a ještě pravil: „Jseš čistokrevná klisna Kismet, pouze několik dnů!“

Potom vytáhl notes a něco si zapsal. Tázali jsme se ho, co si to zapsal, a on pravil: „Pánové, já budu mít neobyčejně prima hřích k svaté zpovědi: Nadával jsem cirkusákovi. Takový hřích ještě nikdo neměl a velebný pán mně to třeba ani nebude věřit. Ale kdyby něco, tak jste svědci.“

My jsme pravili, že mu to dosvědčíme, kdyby něco, a Čenda Jirsák byl velice hrdý.

Několik dní potom jdu vám do školy a jako vždycky jsem šel kolem Bejvalovic, abysem počkal na Tondu, že půjdeme spolu. Ale podíval jsem se na tu koňskou hlavu a zamrzelo mne, že cení zuby a směje se potměšile, a já jsem k ní pravil: „Na mne nemusíš cenit

zuby. A vůbec mne nebavíš.“ Pročež už jsem nečekal na Tondu a šel jsem radši sám.

A tak jsem šel sám a ještě jsem si myslel, že bych měl kamenem trefit porculánovou hrušku na elektrickém vedení, ale špatně jsem hodil, a tak jsem toho nechal. Bylo to v úterý a ten den mám velice rád, protože máme čtení, nábožku, kreslení a tělák. Čtení, to nic není a v nábožce máme děsnou legraci s Káťou, jelikož si vždycky šňupne z piksly a pak praví: „Ó vy hordo pohanská, ó vy zbrojnošové římsští, ó vy zástupové Amalekitských, všechny vás nechám bez oběda, dokud se nenaučíte křesťanským mravům!“ Tělák je samo sebou náramný, ale ze všeho nejraději mám kreslení, jelikož užíváme barviček a můžeme kreslit z hlavy.

Ale mně se vůbec nezdálo, že je úterý, a ten den vypadal škaredě jako čtvrtek, když máme počty, mluvnici, děják a zemák. A pořád se mi zdálo, že je čtvrtek, a já jsem byl mrzutý. Na náměstí jsem před sebou uviděl Čendu Jirsáka, ještě si tak myslím, že ho dohoním a řekneme si „Nazdar!“ a pošineme se spolu, a pak mě ten celý Čenda Jirsák omrzel, já jsem asi v noci špatně ležel a měl jsem křivý krk.

Jako vždycky jsem se zastavil před cukrářstvím pana Svobody a uviděl jsem tam velikánský dort, byl čokoládový se smetanovými ozdobami a já jsem se sám sebe ptal, jestli bych ten dort chtěl, a hnedky jsem si odvětil: Nechtěl, jelikož se podobá klobouku, jaký nosí teta Vařeková, když chodí na požehnání.

A když kráčím kolem pana polecajta, co stojí na náměstí a bedlivě kouká, zda nevypukl někde nepořádek, tak mám vždycky chuť připlížit se k němu zezadu a vytáhnout mu šavli, abysem viděl, jaká jest, ale tentokrát jsem o to nestál, tak jsem kráčel slušně a dal jsem panu polecajtovi počestnost a on odvětil: „Nazdar, občane!“, což se mi vůbec nelíbilo, já nejsem žádný občan.

Loudal jsem se do školy velice pomalu a přemítal jsem, že by bylo dobře, kdyby se školní budova najednou sebrala a šla pryč, a já bych si šel pěkně domů, a kdyby se mne naši ptali, co je, já bych pravil, že žádná škola není, a sedl bych si na dvorek a pořád bych seděl a koukal a nic.

Když jsem přišel do školy, tak školda už zazvonil, ale ve třídě se řvalo, jelikož tam ještě nebyl pan učitel, ale já jsem neřval a sedl jsem si na své místo a vytáhl jsem učení.

Bylo čtení, jeden žák četl z čítanky, že není, není zima zlá, jak se o ní říká, ale já jsem si pro sebe říkal, jakápak zima, když je takové horko, a díval jsem se oknem ven a viděl jsem, jak nějaký mužský veze kolečko písku, a já jsem se divil, že to toho mužského baví, já bych to kolečko nechal stát a šel bych od toho pryč a lehl bych si na trávník do stínu, a zdálo se mně, že mám v ústech plno písku. Taky jsem viděl děvečku od notářů, jak myla a přitom si zpívala, otvírala široko ústa a měla děsně červené dásně jako šípková povidla, proto se mně znechutila a já jsem netrpělivě čekal, aby toho už nechala a šla pryč, neboť jsem se na to nemohl dívat, ale musil jsem, protože bych pak se musil dívat před sebe a viděl bych Spoutila Oldřicha, co má na hlavě strupy.

Ze zadní lavice mně někdo poslal namalovaný obrázek člověka s oslíma ušima a pod tím stálo: „To jest Páta Karel pošli to dál,“ ale já jsem papírek zmuchlal a hodil pod lavici, jelikož jsou to blbé vtipy. A hlava mne bolela a v uších mně šumělo, jako bych se byl ponořil pod vodu a hledal oblázek. Já bych pil, ale hodně studenou vodu, co po ní trnou zuby, pořád bych pil, a zamhouřil jsem oči a zdálo se mně, že jsem skvrnitý jaguár, který se jde napít z potoka. Ale nebyl jsem jaguár a chtěl jsem, aby už bylo po škole a šlo se domů.

Abych se trochu povyrazil a smutné myšlení zahnal, tak jsem začal myslet na cirkus, jak jsme v něm užili zábavy. Ale cirkus už odjel a na náměstí zbylo po něm kolo posypané pilinami a roztrhané vstupenky, útržky plakátů a hromádky hnoje a vůbec nic, docela nic. Mému myšlení se nechtělo dařit, i zdálo se mně, jako by žádný cirkus nikdy u nás nebyl a jenom že jsem o tom někde četl v knížce nebo mně kdosi cosi o tom povídal a já jsem tomu věřil a nevěřil.

Tak jsem si pravil: Musíš myslet o něčem jiném, o čem? Například, jestli k nám dneska přijde cesták a jestli tatínek objedná nebo řekne: „Nepotřebuji nic, jsem hojně zásobený.“ A jestli Bejvalovi pacholci nám přivezou od dráhy bednu, a pak jsem si vzdychl: Proč právě bednu? Stejně nebudou v ní obrázky. To mě bolí hlava.

Najednou jsem viděl ty šašky v cirkusu, co házeli ta barevná kola, nejdříve letělo červené kolo, za ním modré a pak žluté, letěly velice pomalu, jako když kráčí pan starosta s panem notářem a s velebným pánem, ale pak lítala pořád rychleji a rychleji, pan starosta s panem notářem a s velebným pánem utíkali děsně rychle, horempádem, a utíkali ještě více, letěli na dráhu, aby stihli vlak. Vtom mne pan učitel vyvolal, já jsem nevěděl, kde jsem, a pan učitel pravil: „Bajzo, Bajzo, já se tu namáhám a ty bloudíš duchem mimo tuto síň učební,“ a pravil to tak protivně, že mě ještě více bolela hlava, a díval se přes brejle a zdvihl ukazováček, což se mně vůbec nelíbilo. Já jsem mu chtěl říci, ať nezdvihá ukazováček, ale on se odvrátil a vyvolal jiného žáka.

Školda zazvonil, tak jsem viděl, že uplynula teprve jedna hodina, a byla přestávka, byl velikánský řev, já jsem schválně neřval, ale zůstal jsem sedět a jenom jsem koukal, a bylo zeleně, jako bych byl pod vodou. I uviděl jsem, jak Páta Karel vytáhl housku a začal pojídat, měl mastné pysky a to se mně tak znechutilo, že jsem začal děsně křičet: „Dej tu housku pryč, nebo ti dám!“ a pořád jsem to křičel a chtěl jsem Pátovi housku vyrvat, ale udělalo se mně hrozně špatně. Myslím, že to byl Bejval, co mně složil učení do kabely, ale jistě to byl jiný, co mně nasadil čepici, a zase nějaký hlas pravil: „Já půjdu s ním,“ a to už jsme byli na chodbě, kde jsou obrazy představující výjevy z českých dějin, a ty obrazy visely nakřivo. A co mně bylo nejdivnější, že chodba, kterou se jde do tělocvičny, byla vždycky napravo, a najednou byla po levé ruce. Také okna byla ne tam, kde měla být, ale na druhé straně. Z toho se mně udělalo ještě více špatně. Obrazy jako by tekly ze stěn, pan učitel také tekł a rozléval se po chodbě a bublal, jako by se vařil, a z toho bublání vycházel hlas: „Bejval a Kemlink! – Zde! – Jmenovaní žáčkové, přistupte blíže a dovedete Bajzu domů. Leč opatrně, opatrně! Ostatní pak na svá místa. Bejvale a Kemlinku, jste už velcí chlapci a já spoléhám na vás, že si povedete s náležitou obezřetností. Doufám, že tato zlá nemoc mine bez neblahých následků.“

Tento hlas zněl velice jasně a já jsem ho pořád slyšel, jak mluví, a to už jsem seděl na šamrlí²⁰ a Kristýna mně zouvala botky a měla

²⁰ Stolička. Pozn. red.

velikánský obličej, maminka zatápěla v kamnech a tatínek mně sahal na čelo a pravil: „Ten hoch má horkost, to musil něco špatného sníst,“ a pak jsem ještě slyšel, jak v krámě pravila cikorka: „Tohle nám ke všemu scházelo,“ a to už jsem ležel v posteli, hrozná zima mne rozrazila a já jsem sám od sebe brebtal: „Vrána, sýrec, rarach, Rampepurda, rezaté obruče,“ a slova ze mne vycházela čím dále tím rychleji a někdo dupal, jak chodil po příbytku, a já jsem ležel v takovém zeleném láku a ploval jsem jako okurka ve sklenici, všecko plulo, všecko se točilo a vzdouvalo.

Ani jsem nevěděl, jak jsem dlouho ležel, a jenom jsem cítil, jak mně po zádech hrají teplé a chladné vlnky, i díval jsem se oknem na dvoreček a viděl jsem, jak se slunce kutálí po střeše našeho dřevníku, a na střeše seděl kocour Honza a tvářil se tak starostlivě jako náš tatínek, když hledá dýmku a neví, kam ji dal. Nelíbila se mně Honzova starostlivost a já zavřel oči.

Po chvíli jsem zaslechl rychlé dupání a nějaký silný hlas pravil: „Kdepak máte toho pacienta?“ a z toho hlasu vanul vítr, který voněl po růžových a bílých cukrátkách, jako jsou v lékárně v té kulaté sklenici, a já jsem je vždycky chtěl mít.

On si přinesl malý kufírek a já jsem chtěl vědět, co v něm jest, a on mně dýchal na prsa a lechtal mne vousy pod bradou a vstrčil mně teploměr pod paždí a pravil: „Máte tu dusno, panstvo, vzduch, vzduch, hodně vzduchu, velectění! To je to hlavní,“ a chvíli se díval na hodinky a pak pravil: „Mno!“ A potom jsem slyšel, jak v krámě cinkalo závaží a váha pravila: „Dejte mi ještě liberku kávy, tohle už jest čtvrtý případ spály, ke kterému jsem byl zavolán, máte francovku? Tak mně dejte lahvičku, jenom klid, klid, pane Bajzo, já se k vám ještě dneska podívám, tak, tak, kolik to čítáte? Já se klaním.“

A já jsem se hluboce ponořil do toho zeleného láku a plaval jsem, pořád jsem plaval a Venda Štěpánků taky plaval, já jsem se divil: Takový malý prcek a jak už to umí plavat, a já jsem šel domů a byl jsem hodnou chvíli hodný, chodil jsem pomalu, koukal jsem se ctnostně a mluvil jsem pravopisně a moje řeč byla: „Ovšem, zajisté, nýbrž, pakliže, tudíž a nápodobně.“ A když jsem si myslel, že jsem

byl už dosti dlouho hodný, tak jsem slušným hlasem požádal tatínka, aby šel do cirkusu Rudolfa a koupil mně slona Jumbo, jelikož ho potřebuju.

Když tatínek moji žádost uslyšel, tak se příšerně zachechtal a pravil: „Ha! Slona Jumbo, to by tak hrálo! Když jsem byl v tvých letech, tak jsem musil do světa, a nikdo se mě neptal.“

Já jsem se však nepoddal, ale mořil jsem ho žalostným hlasem, že musím mít slona, jelikož ho máme v přírodě, abych ho uměl.

Tatínek odvětil zlostným hlasem: „Kdopak si dneska může dovolit pořídit si slona, kam by jeden přišel? Až podle toho, jak se zlepší obchody, a jdi pryč!“

Vyslovil to s takovou nevrlostí, že to znělo jako „divrič!“, pročez jsem brécel.

Ale maminka vzala tatínka stranou a mluvila s ním tichým hlasem, a když jsem to viděl, tak jsem velice silným hlasem sliboval, že už ani jednou nevynechám housle, že každému dospělému dám počestnost, bez dlouhých řečí všudekam doskočím, vyřídím, pomůžu a od Mančinky se ani nehnu a jemným hlasem jí budu povídat pohádky.

A maminka pravila: „Copak to dítě nemá mít vůbec žádnou radost? Ty jsi už škudlil pomalu jako strejda Vařeka. Kup mu toho slona, vždyť to nestojí bankál.“ Pročež tatínek mávl rukou: „Když slon, tak slon, máte mne poznat, a já jsem žádostivý, jestli si jednou vzpomenete, co jsem pro vás udělal.“

Já jsem zajásal neslýchaně silným hlasem a políbil jsem tatínkovi ruku. A koukám se, koukám a vidím stát Jumba, toho obrovského slona indického, rovnou před naším kvelbem. Stál klidně, uši měl jako obrovské lopuchové listy, tuhou kůží jako z dehtové lepenky, a usmíval se těma malinkýma, chytrýma očičkama.

Dal jsem mu ibišové cukrátko, které jsem odcizil v krámě, a on si cukrátko vzal prstíkem, co má přidělaný k chobotu, a tázal jsem se: „Jseš rád, Jumbo?“, on pak pokývnul hlavou na znamení, že je rád.

Načež jsem mu pravil přísným hlasem: „Copak je to platné, milý Jumbo, musíme jít do školy.“

Jumbo odvětil: „Když do školy, tak do školy. Napřed povinnost a potom zábava. Nikdo učený z nebe nespádl. Škola mé štěstí, pročez: Pojď sem, synu, a uč se moudrým býti.“

Potom mne chobotem vzal opatrně kolem pasu a vysadil si mne na krk. A Kristýna mně podala kabelu s učením a tatínek s maminkou se postavili před krám, aby viděli, a já jsem dal slušné pozdravení a zavelel jsem: „Vpřed!“

A slon kráčel zvolna a velebně a všichni se koukali a já jsem byl velice hrdý. Kteří se koukali: Jodaska, co prodává hliněné nádoby, Trojná, bednář, Rychtera, řemenář, Bednařík, obuvník, Svatý, krejčí pro pány i hochy, Mazura, autodopravce, Jaroš, řezník a uzenář, Kozí Kuncka, ano i pan Fajst, taktéž pan Podlena, co píše na hejtmanství.

Celé město se koukalo a všichni se divili.

A když jsem zahrnul za roh, tak se divili: Preclík, komíník, Laušmanka, niřařka, Dušánek, cedulář, Vobořilka, krupařka, a Homoláč, sklenář, a Netuka, mydlář.

Taktéž se divili všichni holubi, co létají kolem báně, Bejvalovi koně se divili i Jakub, pacholek, i psi se divili, mezi nimi též Pajda.

Veškeré tvorstvo kulilo vočadla a říkalo: „Jé!“

A pan starosta se koukal z okna radnice a s ním celé obecní zastupitelstvo a bylo náramné divení. Pan Letovský, náš polecajt, se vzpřímil a salutoval mně řka: „Sláva ti, ó synu vlasti!“ Já jsem poděkoval neobyčejně slušně.

Byl pak obrovský sběh lidu a ozývalo se troubení hasičstva. Někteří pravili, že by se to mělo dát do novin, aby si to lidi přečtli.

A slon kráčel pravidelným krokem, a když jsem se podíval dolů, co jsem spatřil? Dva mužové kráčeli po pravé straně, dva pak po straně levé. Měli šátek kolem hnědých beder, na hlavě turban, v jedné ruce třímali oštěp, v druhé pak kabelu s učením. Oni mužové se nazývali: Bejval Antonín, Kemlink Eduard, Jirsák Čeněk a Zilvar z chudobince, jménem Josef. Když jsem to spočítal, tak jsem viděl, že nás dohromady bylo pět. Já jsem byl ten nejprvnější a ti čtyři byli moje tělesná stráž.

Za hlučného troubení a bubnů ramplování jsem došel před školu a pan učitel, dívaje se z okna školní budovy, pravil: „Žáčkové, zachovejte mi pořádek, aby nebylo stížností z řad obyvatelstva.“

Před školou mne Jumbo sundal dolů a pak mně podal čítanku, mluvnici, početnici, jakož i psací náčiní.

Tu pak vyšel ven školda, i zkřížil ruce na prsou a tázal se: „Čeho žádáš, velký muži?“ Kázal jsem mu, aby mně po dobu školního vyučování slona bedlivě opatroval a přinesl mu něco k občerstvení.

Školda se uklonil vece: „Prosím!“ a odešel do školní budovy, v krátkosti však z ní zase vyšel a přinesl láhev citrónovky, kterou podal Jumbovi.

Slon přiložil láhev k ústům a limonádu vypil, řka: „Brr! Ta bere! Pánbůh zaplať!“

Když jsem viděl slona pít, sám jsem dostal strašnou žízeň a otevřel jsem oči a dlouho jsem nemohl pochopit, že ležím v posteli. Kde je sběh lidu, kde je ta sláva a to troubení, to ramplování?

Bylo už pozdě, krám byl zavřený, tatínek seděl u postele a koukal se, maminka mne podpírala jednou rukou a v druhé držela sklenici s malinovou limonádou a pravila: „Pij, Petříčku, ono ti odlehne.“

Já jsem pil velice lačně, ono to ve mně žbluňkalo, a když jsem se napil, tak jsem pravil: „Děkuji ti, maminko-milenko, že ses za mne u tatínka přimluvila, aby mně koupil slona. Víš, já a Jumbo, my teď spolu mluvíme a chodíme pořád spolu.“

„Dobře,“ odvětila maminka, „jenom hezky spi, aby ses z toho vyspal.“

„A tobě, tatínku,“ pravil jsem, „taky nastokrát děkuju, žes měl skrz mne takovou outratu.“

Tatínek se pousmál a pravil: „Není zač. To víš, já na nějaký ten krejcar nekoukám, když to musí být.“

U postele stála také Kristýna, ona na mne koukala a já jsem jí pravil: „Až vstanu, tak řeknu Jumbovi a pojedeme do Rampuše. Že v Rampuši neviděli ještě slona?“

Kristýna se zachichtla, ale maminka přísně na ni udělala: „Šš!“ A když jsem usínal, tak jsem slyšel, jak pravím slabým hlasem: „Maminko, dej Jumbovi rýži, jelikož sloni rádi rýži, to jest jejich nejmilejší,“ a pak jsem slyšel, jak v krámě praví váha cinkovým hlasem: „Kilo rýže, čím ještě posloužím, prosím?“

Kdepak by horalé v Rampuši viděli slona, neboť ten žije v širých rovinách Indie, zavlažovaných veletokem Gangu, to jest, víš, Kristýno, posvátná řeka tamějších domorodců.

Jenomže teď nevím, jestli jsem to pravil já, nebo pan učitel, jelikož jsme toho dne měli přírod'ák, ale nikoli ve třídě, nýbrž na dvoře. Žáci stáli kolem našeho Jumba a pan učitel ukazoval na něho pravítkem a vykládal: „Nuže, pozor, žáčkové! Bedlivě sledujte můj výklad, abyste si něco odnesli do života. Nedáváte-li pozor, pak je to nešetrnost vůči mé osobě, když se tolik namáhám nešetře zdraví.“

Nuže: Slon, jehož tu vidíte, žije v četných stádech, která se prohánějí v rozsáhlých pampách indických, a živí se povýtce stravou rostlinnou, Melichar nedává pozor, Melichare, dej sem ten provázek, hochu darebný, avšak slon se dává snadno zkrotiti a pak koná platné služby lidem, neboť jest zvíře pilné, nikoli jako Šabata, jehož jsem právě přistihl, jak chytá lelky. Pomáhá při stavbě, vleka ohromné klády svým chobotem, teď jsem právě Melichara napomenul, leč hoch ten darebný nedbá, Melichare, Melichare, hochu darebný, já si pozvu tvého pana otce a promluví s ním důtklivé slovíčko, což se týče také Klemy, jenž pozor nedává a jiné vyrušuje. Nuže, žáčkové, síla slona jest ohromná a slon se dožívá vysokého věku, s některými žáky mohu mluvit jazykem andělským nebo ďábelským, a je to, jako když hrách na stěnu hází, Vašátko a Klenovec zůstanou po škole, já se s nimi nebudu zlobit.“

Všelicos ještě zajímavého vykládal pan učitel a my všichni pozorně naslouchali. Když bylo po vyučování a šlo se domů, tak se ke mně přidal Bejval Antonín a mluvil se mnou a koukal se kolem, aby všichni viděli, že mluví se mnou ze všech nejvíce. Ale já s ním mluvil dosti málo a kráčel jsem vedle Jumba.

Bejval pravil, že vynalezl obrovský vynález, a když jsem se ptal, jaký by to měl být vynález, tak pravil, že by Jumbo mohl ostávati u nich ve stáji, jelikož by koně mohl naučit sloní moudrosti a sám by od nich pochytil koňskou moudrost. Koně a slon by se mohli skamaráditi a mohli by spolu mluvit.

Odvětil jsem: „To není žádný vynález a já to nechci. Koně ať si chodí spolu, já budu chodit se slonem.“

On však jinak nedal a pořád do mne mluvil, že Jakub bude slonovi dávat seno, oves a rýži a vůbec bude dbát, aby mu nic nechybělo.

Já jsem pravil: „To by se ti šiklo, abys pak každému mohl vykládat, že slon je váš, a nikoli můj. Tadyhle – víš! Až naprší

a uschne. Nejsem tak hloupý, jako jsi ty chytrý, a kdo mně nechťel půjčit kolo?”

Když to Bejval slyšel, tak byl velice zahanben, že se svým kolem tak škotil a nikomu je nepřál, jelikož nevěděl, že budu mít slona, pročez budu nade všechny povýšený. On ale tak dlouho mořil, až jsem pravil: „Tak dobře, abys viděl a pamatoval si to propodruhé,” a dal jsem Jumba do stáje k Bejvalom.

Jakub měl radost a pravil: „Jářku, to jsme dostali pomahače,” a jal se slona čistiti kartáčem.

Brzy nato se přihodilo, že se do našeho města přistěhoval pan Kukrle a byl na poště úředníkem. A chtěl, aby mu pan Bejval stěhoval nábytek.

Toho dne jsem doma hlásil, že nepůjdu do školy, jelikož musím stěhovat pana Kukrle. Maminka pravila: „Když stěhovat, tak stěhovat, ale přijď včas a kafe máš v troubě.” Odvětil jsem: „To se vr!” a běžel jsem a maminka za mnou volala: „Pěťo, dej na sebe pozor, víš, že jseš těžce nemocný,” a já jsem odvětil: „Beze všeho.”

A když jsem tak běžel, tak se mnou utíkal Zilvar z chudobince, Éda Kemlink a Venda Štěpánků, pročez jsme byli čtyři. Když jsme přišli k Bejvalom, tak na nás čekal Tonda a bylo nás pět. Já jsem si sedl na kozlík vedle Jakuba, on mně půjčil bič a já jsem byl velice hrdý. A Jumbo kráčel vážně za méblákem a kýval hlavou a usmíval se chytrýma očičkama.

Když jsme přijeli na místo, tak pacholci začali skládat, a pan Kukrle skákal kolem toho jako opice a úpěnlivě křičel: „Jezuskonte, lidi, vemte to naštorc, vy mně to všecko rozmlátíte a jak já k tomu přijdu, abych škodoval?”

Pacholci odvětili: „Pane oficiále, neráčeji se nám tu vrtět jako žid na pekáči a radši koukají, aby viděli.”

A Jumbo pravil: „Jsem žádostivý, jak se toho, mládenci, chopíte.”

Pacholci pravili: „To je práce, inu, inu mordyjánská,” a Jumbo pravil: „Jděte mi od toho pryč, já se do toho vložím sám.” Pacholci se usmívají: „Uvidíme, Jumbo, jak obstojíš.”

Leč Jakub jakožto nejstarší z nich pravil: „Jenom, hoši, učňte, jak Jumbo míní, on má z toho nejlepší pojem.”

A taky jo: Jumbo nejdřív popadne šicí stroj, vyzdvihl ho chobotem jako pírko, pak se ujme cinkostnu²¹, načež vezme kredenc, zrcadlo, postele, bral to z vozu, jako pekař pecny do pece sází, jiný by se při tom náko zapotil a tělo si namohl, ale Jumbo jakoby nic, a ještě se k tomu usmívá svýma chytrýma očičkama.

Pacholci stojí tu jako svatý Ján na mostě, jsouce z toho celí pryč, diví se neobyčejně a praví: „Inu, inu, toť, toť, máš to, hochu, sílu sílovatou, Pánbůh požehnej, my bysme s tím nebyli hotovi do večera večeroucího a ty jseš s tím hotový našup.“

Jumbo na to nic neřekl a myslel si své, ale já jsem byl na něho velice hrdý.

Když byli se vším sakumprask hotovi, tak pan Kukrle dal pacholkům na kořauku, ale Jumbovi, jelikož sloni kořauce nehoví, daroval pytel jablek, a Jumbo se slušně poděkoval a byl velice rád.

Potom jsme šli domů a Jumbo dal tatínkovi do pořádku celé skladiště, na dvoře narovnal prázdné bedny, aby to pěkně vypadalo, a tatínek pravil: „Pak se řekne slon. Je to jenom nemá tvář, ale každý by si z něho mohl vzít příklad. Je vidět, že byl odmalička dobře vedený.“

A Jumbovi za všechno patřičně poděkoval, ale Jumbo pravil: „Není zač, pane Bajza. To já rád přiložím chobot k dílu, když se mi naskytne příležitost. Kvůli tomu mne neubude. Jak praví přísloví: V práci a vědění jest naše spasení.“

Načež jsme si sedli s Jumbem na dvorku a já jsem mu četl velice krásnou detektivku jménem „Znamení čtyř“ a slon naslouchal velice pozorně a rozvážně kýval hlavou a říkal: „To jsou věci, ani se jednomu nechce věřit. Jsem zvědav, jestli toho vraha dostanou. Patřilo by mu to, aby si podruhé nedovoľoval.“

Četl jsem dosti dlouho, pak jsem oslábl, kniha mně vypadla z ruky a já usnul. Ve spaní jsem viděl, jak opět přišel lékař, a zase měl ten malý kufírek, co má v něm všelijaké doktorské nářadí, aby lidé nestonali.

²¹ Prosklená skříň na nádobí, vitrína (z něm. Glaskasten). *Pozn. red.*

Sedl si ke mně na pelest a tlustě oddychoval a chvilí se na mne pozorně díval a pak pravil: „Tak co dělá dnes náš pacient?“

Odvětil jsem: „Než jste přišel, tak jsem četl Jumbovi z knížky.“

Pan lékař se udiveně podíval na tatínka, potom na maminku a načež se tázal pomalým hlasem: „Jumbovi z knížky? Kdo je Jumbo?“

„Aha,“ pravil jsem, „vy jste ještě neviděl našeho Jumba. Tak abyste věděl. Jumbo je můj slon. My spolu pořád chodíme. Nyní ho nemůžete vidět, protože jest u Bejvalů ve stáji a tam mluví s kobyly. Až vstanu, tak vám ho ukážu. Nebojte se, on nic nedělá.“

Pan lékař si narovnal skřípec, usmál se a pravil: „Ajta! Tak, tak. Už rozumím. Hm. Abych pravdu děl, něco jsem už o Jumbovi slyšel. Povídá se o tom v městě. Až budu mít chvilinku kdy, tak se s ním seznámím. Potěšení na mé straně. Hm. Tak, tak. A nyní se podíváme, co dělá teplota.“

Vytáhl mně teploměr zpod paždí, podíval se naň, zavrtěl hlavou a tichým hlasem mluvil s tatínkem a maminkou. Zaslechl jsem, že praví něco o Krizi, ale já jsem hnedky věděl, kdo ta Krize jest.

Máte vědět, že ta paní Krize chodí v širokém, huňatém kožichu a má uši jako pes a nosí modré rukavičky a rukama se opírá o dva štíty, na nichž jsou vymalovány znaky měst. A na obou stranách hlavy má žaludy. Vyznačuje se širokou a děsně zubatou hubou. A ostává za řekou v jednom baráku, a když je tma, tak vychází, chytá malé děti do pytle a prodává je cikánům.

Já proto tak dobře vím, jak Krize vyhlíží, protože jsem ji viděl vymalovanou na plakátu, který visí u pana trafikanta Žaloudka, a pamatuju si, že na tom plakátu byl nápis tiskacími písmeny: Piatnikovy hrací karty.

Když pan lékař mluvil o Krizi, tak tatínek si čechral knír a třásly se mu ruce a maminka udělala velice starostlivý obličej. Ale já jsem pravil: „Nebojte se, ona mne nechytne, jelikož jsem chytrý a umím děsně rychle utíkat. A kdyby něco, tak to povím panu polecajtovi Letovskému, on vytáhne šavli a takovou jí dá, až se svalí.“

A pak jsem ještě pravil: „A vůbec nemějte strach, protože tohle všechno je jenom sen. Žádná Krize není, ani pan doktor, co mně dal

teploměr, nic není. Jen počkejte, co se probudím. Hned vstanu a půjdu k Bejvalom, jelikož tam mám sraz s hošma.“

A taky jen doktor vytáhl paty, skočil jsem z postele a utíkal jsem k Bejvalom a všichni hoši už tam byli. Kteří hoši tam byli: Bejval Antonín, Kemlink Eduard, Jirsák Čeněk, Zilvar Josef a Venda Štěpánek, a když jsem přišel já, tak nás bylo šest.

A když nás bylo šest, tak Bejval pravil: „Rudí bratři! Kmen Ješiňáků opět vstoupil na válečnou stezku a vyhledává s námi boj. My jim nic neděláme, ale oni nás nenechají bejt. Dneska ráno mně maminka pravila, abysem skočil pro mléko, tak jsem vzal bandasku a jdu, a jak tak jdu, tak jsem potkal toho zrzouna Poldu Ješinu, co má celý obličej podělaný od much. Já jsem docela nic, koukám se slušně, hledím si svého a jdu svou cestou. Ale on mně zastavil cestu a pravil: ‚Bídáku, bandasku sem!‘ a začal se prát. Odpověděl jsem pomalým hlasem: ‚Votroku, nech si to, já ti taky nic nedělám.‘ Jelikož však on nechtěl přestat a pořád mně rval bandasku z ruky, tak jsem ho praštil šutrákem do kůtka a on děsně zařval.

Avšak nastojte! Na to děsné zařvaní počali se Ješiňáci sbíhat, pročež jsem utíkal strašlivě rychle, a Leopold Ješina za mnou křičel: ‚Počkej, až půjdeš kolem našich!‘ Z čehož jest viděti, že musíme všeho nechat a vytáhnout proti Ješiňákům do boje, abysme je na hlavu porazili. Jináč nebude pokoj do skonání věků. Pravil jsem. Howgh!“

Opakovali jsme „Howgh!“ děsně silným hlasem a já jsem křičel ze všech nejsilněji.

Bojovnost se nás zmocnila a my jsme planuli pomstychtivostí, ačkoli jsme věděli, že to bude krutý boj, jelikož Ješiňáci byli velice vyzbrojeni. Naši špehové nám oznámili, že Ješiňáci řekli Rudlovi Venclíkovému a Honzovi Pivcovému, aby přišli a nám namlátili. Už jsem vám pravil, že oba ti páni jsou ženatí, Venclík vede nožírství a Pivec má sodovkárnou, ale přitom se nestydí prát se s hošma. Oba mají ukrutnou sílu a každý z nich sám porazí nejmíň pět hošů.

Tak jsme se radili, co máme dělat, a Éda Kemlink mínil, že bysme ty války radši měli nechat a vymyslet si něco šikovnějšího. Tonda Bejval pravil, že to řekne Jakubovi a on na ně půjde s bičem. Jakub to slyšel a pravil: „Houbeles!“, z čeho jsme viděli, že s tím nechce nic mít.

Ale Jumbo poslouchal, jak mluvíme, i pousmál se a pravil pomalým hlasem ve svém sloním nářečí: „Čeho byste se báli, pánové? Já půjdu s vámi a uvidíte, jak to s Ješiňákama sfouknu. Jen to nechte na mně. Nebojím se ani tisíců Rudlů, ba ani miliónů Honzů.“

Tato řeč zažehnala naši malomyslnost a my jsme se vůbec nic nebáli, ale s chutí jsme táhli do boje. Napřed kráčel Jumbo a my jsme pochodovali za ním ve vojenském pořádku a celé město se na nás koukalo a všichni lidé pravili, že jsme švarní vojíni, copak je to platné.

Tak jsme pořád kráčeli, až jsme přišli k usedlosti, která ležela už v území Ješiňáků. Vedle hnojiště velel Jumbo, abysme se zastavili, a tudíž jsme zůstali stát a čekali jsme, co bude. Jumbo zařval děsným hlasem, až se to rozléhalo po celém okolí: „Ješiňáci, vylezte z díry!“

Na ta slova se ze všech stran vyřítili Ješiňáci s válečným pokřikem, každý ozbrojen klackem, do kterého byly zaraženy hřebíky, aby to víc bolelo, a plné kapsy klicanů a šutráků, kterými zahájili palbu. A byla jich obrovská síla a bylo jich čím dále tím více, bylo Ješiňáků tisíc, byly jich milióny, takže zaplavili celou krajinu, a my jsme byli sami, pročez strach nás pojal a naše řady zakolísaly. Nicméně Jumbo neztratil klid a rozhlížel se kolem, hrdě se usmívaje.

Z řad Ješiňáků vystoupil Rudla Venclíků a Honza Pivců a začali Jumbovi zlořečit a pustě nadávat. Nazvali ho potulným cirkusákem, komediantem, umouněným cikánem, posmívali se jeho rypáku, obrovským uším a celému zevnějšku, potupili celou jeho přízeň a posměšným hlasem ho vyzývali, aby vzal talíř a šel vybírat.

Jumbo, slyše tu zlolajnost, velmi se rozhněval a pravil: „Jsem již bezmála sto osmdesát osm let starý, ale přísám, takovou nevzdělanou chamrad' jsem ještě neviděl. Kdyby mně nadávala mládež školou povinná, tak bych si řekl: ‚No, nemá to rozum. Až to dospěje, tak to zmoudří.‘ Ale takoví dva habáni – jeden má nožířskou živnost, druhý sodovkárnou, oba jsou ženatí a platí daně, a počínají si jako od šibenice utržení. Mělo by se to dát do novin, jaký příklad dávají někteří zdejší občané, které prozatím nechceme jmenovati. Že vám není hanba, pánové!“

V odpověď na toto ponaučení hodil někdo z Ješiňáků na slona cihlou. Jumbo se rozzlobil a pravil: „No počkejte! Míra mé trpělivosti jest naplněna.“

Na tato slova se shýbl nad hnojištěm a nabral plný chobot močůvky a pokropil Honzu Pivcového i Rudlu Venclíkového odshora až dolů páchnoucí tekutinou.

To jste měli vidět, jak ti páni utíkali a všichni Ješiňáci za nimi. Honza Pivců a Rudla Venclíků zděšeně křičeli, obyvatelé zavírali okna, jelikož se široko daleko rozléhal neslýchaný zápach.

Tak oba pokropení dospěli až k svým příbytkům, a když byli u dveří, tu volali žalostně: „Manželko, přichystej horkou koupel a čisté prádlo, jelikož neslýchaně zatouchám! Ó, kterak zatouchám! Tak ještě nepáchl žádný nožír, žádný sodovkář!“

Uslyševše to paní Pivcová i paní Venclíková, popadly, co popadly, v první řadě smeták, a odehnaly své manžele od prahu, řvouce silným hlasem: „Přísahala jsem před oltářem věrnost svému manželovi, a nikoli tomuto pronikavému zápachu, pročez hybaj ze stavení! Kde ses tak zatouchal, tak se odtouchej! Fi! Ono to páchne jako rasův pytel! Vari! Ještě mně zamoříš celý příbytek!“

Pročez Rudla nesměl překročit práh svého řemesla nožířského a Honza musil velikým obloukem chodit kolem své sodovkárny, až se z nich ta zatouchačka vytratila, o čemž si dodnes vypravují obyvatelé našeho města.

My hoši, co chodíme spolu, jsme se tomu smáli vysokým hlasem, Jumbo se smál nízkým hlasem, já jsem to vzal o dvě polohy výše a smál jsem se nejvyšším hlasem, i smáli jsme se tomu až do západu slunce, až mne vnitřnosti bolely, a maminka pravila: „Čemu se směješ, Petříčku?“

Otevřel jsem oči a velmi jsem se divil, že ležím v posteli. A pravil jsem: „Jak se nemám smát, když oni tak utíkali a hnojnice z nich tekla a oni řvali strašlivým hlasem. Všichni jsme se smáli, Jumbo se taky smál, až mu slzy tekly z očí.“

Tatínek přišel z krámu, sáhl mně na čelo a ptal se, co je.

Maminka si vzdychla a pravila, že se mně něco zdálo.

„Nic se mně nezdálo, maminko,“ pravil jsem, „ale je to opraudická prauda. Jak by se mně to mohlo zdát, když jsem to sám viděl, jak byli celí postříkaní, až neviděli na oči. Ty bys taky neřekla,

že se ti to jen zdálo, kdybys cítila ten neslýchaný zápach, co se z nich ozýval na všechny strany.“

Maminka se mne ptala, jestli nemám žízeň, já jsem pravil, že mám, pročez mně dala sklenici malinovky.

Napil jsem se velice zhluboka a tatínek se podíval na hodinky a pravil, že lékař by tu už měl být, že se snad někde zdržel.

A já jsem pravil: „Víš, tati, já velice rád stůňu, jelikož pak dostanu malinovku. Až přijde pan doktor, tak mu řekni, aby mně předepsal hodně sladkou meducínu. Když budu mít sladkou meducínu, tak budu stonat tak dlouho, jak pan doktor bude chtít, mně je to jedno.“

Tatínek se usmál a pravil, že jsem velký mudrc, maminka se taky usmála, a já jsem byl rád, že jsou veselí, a ještě jsem pravil: „Ať sem přijde Kristýna, já jí to taky musím vypravovat.“

Kristýna přišla z kuchyně a stála před postelí a utírala si ruce do zástěry a já jsem pravil: „Víš, tos měla vidět. Oni si mysleli, že nad námi zvítězí.“

„Kdo si myslil, že nad vámi zvítězí?“ ptala se Kristýna.

„No, Ješiňáci, že se tak hloupě ptáš. Ale Jumbo vynalezl takový ohromný vynález, pročez oni ohromně zapáchali.“

„Jaký vynález? Kdo je Jumbo? A kdo zapáchal?“ ptala se Kristýna a začala se strašlivě chechtat.

Maminka poslala Kristýnu do kuchyně, upravila mně podušku pod hlavou a pravila: „Nemluv, Petinko, a odpočiň si.“

Tak jsem teda už nic nemluvil, ale zavřel jsem oči a myslil jsem na to, že musím Jumbovi koupit takovou hezkou červenou čepici.

Tu hezkou červenou čepici Jumbo pořád chtěl, a když už jsem myslil, že na ni zapomněl, tak začal znovu mořit, dupal a kňoural: „Já tu hezkou červenou čepičku chci, já ji potřebuji, já ji musím mít.“ A že musí být s černým střapcem, kolem dokola zlatem vyšíváná, zrovna taková, jakou má hostinský od Zlatého havrana. A pořád chodil za mnou a bručel: „Darujte mně červenou čepičku, sahibe,“ až jsem dostal zlost a pravil jsem: „Nedolejzej, Jumbo, nejseš už malé dítě.“

Musím však říci, že jsem ho sám na tu myšlenku přivedl, jelikož jsem chtěl, aby mně vypravoval o Indii. Pozoroval jsem, že se mu do

toho nějak nechce, ale když jsem jinak nedal, tak mluvil, ale dost nerad.

„Co pořád na té Indii máte?“ mluvil nevrlým hlasem. „Tam nic není. Jenom úmorné horko, prach a nakažlivé nemoci. Ani bruslit, ani sáňkovat se tam nedá.“

„Ale jsou tam banány,“ namítl jsem.

„Banány by byly, ale co z toho?“

„Banány a ananasy a všecko.“

„Ananasy jsou tam také,“ připustil Jumbo, „ale všecko toto ovoce se obdrží i zde v každém obchodě.“

„Naši to nevedou,“ pravil jsem, „my máme pouze fíky, datle, svatojanský chléb a sladké dřevo. Ó, v Indii jest velice krásně a jsou tam nádherní motýli.“

„Motýli tam, sahibe, jsou, ale co z toho? Já si nedělám sbírku. Také ovšem jsou tam rozličné květiny nevidaných barev a tvarů. Pro toho, kdo si dělá herbář, je to výhoda, ale já si herbář nedělám. Rostlinopisem se nezabývám. Já spíš takhle něco k snědku.“

„Také jsou tam tygři.“

„Co je mně po tom? Já s tygrem nemluví, jelikož se s každým padouchem nekamarádím.“

Jumbo se zamračil a byl velice mrzutý. Abysem ho z toho vyvedl, tak jsem se začal vyptávat na jeho rodinu.

Tu se Jumbo velmi nafoukl a pravil hrdě, že jeho otec byl nejprvnějším dělníkem v přístavě a jeho slovo platilo, jelikož byl nade všemi slony postavený.

„A co ostatní příbuzenstvo? Strejdové, tety, bratřenci, sestřenice a švagři?“

Jumbo cosi zamumlal, že celá jeho přízeň nestojí za fajfku tabáku, jelikož se k němu nepěkně zachovala. Jsou to sloni, jak se říká, jenom pro sebe a jeden od nich neužije nic dobrého.

Když jsem se ho zeptal na dědečka, tu se Jumbo zarděl, mlčel zarytě a kreslil si cosi rypákem do písku. Nedal jsem se odbýt a pořád jsem se ptal na dědečka, jelikož jsem tušil nějaké rodinné tajemství.

Konečně se Jumbo naklonil k mému uchu, rozhlédl se opatrně na všechny strany a zašeptal: „Můj dědeček, sahibe, byl divoký, ale prosím vás, neříkejte to nikomu, aby nebyly řeči.“

Pak už se sám od sebe rozpovídal a jeho vzpomínky byly zajímavé. Jumbův dědeček se proháněl se svým stádem po džungli a všecko pustošil, dělal škodu, jedl lesní plodiny a pil z potoka, vůbec nic ušlechtilého neznal, vědy a umění mu byly cizí, neboť byl úplně nevzdělaný. Teprve otec pocítil touhu po něčem vyšším a chtěl poznat svět. Navštěvoval školy a také synovi poskytl vzdělání.

Mluvil mnoho a já jsem takřka visel na jeho rtech. Když dokončil, tak si povzdychl: „Zkusil jsem mnoho protivenství, že to není k uvěření.“

Já jsem pravil, že bysem se rád podíval do Indie, jelikož bysem odtamtud poslal panu učiteli pohlednici a on by ji nechal po třídě kolovat. Jumbo o tom nechtěl nic slyšet, a tak jsme se hádali a já jsem pravil, že když je takový, tak s ním nebudu chodit. Jumbo ohrnul pysk a pravil: „Nevídáno!“

Pak jsem o té Indii mluvil ještě s Édou Kemlinkem, ten byl hned pro to, pak jsem mluvil s Tondou Bejvalem a on byl taky pro to a pravil, že bysme měli zarazit spolek, a ještě pravil, že tam budeme lovit tygry, jakož i jinou divokou zvěř, abysme přivezli kožišiny.

Tak jsem jednoho dne opět začal o tom s Jumbem a on pravil, že by teda byl tak dalece pro to, ale když už má do té Indie jet, tak mu musím koupit červenou čepičku.

„Proč právě červenou čepičku?“ tázal jsem se udiveným hlasem, jelikož jsem se velice podivil.

Jumbo odpověděl: „Proto chci červenou čepičku, jelikož se v mém příbuzenstvu moc mluvilo o tom, že jsem se dal k cirkusu a že tím pádem jsem to daleko přivedl, že páni na mne moc dají a že jsem nadělal houf peněz. A mluvili řeči, že až přijedu domů, tak si koupím bungalov a od toho momentu na nic nesáhnou a budu mít do smrti vystaráno.“

Pravil jsem, že tomu nerozumím.

„Jakpak ne?“ odtušil Jumbo. „Co je tady k nerozumění? Kdybych teď přijel nahý jako ten Adam, tak by se mně všichni vysmáli a pravili by: Aha! Tu to máme! Pan Jumbo nosil rypák moc vysoko, nic mu nebylo dost vznešené, a vůbec si foukal. A helemese, on přijde domů jako ten vošusta, smrdí to krejcarem a ještě snad bude rodinu vyžírat. Ó sahibe, vy neznáte moji přízeň! To je jeden

špatnější než druhý a ze samé závisti počítají jednomu chlupy na hřbetě.“

„Asi jako Vařekovi,“ pravil jsem, „ti také nikomu nic nepřejí.“

„Kdepak!“ zvolal Jumbo silným hlasem. „Kam se hrabou Vařekovi. Moje přízeň je miliónkrát horší, celá Indie si o tom povídá.“

Pravil jsem: „Když je to takové, jak říkáš, Jumbo, tak já ti tu čepičku koupím.“

Jumbo se velice zaradoval, poskočil si a pravil: „To je přece řeč, sahibe. Jak budu mít hezkou červenou čepičku, tak jsem ke všemu svolný. Hezkou červenou čepičku s bambulkami a s černým střapečkem nahoře a celou zlatem prošívanou. Já jsem rád, já jsem moc rád!“ Tak jsem se hned nazítří vydal skrz tu červenou čepičku s Jumbem k panu Jirsákovi. Poručil jsem slonovi, aby počkal venku, jelikož je ho všude plno, a sám jsem vešel do stavení. Dal jsem pěkné pozdravení a pan Jirsák si pošinul brejle na nose a pravil vlídným hlasem: „Vítám tě, mládenče, co nám neseš?“

Pravil jsem panu Jirsákovi, že se nechám poroučet a jestli by nebyl od té dobroty a ušil Jumbovi tu pěknou červenou čepičku.

Pan Jirsák odvětil: „Copak o ušití – ušiju, od toho jsem čepičář. A kdepak máme toho slona?“

Pravil jsem, že Jumbo čeká před barákem, jelikož mu pro velikost není možno vstoupit do stavení.

Pan Jirsák pravil: „Jelikož mu není možno vstoupit do stavení, tak půjdu k němu sám.“ A ještě pravil Čendovi: „Synu, pojď, pomůžeš tatíkovi.“

Tak šli oba ven a já jsem šel s nimi. Aby mohl vzít slonovi míru, musil Čenda přistavit k slonovi žebřík a pan Jirsák vylezl nahoru. Čenda mu podal santimetr, pan Jirsák chodil kolem hlavy a měřil a říkal čísla a Čenda to všecko zapisoval do notýsku. Přitom se pan Jirsák vyptával Jumba, jakou by čepičku chtěl mít, pokud se týče barvy, vzhledu a provedení.

Slon pravil: „Chci, aby to byla červená čepička.“

„Červená bude pánovi moc slušet,“ vece pan Jirsák.

A Jumbo pravil: „A aby měla kolem dokola bambulky.“

„Když bambulky, tak bambulky,“ pravil pan Jirsák. „Bambulky jsou letos moc žádány.“

A Jumbo pravil: „A aby měla navrchu černý štrapec.“

„Toť se ví, že štrapec,“ odvětil pan Jirsák, „jaká by to byla čepice bez štrapec!“

„Ještě si přeji,“ pravil Jumbo, „aby byla celičká zlatem vyšívaná.“

„Ale ovšemže!“ pravil pan Jirsák. „K černé jde jenom zlato.“

„Hlavně, pane mistře,“ pravil Jumbo, „aby byla moderní.“

„Račte se spolehnout, vašnosti,“ pravil pan Jirsák, „uděláme čepičku podle nejnovější pařížské módy. Vašnosta bude dělat nějakého šviháka. Každý se za vašnostem otočí. Vašnosta bude mít velký úspěch v dámském světě. Každá sloní slečna se musí do vašnosti zamilovat. Bude to něco nevidaného, co tu ještě nebylo.“ Jak pan Jirsák bral míru, tak se kolem nahrnulo mnoho lidí a ti se velice koukali.

A pan Jirsák pravil: „To nebude čepice, to bude pochoutka, vašnosta se přesvědčí a sám mi bude děkovat.“

Jumbo se velice radoval a pak pravil, že by si přál, aby čepice byla příští týden hotová, jelikož slaví svoje stoosmaosmdesáté narozeniny.

Pan Jirsák se poškrabal za uchem a pravil: „Stafraholte, už příští týden? Ale to bude stafraholtská kvaltovka! Ono se řekne čepice – ale není čepice jako čepice. Tohle je, jako bych měl vyrobit čepice pro kumpanii dragounů. Vždyť na tu stafraholtskou čepici padne nejméně pět metrů červené plsti bez příprav. Stafraholtské dílo! No ale když to jinak nejde, budeme dělat postarbajt²². Já díky vzdávám, vašnosti, pozítří máme první zkoušku. Čendo, podrž žebřík!“

Čenda podržel žebřík, pan Jirsák slezl, a když byl dole, tak se osopil na lidi, kteří stáli kolem a očumovali.

„Copak jste, stafraholti, ještě neviděli, když se bere míra slonovi na čepici? Vy jste mně divný národ!“

A lidi šli pryč.

Pak jsem Jumbovi pravil, aby si šel domů, že hnedlinko přijdu za ním. A Jumbo šel domů. Já však jsem šel za panem Jirsákem do stavení a tam jsem ho žádal, aby si dal záležet, aby probůh čepici nezkazil, jelikož Jumbo je povahy lítostivé a moc by si to bral.

²² Pilná, spěšná práce (z něm. Postarbeit). Pozn. red.

Pan Jirsák pravil: „Pamatuj si, mládenče, že starý Jirsák ještě nikdy nic nezvrzal, jelikož na starého Jirsáka je spoleh, starý Jirsák může ukázat tisíce děkovných přípisů od těch největších kapacitů.“

Pravil jsem, že věřím a že se spoléhám a že jsem to pravil na každý pád.

Načež se mne pan Jirsák vyptával, co by ta červená čepice měla znamenat, a já jsem mu pravil, že je to skrz tu Indii.

Čenda se vmísil do hovoru a pravil, že by se také rád do Indie podíval, jelikož tam kyne mnohé poučení, ale že to nejde. Protože v té daleké a horké krajině snadno by mohl zhřešiti, buď ze zlosti či z rozržitosti, z pýchy či lakomství, jelikož v takové divočině se nalézají mnoho světských marností. A nejhorší jest, že by se ani nemohl vyzpovídat, protože Indie jest země pohanská, kde roste pouze koření, pohané, jakož i divá zvířata. Kromě toho musí doma vypomáhat.

Ale pan Jirsák pravil: „Co se toho vypomáhání dotejčí, z toho si nedělej hlavu, jelikož toho moc nepodělaš a veškerou práci s matkou zastanu. A co se těch hříchů dotejčí, snad se tam také nějaký velebníček najde, a když ne – jakáž pomoc! Nějak se s těma hříchama protlučeš, a až se vrátíš, tak se vyzpovídáš. Naopak já bych rád viděl, abys užil světa, všeho si všiml, nabyl vzdělání, abys měl ze všeho lepší pojem než tatík. Kdybych byl o nějakých dvacet roků mladší, tak mne tu nikdo neudrží ani párem volů.“

Čenda měl děsnou radost a pravil: „Tak vy byste, tatínku, dovolil, abych se s Bajzou vydal na cestu?“

Pan Jirsák pravil: „Jen si jdi, hochu. Mladý člověk má poznat svět a jeho mravy. Poznáš-li svět, budeš si více vážit domova. Zapakuj si pořádně všecka svoje fídlátka, aby ti nic nechybělo, a až bude čas, jdi si do té stafraholtské Indie, máš mít moje požehnání na tu cestu.“ A ještě pan Jirsák pravil: „Ale nezapomeň si vzít s sebou helikón, abys nepřišel ze cviku, a kdyby se ti mělo po domově stýskat, tak si zatroubíš nějaký veselý kousek a hned se ti kolem srdce uleví.“

Maminka mne pohladila a ptala se: „Jak ses vyspal, Petinko?“ Děsně jsem se podivil té otázce a odvětil jsem: „Ale maminko, jak

jsem mohl spát, když jsem přece musil jít s Jumbem k panu Jirsákovi skrz tu čepičku?“ Maminka se zamyslí a neříkala nic.

I přišel tatínek z krámu, sedl si u mne na pelest a já jsem se ho otázel: „Kolik myslíš, tatínku, bude si pan Jirsák čítat za čepičku pro slona?“

Tatínek si pohladil bradu, počechral si knír a pak odvětil: „To máš různé a podle toho, není čepička jako čepička.“

Pravil jsem: „Má to být čepička nahoře se střapcem, celá zlatem prošívaná, s bambulkami kolem dokola.“

„Když s bambulkami a celou parádou,“ pravil tatínek, „tak by to mohlo být mastné. Jirsák pracuje solidně, to zas beze všeho, ale je drahý jako lékárna.“

„Tatínku,“ tázal jsem se po chvíli, „dáš mi na to peníze, kdybysem jako neměl?“

Tatínek se nafoukl jako měchuřina a pravil: „Když to musí být, tak se umím ukázat. O mně se nemůže říci, že nemůžu loktem do kapsy. Koupil jsem slona, tak na čepičku nebudu litovat nějaký ten krejcar. Ať udělám pangrot.“

Už jsem neříkal nic a pomyslí jsem si, že tatínek je ze všech nejhodnější, jelikož dává na všechno peníze, a hnedky nato jsem si pomyslí, že maminka jest ještě nejhodnější než tatínek, ale za chvíli se mi zdál tatínek zase nejhodnější než maminka a dlouhou chvíli jsem o tom uvažoval, ale nemohl jsem se na ničem ustanovit.

A maminka pravila, že tu byli hoši, co spolu chodíme, a ptali se, jak se mně vede. To mně bylo divné, jelikož před malou chvílí jsem přece mluvil s Čendou Jirsákem a ten nic nepovídal, a pak jsem si pomyslí: Třeba spím a to všechno se mně jenom zdá.

Této myšlenky jsem se polekal, že mně tatínek slíbil peníze na čepičku ve snu a až se probudím, nebude chtít o ničem vědět a bude děsně rvát, že nemá žádný bankál. Pročež jsem se pro jistotu ještě jednou otázel: „A doopravdy zaplatíš tu čepičku? Neříkáš to jen tak?“

A tatínek odpověděl: „Tak si mně šáhni na nos, jestli lžu.“ Učinil jsem, jak mně kázal, a nos byl tvrdý, z čehož jsem viděl, že tatínek mluvil pravdu, a tatínek pravil: „Tak vidíš, ty kuliferdo, a pamatuj si, že když táta řekne slovo, tak to slovo platí.“

Vtom cinkl zvonek v kvelbu a tatínek se zdvíhal, že jako půjde obsloužit zákazníka, ale maminka pravila: „Sed', tati, já už to odbudu sama,“ a tatínek pravil: „A co bys, mami, jenom sed', já už to pořídím,“ a tak se hodnou chvíli hádali, kdo má jít do krámu, a nikdo nešel.

Ale pak se ukázalo, že to nebyl zákazník, nýbrž strejda Vařeka s tetou Emou, a maminka pravila: „To jsou k nám hosti,“ a tatínek pravil: „A kruci!“ a strejda pravil: „Přišli jsme se podívat na toho maroda,“ a teta pravila: „Tak co? Ty líná kůže, copak se smí dneska marodit? Kdopak dneska může doktorovat?“

Strejda silně vzdychl a pravil: „Tihle doktoři, to je národ! Jenom umějí strašné peníze brát a ničemu nerozumějí.“

A teta pravila: „U nás se nikdy nevolá doktor. To my nevedeme. Kam bysme přišli? Když někomu něco chybí, tak mu udělám baldriánové thé, on to vezme na noc, vyspí se z toho a druhý den běhá jako koroptvička. A to je to nejlepší. Kdyby se měl na všechno volat doktor, tak se můžeme spakovat a rovnou do chudobince. Marodit se může jenom v bohatém domě, kde je z čeho brát.“

A potom mluvili děsně rychle a hodně nahlas, že je lepší být zdravý než nemocný, a potom mluvili pomalu a silně tiše, že náš doktor už si kupuje druhý barák, toť se ví, vždyť si nahrabal takových peněz, a oči jim závistivě svítily jako našemu Honzovi.

Maminka pravila, že zdraví je přednější než majetek, a tatínek pravil, že na děti nic nelituje, a strejda pravil: „To neříkej, švagře, kdopak si dneska může dovolit vyhazovat peníze oknem?“

Tatínek pravil, že to není žádné vyhazování peněz oknem, když se k nemocnému dítěti volá lékař, a že stejně mu na to nikdo nepřidá, a teta pravila strašně tenkým hlasem: „Však by Pěťa nemusil marodit, kdyby byl jaksepatří držený,“ a tatínek pravil hlubokým hlasem: „Podle tebe jsme snad vinni, že to dítě stůně,“ a teta pravila ještě tenčím hlasem: „Já neříkám tak ani onak, jelikož si myslím své,“ a strejda pravil, že si každý může myslit své, na to není žádný palagraf, on si také myslí své, ať se to komu líbí, nebo ne. A ještě pravil: „Jak nemá ten hoch marodit, když se u vás moc mastí, a to není zdravé pro žaloudek.“

Já jsem to poslouchal a měl jsem hrozného vzteka, že strejda s tetou mluví řeči, a přemýšlel jsem, co bych jim tak sprostého, ale

hodně sprostého řekl, aby už nemluvili řeči, a pak jsem pravil, že tatínek mně zaplatí červenou čepičku pro slona, co bude mít střepec a bambulky kolem dokola, a že pan Jirsák na to spotřebuje čtyři metry sukna a zlata nejméně metrák. A ještě jsem pravil: „A ta čepice bude stát milión, tisíc a ještě stovku.“ Když jsem to pravil, tak se teta podívala na strejdu a strejda se podíval na tetu a koukali na sebe dlouhou chvíli a křivili přitom hubu a pak pravili oba najednou: „Pak se jeden diví, kam ty peníze přijdou,“ a potom ještě pravili, že to dítě to nemá ze sebe a že prokoukli tu naši politiku a že to jsou samé špičky.

Maminka se divila: „Jaké špičky, Emo? Já ti nerozumím.“

Teta vstala, urovnala si faldy na sukni a pravila: „Ale já tomu moc dobře rozumím,“ a strejdovi pravila: „Vstaň a pojd’!“ a mně pravila: „Stejně to máš ze samého skotáctví a práh tohoto domu už nikdy nepřekročíme.“ Tatínek pravil: „Nepřijdete k nám, nepůjdete odsud, jakáž pakáž.“

A oni šli pryč a byli červení a šli velice rychle a tetě přitom vrzaly botky řkouce: „Ať! Ať! Ať!“

A když odešli, tak se tatínek smál hlubokým hlasem: „Hohoho!“ a pravil mamince: „Máš to pěknou přízeň, matko, můžeš si ji dát rovnou pod šturc²³.“ A maminka se smála vysokým hlasem: „Hehehe!“ a pravila tatínkovi: „Co bych si ji dávala pod šturc, když je to tvoje přízeň, a ne moje přízeň.“ A slyšela to Kristýna v kuchyni a smála se nejvyšším hlasem: „Hihihi!“ a maminka ji napomenula: „Ššš, holka bláznivá, nemáš kusa rozumu, to dítě chce spát.“

Ale já jsem nechtěl spát, jelikož jsem musil jít s Jumbem k panu Jirsákovi, aby si opruboval tu červenou čepičku.

Pročež jsem vyskočil z postele, a jak jsem byl, tak jsem pravil Jumbovi, že si musí oprubovat tu červenou čepičku, aby mu byla dobře, a Jumbo šel a já jsem taky šel, pročež jsme šli oba. A po celou cestu jsem pořád slyšel, jak se tatínek směje hlubokým hlasem: „Hohoho!“, maminka dosti vysokým hlasem: „Hehehe!“

²³ Skleněný poklop, pod který se dříve ukládaly památné věci nebo sošky svatých z vosku, aby se na ně neprašilo. *Pozn. red.*

a Rampepurda tím nejvyšším hlasem: „Hihihi!“, až se mně to nelíbilo a já jsem si myslel, ať si Rampepurda nechá to své „hihihi!“, až půjde na procházku se šamstrem.

A pořád jsme šli, já a Jumbo, až jsme přišli k panu Jirsákovi a on pravil: „Stálé zdraví přeju,“ a hnedky přistavil k Jumbovi žebřík a s Čendou popadli tu červenou čepičku a posadili ji slonovi na hlavu, pak se koukali a pan Jirsák pravil jásavým hlasem: „To není čepička, to je stafraholtská báseň, s takovou věcí může vašnosta do té nejvybranější společnosti, rovnou může vašnosta v té čepičce jít na peněžnický bál, jelikož vyhlíží jako baron.“ A slezl ze žebříku, Čenda taky a všichni tři jsme poodstoupili, abysme viděli, jak ta čepička sedí.

A Jumbo mne prosil, abysem mu půjčil kapesní zrcátko, jelikož se chtěl taktéž podívat, jakou dělá parádu, a tak jsem mu zrcátko podržel a on se koukal, přimhuřoval chvilku levé, chvilku zas pravé oko, dal si jednu nohu v bok, pořád se točil a moc si o sobě myslel.

Pak požádal pana Jirsáka, aby mu posadil čepičku našišato, pan Jirsák pravil, beze všeho, a zase vylezl na žebřík, aby vyhověl, a Jumbo pravil, že to musí být moc našišato, jelikož je to novomódní. Pak se zase podíval na sebe do zrcátka, koukal se mužně a byl dosti vznešený, celý se zarděl štěstím a pravil, že se mu o čepičce bude zdát.

I tázal jsem se pana Jirsáka, co by to dělalo, a pan Jirsák odvětil: „Nono, jaképak copak, semhlenc támhlenc, jářku stafalente, snad skrzevá to nepůjdeme k rychtáři, přece jsme oba, jak si myslím, no ne?“ A pak ještě pravil, že některý den se staví u nás v kvelbu a vybere si zboží pro domácnost, čímž si budem kvit. Já jsem pravil: „Tak jo.“

A když jsem šel s Jumbem odtamtad, tak si Jumbo vykračoval jako milostpán a točil se na všechny strany a koukal se, jestli se lidé koukají, a když viděl, že se koukají, tak byl velice hrdý. A pravil: „Jsem velice elegantní, ale byl bych ještě elegantnější, kdybych měl na zádech dečku a na ocase mašli.“

Ale já jsem mu pravil, koukejme se na něho, co on by všechno chtěl, on si myslí, že peníze dělám, a ještě jsem pravil, aby nějaký čásek počkal, jelikož nemusí být všechno najednou. Tak on už neříkal nic, ale já jsem na něm viděl, že pořád myslí na parádu.

A toho dne jsme se shromáždili před naším kvelbem, že jako pojedeme do Indie. I přišel Bejval Antonín a měl kolo, Kemlink Eduard, Čeněk Jirsák a Zilvar Josef z chudobince a já jsem to spočítal a bylo nás pět. Bejval měl kufřík a v tom měl prádlo, baterku, prak s gumičkou a makovou buchtu. Kemlink si přinesl aktovku a měl v ní dvoje ponožky, něco teplého na krk, pytlíček atlasových bonbónů, kapsle a prášek proti hmyzu a pak mapu Indie a okolí, kompas a atres na nějakého pana Brabce, co dělá krejčovinu v hlavním městě Kalkutě. Ten atres dostal od pana Kemlinka, jelikož pravil, že pan Brabec nám půjde na ruku. Čenda Jirsák se dostavil s batohem a měl v něm celý štos indiánek a levorvér na pět ran a ten prášek, co se z něho dělá bengálský oheň, abysme si mohli udělat bengálský oheň, což jest děsně krásné, a cicvárkové semínko proti bolení, kdybysme něco špatného snědli, a termosku, do které mu maminka dala kafe. A Zilvar přišel s uzlíčkem, ve kterém měl bochník chleba a kus sejra, jakož i kudlu a oka na zajíce, kdybysme nějakého zajíce viděli, a ještě mu pan Zilvar dal na cestu pohlavek, začez mu Zilvar odcizil paklíček tabáku, že bude po cestě hulit.

A když jsme byli všichni shromážděni, tak příběhla Jodaska a byla to vdova odnaproti a pravila, jestli v Indii potkáme nějakého pana Mothejzlíka, že mu máme vyřídit, že musí kozu prodat, jelikož nežere a neví si rady. Pana Mothejzlíka poznáme prý podle toho, že nosí flanelovou vestu a má vatu v uších, a když se mění počasí, tak si šlapa na jazyk. Já jsem pravil, že to vyřídíme.

A přišel také pan polecajt Letovský a přál nám dobrého pořízení a šťastného návratu a příznivého počasí. Přičemž pohlédl na nebe a pravil: „Nevím, nevím, nějak se nám to zatahuje.“ A ještě pravil, že kdybysme spatřili nějakého tygra, co se chystá ke skoku, tak se nemáme lekat a beze všeho ho praštit něčím po hlavě, on pak dá pokoj.

Taktéž pan starosta vyšel z radnice, všem nám potřásl rukou a pravil, jestli se nám vynatrefí mluvit s panem maharadžou, abysme mu vyřídili srdečný pozdrav, jelikož naše město má od nepamětných dob ty nejlepší styky s Indií, a že naše obyvatelstvo s národností indickou víří již od časů Přemyslovců nejpevnější pouta přátelství.

V poslední chvíli přiklusal pan učitel a doufal, že mluví ze srdce všech přítomných, když nám přeje na cestu mnoho štěstí a abysme bez pohromy vyvázli ze všelikých nebezpečí a úskalí, které se nám budou klásti na cestu. A důtklivě nás napomenul, abysme ani v tropických krajinách, vyznačujících se bujnou vegetací, nezapomněli, že jsme synové vlasti a že máme kráčet příkladem napřed. Taktéž nám kladl na srdce, abysme se snažili obohatit své vědomosti, a co spatříme pamětihodného, si zapisovali do zvláštního sešitu.

A mnoho jiných lidí přišlo, mezi nimi i Kozí Kuncka a pan Fajst. Pan Fajst nás nabádal, abysme v Indii dali každému slušné pozdravení, aby na nás Indové nepoznali, jaký jsme neřád. Zilvar pravil, že schválně nikoho nepozdravíme, a až se nás v Indii zeptají, či jsme, tak že řekneme, že Fajstovi, protože pan Fajst pravil, že jsme hulváti, a šel pryč.

A tatínek s maminkou vyšli před krám a maminka měla na rukou Mančinku a ona pořád chtěla slona, že ho bude chovat, a byla tam také Kristýna a utírala si ruce do zástěry a děsně pištěla a přišel také Jakub od Bejvalů a popleskal Jumba a pravil: „Nó, starej!”

A když na věži dobila ta hodina, tak mně Jumbo nastavil chobot, já jsem se mu vyšvihl na hřbet a zvolal jsem silným hlasem: „Vzhůru, mužové!“, načež jsme všichni vykročili. A jak jsme zahýbali kolem cukrářství, tak vyběhla nám naproti Eva Svobodová a pravila, že by také děsně ráda do Indie, ale že ji doma nechtějí pustit, jelikož pan Svoboda pravil: „Já jsem v Indii nebyl a jsem také živ,“ a paní Svobodová pravila: „Já jsem také v Indii nebyla a viz! – přece jsem se vdala, a když budeš sedět doma, tak se taktéž pro tebe najde partie.“ Eva však doma řekla, že půjde do šití, a přinesla si kabelku, do které si nadundala ukrutnou sílu mejdlíček, které nám rozdala, ale mně dala nejvíce.

Tak jsem jí pravil, že může jít s námi, což jest velká milost, jelikož se vydáváme do strašlivých dobrodružství, kde za každým kamenem číhá smrt na odvážného muže, a to není nic pro holky, které neumějí pohrdat smrtí. A slon vzal Evu chobotem kolem pasu a vysadil si ji na hřbet. Měla radost, že je ve vejšce, ale já jsem jí pravil, že až u nich doma bude zle, že to bude zase na mně, jelikož je všechno na mně, ačkoli nic nedělám a druzí jsou o moc horší. Ale Eva

pravila, že nebude zle, protože když nepřijde včas k večeři, tak si budou doma myslet, že šla k tetě, a doma to rádi vidí, jelikož budou po té tetě dědit.

Pročež jsem už nic neříkal a cucal jsem mejdlíčko, nejdřív to bílé, pak to růžové, pak to žluté, ale to hnědé jsem si nechal na konec, protože jest nejlepší. Ostatní mužové taktéž cucali mejdlíčko a činili tak až k nádraží. Bejval Antonín šel k pokladně a tam koupil pro všechny lístky do Indie a pokladník ho žádal, aby mu přivezl indické známky, a Bejval odvětil: „Proč bych nepřivezl? Přivezu.“

A pak jsme jeli pořád pryč a vlak si ustavičně povídal: „Ratata – Ješiňáci jsou prasata,“ a vůbec mluvil sprostě a děsně rychle a my jsme to mluvili s ním, a když jsme vjížděli do tunelu, tak vlak pronikavě kvičel jako čuník, kterého sedlák nese v pytli, a já jsem si do notesu zapisoval jména stanic, abysem to věděl, kdyby se mne pan učitel na to ptal. A Éda Kemlink se díval do mapy, Bejval pozoroval krajinu a Zilvar z chudobince si nacpal dýmku a kouřil a plival kolem sebe. Lidé nastupovali a Zilvar s nimi mluvil jako dospělý člověk, jako že to utíká, že se člověk diví, že se počasí kazí, že ouroda je špatná a drahota náramná a že jsou lidi horší kolikrát než ten dobytek. A my jsme se Zilvarovi divili, jak umí říkat dospělé řeči, a Zilvar pořád bálil a mocně plival. Eva však se dívala do zrcátka a mačkala si vimrle²⁴, které se jí udělalo na bradě.

Najednou se vlak zastavil a jeden pán od dráhy zařval strašlivým hlasem: „Indie, vystupovááát!“ Pročež jsme každý uchopil svá zavazadla, vystoupili jsme a byli jsme v Indii.

A koukali jsme se na všechny strany a viděli jsme velikánské domy, nejméně miliónkrát větší, než je u nás hrabecí zámek, a obyvatelstva tam byla ukrutná síla, lidé chodili sem i tam, byli čokoládově zbarvení a děsně rychle mluvili indickým nářečím.

My jsme se tam nemohli vyznat, ono to bylo všechno jinačí než u nás, a byl tam polecajt. Pročež k němu přistoupil Éda Kemlink, pěkné pozdravení dal a tázal se ho, kde by ostával pan Brabec.

²⁴ Zanícený pupínek na kůži. Pozn. red.

Strážník odvětil: „Když chcete jít, sir, k panu Brabcovi, tak musíte jít do ulice Mahátmá Gándhího, což jest poblíže náměstí Jiřího z Poděbrad. Uposlechnete-li mé rady, dáte se z kopečka dolů, vezmete to šrekou²⁵ přes Uhelný plácek, pak se dáte doprava, uhnete se doleva, nadejdete si průchodem, a když vyjdete, tak uvidíte veřejného posluhu. Obejdete toho dobrého muže a spatříte materialistu²⁶, toho necháte stranou a půjdete dále, načež uzříte žehlírnu a mechanický mandl, a pan Brabec bydlí hned naproti. Obávám se však, sir, že ho nezastihnete doma, jelikož pan Brabec v tudlenc dobu bývá v hospodě a hraje s panem Muhamedem Alim pilijár. Ona hospoda se nazývá ‚U kaloně jedlého‘ a poznáte ji podle toho, že před vchodem stojí číšník utvořený z plechu.“

Kemlink slušně poděkoval za tu zprávu, radu a poučení, načež jsme rokovali, co a jak, a Bejval pravil, že bude nejlepší, když půjdeme k Brabcom a počkáme tam na něho.

„Jelikož pořád v hospodě nemůže být, jednou přece musí přijít domů,“ pravil Bejval.

My jsme pravili, že je to prauda, a tak jsme šli. A jak tak jdeme, tak jsme na cestě spatřili jednoho pána, co seděl na zemi, u nohou měl proutěný košík a byl dosti nahatý.

Ten dosti nahatý pán pískal na píšťalu velice žalostnou notu a my jsme se u něho zastavili a koukali jsme, a když jsme chvíli koukali, tak jsme viděli, že z košíku lezou hadi, a každý z nich měl cvikr²⁷. A jak ten dosti nahatý pán pískal, tak ti hadi se pohybovali podle noty, jako by tancovali.

Když jsem to viděl, nemohl jsem se udržet smíchu a pravil jsem: „Podívejte se, hoši, jací děsní volové jsou ti hadi! Oni si myslí, že musejí tancovat, jak ten pán píská!“

Uslyšev to jeden had, vylezl úplně z koše, postavil se přede mnou rovně jako hůlka, pořád na mne koukal a příšerně se šklebil, načež pravil silným hlasem: „Kdo je u tebe vůl? Řekni to ještě jednou!“

²⁵ Napříč. Pozn. red.

²⁶ Drogista, majitel drogerie. Pozn. red.

²⁷ Brýle upevňované pouze na nos. Pozn. red.

Aby si ten trouba hadovská nemyslil, že se ho bojím, tak jsem odvětil hrdým hlasem: „Ty jseš vůl a ti hadi, co s nimi chodíš, jsou také volové a ty jseš ze všech největší.“

Had se na mne podíval přes skřípec a děsně zasyčel a sápal se po mně řka: „To se ti nevyplatí, ty mlacáku jeden mlacácká, já ti jednu majznu, že uvidíš!“

Já jsem se rozzlobil: „Co nadáváš, ty pitomo?“ a popadl jsem klican řka: „Tak si pojď, máš-li chuť!“

Ostatní hoši popadli taktéž kameny a já jsem viděl, že bude pořádná mela.

Avšak všichni hadi vylezli z koše a byla jich děsná spousta a ten skoro nahatý pán je na nás štvál a pravil: „Jen do nich, mládenci, kousněte je do lejtka!“

Jeden z hadů se zlomyslným úsměvem v líci skočil na Édu Kemlinka a uštknul ho a Éda zařval děsným hlasem: „Běda mi, umírám!“ a svalil se na zem. Eva kvičela, neboť se jí hadi oškřikli, a všichni hoši se dali na útěk a nechali mne v tom, abysem sám zvítězil, ale byla jich proti mně přesila, a ten dosti nahatý pán je pořád naváděl, řka indickým hlasem: „Jen se čiňte, mladíci, aby si podruhé nedovoloval!“ a já jsem házel kameny ostošest, ale hadů bylo čím dál tím více, protože jsem děsně řval.

A maminka pravila: „Tak už se upokoj, Petinko, já ti dám meducínu a ono se ti uleví.“

Dala mně na lžičku meducínu a zuby mně klapaly a byl jsem celý roztřesený, jelikož jsem silně zápasil, abych je přemohl. Bylo to v noci a tatínek si začal rychle obouvat botky, že skočí pro pana doktora, aby mně dal teploměr, ale já jsem pravil tatínkovi, že nesmí jít do té noci, jelikož je tam plno hadů a ti jsou celí vzteklí.

A ještě jsem pravil, že se hadů nebojím, já jsem jim to nandal, že budou v Indii dlouho vzpomínat na Petra Bajzu a jeho ukrutánskou sílu a že hadi budou vypravovat svým vnukům, jaký mazec dostali.

Moc jsem se naparoval, aby si naši nemyslili, že jsem měl strach, ale já jsem měl opravdu strach, jelikož těch hadů bylo moc a každý z nich nosil cvikr jako náš pan říd'a a přes ten cvikr na mne děsně vejrali, jako by chtěli říci: Bajzo, Bajzo, ty potutelníče jeden darebná, jsi prašivá ovce, která nakazí celé stádo.

A bylo mně líto Édy Kemlinka, jelikož každý, koho štípne had, musí zemřít, a Éda byl z toho tak otrávený, že umřel a měl pohřeb.

Na kostelní věži klinkal umíráček a Čenda Jirsák krácel vpředu a nesl křížek a nechtěl ho nikomu půjčit, jelikož byl velice hrdý. A pan Rektorys, co k němu chodíme do houslí, vedl bandu muzikantů a pískal kládynet, a když nepískal, tak mával rukou, jako by zaháněl mouchy, aby muzikanti drželi notu, a pan Jirsák foukal trombón a příšerně nadouval tváře.

A Eva Svobodová byla za družičku a měla bílé šaty a věneček na hlavě a myslila si, že jí to děsně sluší, pročez byla velice hrdá a dělala malé krůčky. A my hoši, co chodíme spolu, byli jsme smutní, protože před chvilkou nás bylo pět a nyní jsme byli pouze čtyři.

Tak jsme kráčeli na hřbitov a hudba hrála truchlivou notu a Éda byl zadundaný v truhle a truhla byla na voze, který byl černý, koně byli také černí a kočí měl černé šaty a na hlavě černý kašket²⁸.

A lidé se koukali a bylo jich hodně, já jsem byl ze všech nejsmutnější a myslil jsem si, že půjčím Édovi knihu Duch Llana Estacada, aby si z toho nic nedělal, že umřel. A taky jsem mu to řekl, ale Éda se usmál a odvětil: „Duch Llana Estacada mně můžeš půjčit, jelikož bych to rád četl, ale jinak mne nemusíš litovat, že jsem umřel, to je děsná volovina a ty každému věříš, co ti nakuká.“

Tomu jsem byl velice rád a hned jsem poznal, že Éda vůbec, ale docela nic neumřel a že se mně to musilo zdát, protože Éda byl jako obvykle červený, kulatý, ducatý a obličej měl nařvaný. A vůbec nic, ale docela nic mu nebylo.

Pročez jsem pravil: „Když teda tvrdíš, žes neumřel, ale že jseš pořád živ jako obvykle, tak musíme jít k panu Brabcovi.“

Tak jsme šli k panu Brabcovi, a všichni hoši šli s námi, Eva Svobodová taky šla, a Jumbo šel taky, pročez nás bylo dohromady sedm.

Bylo ukrutánské horko, jelikož Indie leží v tropickém zeměpásu, poněvadž jsme se to ve škole učili. Po cestě jsme se pořád vyptávali lidí a oni nám to říkali, abysme šli správně.

²⁸ Kožená nebo plátěná přilba. Pozn. red.

Když jsme přišli na místo, tak jsme uviděli jednopatrový barák s pavlačí a byla na něm tabule s nápisem „Vendelín Brabec, krejčí pro pány i hochy“, z čehož jsme seznali, že jsme šli správně. Tak jsme zaťukali na dveře, otřeli si boty o rohožku a vešli jsme dovnitř.

Paní Brabcová právě žehlila prádlo a přitom si zpívala smutnou píseň. Když nás spatřila, tak se nás tázala, co si přejeme, a my jsme pravili co.

A ona pravila: „Posad'te se, mladí páni, můj musí přijít každý moment.“

A pak ještě pravila, že ji už na mou duši všechno mrzí, že je celá usouzená, že jí to nikdo nebude věřit, že má hlavu jako škop, že nohy necítí, že ji nikdo nepolituje, že si to nezasloužila, že je to kříž, že nemá štěstí, že jiní se dovedli narodit, že krom toho trošky jídla nic neužije, že celé noci nespí, jelikož jejímu nejmladšímu lezou zoubky.

Zilvar na to pravil, že to jinak nejde.

Pak paní Brabcová pravila, že pan Brabec pije kořauku a pak se nezná.

Zilvar zase pravil, že to jinak nejde.

A paní Brabcová pravila, že ten její člověk pořád trčí v hospodě a kamarádi jsou mu milejší než domov. Zilvar opět pravil, že to jinak nejde.

A paní Brabcová pravila, že se na to dlouho koukat nebude, pročež pana Brabce praští mokrou hadrou přes obličej, aby si to už jednou pamatoval.

Zilvar opět pravil, že to jinak nejde a že se to s takovými musí umět.

A paní Brabcová se otázala: „Řekněte mně, proč právě já mám být taková nešťastná?“

A Zilvar odpověděl: „To máte různý.“

A paní Brabcová pravila Zilvarovi, že je vzdělaný mladý muž, který má z toho pojem, a že hned na něm poznala, že musí být z lepší rodiny, jelikož mluví jako kniha. Zilvar pravil, že je z chudobince, kde leccos vzdělaného pochytil.

Paní Brabcová pravila: „To jsem si hned myslila, jak jste začal mluvit,“ a Zilvar byl velice hrdý.

Potom nás paní Brabcová uctila malinovou limonádou a my jsme dychtivě pili, jelikož mezi námi panovala veliká žízeň.

Když jsme pili tu dobrou, tu červenou malinovou limonádu, tak se ozvaly v sínce kroky a brzy nato se rozletěly dveře a do sednice vstoupil jeden tlustý, silný a vysoký pán, co měl velké kníry a na hlavě turban, a já jsem věděl hnedky, že je to pan Brabec, jelikož měl kolem krku krejčovskou míru a na prsou polštářek s jehlami. Zůstal stát ve dveřích a zkřížil ruce na prsou a třikrát se hluboce poklonil řka: „Buďte mi vítáni, vzácní hosté.“ A obrátil se k paní Brabcové a pravil: „Zdráva buď, velectěná manželko.“

Paní Brabcová pravila: „To je dost, že jdeš, sidi Hasane, manželé můj velectěný, také nevíš, kdy se chodí domů, tvoje věrná otrokyně Zulejka, manželka tvoje, už si myslila, že v té hospodě zarosteš jako nehet na palci, jelikož tvoji kamarádi jsou ti přednější, oběd je celý vysmáhlý, já se na to nebudu dívat a odejdu k mamince,“ a mluvila dosti dlouho.

Pan Brabec odpověděl: „Zadrž, ó ženo, svůj jazyk, který je ostřejší než jatagan²⁹, a kroť se před vzácnými hosty. Alláh je mým svědkem, že mně děláš jenom ostudu, a když se do toho dáš, tak nevíš, kdy máš přestat, a já mám z tebe hlavu jako škop. Právem praví Prokop: Ženský jazyk jest rychlejší než posel přinášející neblahou zvěst. Raději pověz, co máme dneska k obědu?“

„Je tam rýže se skopovým,“ pravila paní Brabcová. Pan Brabec se ušklíbl a pravil: „Včera rýže, dnes rýže, zítra rýže. Už to jednomu leze z krku.“

„Tak si jdi do hotelu, když jseš takový milostpán, já ti nemůžu pořád podstrojovat, časy nejsou podle toho, kdyby ses nerouhal, ještě budeš jednou rád, a skopové je jako mandle, řezník Brahmaputra mně vždycky nechává stranou ten nejlepší kousek, jelikož jsme dobří zákazníci, my nejsme jako jiní, co berou na knížku.“

„Dost!“ vykřikl krejčí Brabec. „A dávej na stůl.“

²⁹ Bodná a sečná zbraň. Pozn. red.

Krejčí Brabec s chutí pojídal oběd a přitom se nás vyptával na jméno, stav a odkud pocházíme. Éda Kemlink mu vyřídil pozdrav od svého otce, a když to pan Brabec slyšel, veliká radost mu roztáhla tvář a on se usmíval a hladil si knír, který se leskl skopovým tukem, a počal vzpomínati na mladá léta.

A pravil: „Kemlink byl můj nejmilejší přítel, jelikož to byl největší vynálezce, co uměl vynalézat ta nejskvostnější skotáctví. Všichni obyvatelé mu prorokovali, že bídne umře na hnoji, ale Alláh usoudil jinak a způsobil ve své nevyzpytatelné moudrosti, že Kemlink píše na berňáku a má skrz to velkou vážnost mezi lidmi. Já jsem s Kemlinkem byl jedna ruka, pořád jsme spolu chodili, jeden bez druhého by nedal ránu.“

Zamyslíl se a pak se otázal: „A co tam u vás? Ještě se tam chumelí?“

„Chumelí,“ odvětili jsme.

„A v Lukavici se také chumelí? A v Javornici se také chumelí? A co na Drahách? Na Láni? Na Dubince? V Habrové? Všude padá sníh? Ó, jaká je to krása, když je všechno bílé, když se metelice prohání po polích a mráz kreslí na okna nevídané byliny, stromové a horské krajiny a podivné živočišstvo. U nás v Indii nikdy nesněží. Slunce pořád praží a je tu smutno.“

Tak vypravoval pan Brabec a my jsme tiše seděli a poslouchali, jak povídá, a pili jsme k tomu tu dobrou, tu červenou malinovou limonádu a měli jsme pořád žízeň. Potom nám paní Brabcová přinesla bonbóny a byla jich hrozná kupa a byly to modré, červené, zelené a žluté kuličky, ale mezi nimi byly čokoládové kaštiny se šlehačkou, ty já děsně rád. Ostatní hoši se vrhli nejdříve na ty čokoládové kaštiny, ale já jsem si myslel, že si je nechám až naposled, a pravil jsem si v duchu, že hoši snědí kaštiny a nebudou pak mít nic a budou na mně loudit, ale já jim nedám a řeknu jim: Mohli jste šetřit jako já a měli byste, pročez jsem pořád jedl ty kuličky, ale byly strašně nedobré, a já jsem je musil pořád jíst a hrozně jsem spěchal, aby už byly pryč, ale ono jich bylo čím dál tím více a vyschlo mně v krku, a když jsem chtěl ty kaštiny, tak byly pryč, já jsem je hledal, moc jsem se po nich sháněl, všichni se mně smáli, Čeněk Jirsák se příšerně šklebil a já jsem děsně řval: „Mami,

mami, oni mně snědli kaštiny, mami, řekni jim, ať mně dají ty čokoládové kaštiny, já je chci!“

Maminka mně dala obklad na čelo a tatínek nade mnou stál a byl smutný a Kristýna si utírala oči do zástěry a měla červený nos a já jsem se na všechny koukal a pak jsem pravil: „Oni mně sežrali ty dobré čokoládové kaštiny, já už s nimi nebudu chodit.“

Tatínek pravil, ať si z toho nic nedělám, že mně přinese čokoládových kaštanů, co budu chtít, jenom abych už nestonal, a já jsem tatínkovi slíbil, že teda už nebudu stonat, ale že od těch hošů je to sprosté, kdyby mně aspoň jeden kaštan byli nechali. A pravil jsem: „Ty kuličky byly docela nedobré, škrabe po nich v krku, ty si paní Brabcová mohla nechat.“

„Kdo je paní Brabcová?“ ptala se maminka.

„Copak nevíš?“ podivil jsem se. „To je přece ta paní v Indii, její muž je krejčí. A máme pana Kemlinka pozdravovat. V Indii se nikdy nechumelí. Je tam pořád horko. Před chvílkou jsme pili malinovou limonádu. Byla dobrá a my máme žízeň.“

Maminka mně podala sklenici malinové limonády, podepřela mně hlavu a já jsem pil, a když jsem se napil, tak jsem pravil ospalým hlasem: „Tak už mne nechte, jelikož musím jít s panem Brabcem na zahrádku.“

Když jsem otvíral dvířka u zahrádky, tak jsem ještě slyšel, jak tatínek pravil: „Neměli bysme zavolat ještě jednoho doktora?“ a maminka odpověděla: „Já bych také myslila, abysme si pak nemusili dělat výčitky,“ a na zahrádce byly vysoké stromy, měly huňaté koruny a v nich kvetly takové veliké červené a bílé kornouty. Podepřen o plot stál tam Jumbo, měl čepičku švihácky pošnutou na stranu a bavil se s jiným slonem a oba se něčemu smáli. Když mne spatřili, tak se přestali smát, a já jsem si ještě myslil, jestli se náhodou nesmějí mně, já nechci, aby se mně sloni smáli, ale oni šli pryč.

Pan Brabec nás zavedl do besídky a my jsme tam seděli na lavičce a on povídal a my jsme poslouchali. Vypravoval, jak co chudý krejčovský tovaryš se vydal vandrem do světa a měl v uzlíku bochník chleba a mnohé cizí kraje navštívil a velký kus světa zhlédl, mnoho protivenství zažil, ale také mnoho legrací užil, ukrutnou sílu hospod navštívil a tam si poručil něco k snědku a k zapití, s všelikými národy se bratřil, a ačkoli jenom česky hovořil, přece

s každým dobře vyšel, jelikož byl vždycky člověk spravedlivý a chodil rovnou a neznal falše. Mistři si ho všude chválili, protože se měl k dílu jaksepatří, hlavu měl na pravém místě a ruku fortelnou. Na svých cestách zavítal až do země indické, kdež spatřil dívku jako květ, kterou pojal za manželku, a udělal se pro sebe.

„Nyní teda,“ pravil, „šiju obleky pro pány i hochy, ke mně zná cestu i ten největší hlaváč, jelikož dělám podle nejnovější fazóny, suknem nešetřím a užívám jenom těch nejjemnějších příprav. Ke mně vejde třeba ten nejhorší šupák, po všech mezích vyválený, ale z mé ruky vyjde panáček jako malovaný. Avšak nemám ve zvyku se chválit, jelikož dobré dílo se chválí samo. Na mne se můžete zeptat, koho chcete, a každý vám řekne: ‚Krejčí Brabec? Oho!‘“

Poslouchali jsme rádi a ze všech nejvíce poslouchala Eva Svobodová, pročež se mně nelíbilo, že krejčí Brabec je takový hrdý.

Potom pan Brabec ještě pravil, že šije taktéž pro zdejšího maharadžu, který milostivě vládne jednomu miliónu, jednomu tisíci a jednomu stu lidí a obývá krásný zámek, ve kterém je padesát tisíc komnat a v každé z nich je šifonér³⁰, kanape a fortepiáno, jakož i gramofon, akvárium s rybičkami a mnoho jiných skvostných věcí.

Pan maharadža jest dobrý zákazník, platí hotově, a nikoli na splátky, ale vyniká přísností, a když se mu něco nelíbí, tak strašlivě řve na celý zámek, a kdyby mu krejčí obleček zvrzal, tak v tom momentu hlava dolů, bez dlouhých řečí a orací³¹, on to může udělat, jelikož nikdo vyšší nad ním není postavený.

A ještě pravil pan Brabec, že dnes večer panu maharadžovi jde odvádět dílo, pan maharadža si objednal nový stejnokroj a dnes teda bude poslední průba³². I ptal se nás, jestli bysme ho do toho krásného zámku nechťeli doprovodit, a my jsme odvětili, že půjdeme rádi a beze všeho.

„Tak dobře,“ pravil pan Brabec, „jakmile se setmí a na nebi se objeví Jižní kříž, tak vyrazíme.“

³⁰ Šatník, prádelník. Pozn. red.

³¹ Okolky, cavyky. Pozn. red.

³² Zkouška. Pozn. red.

A když nastal večer a přišla tma na celou zemi a na nebi svítily veliké hvězdy, tak jsme se vydali na cestu. Napřed kráčel pan Brabec a nesl přes ruku maharadžovy nové šaty barvy červené, se zlatými knoflíky a šňůrami. Byly to vznešené šaty a pan Brabec kráčel opatrně, aby tomu obleku nic neudělal. A já jsem jel na slonu a ostatní hoši kráčeli vedle mne a Eva Svobodová jela také na slonu, jelikož jsem jí dovolil, a ona se mne držela. A tak jsme šli, bylo nás pět hošů a Eva a pan Brabec a mluvili jsme řeči.

A tak jsme šli pořád pryč, až jsme uviděli ten veliký zámek, a ten zámek byl o mnoho ohromnější, než jest hraběcí zámek u nás. Ležel ten zámek v parku, kde rostly palmy, sykomory a blahovičníky a všelijaké jiné byliny, které jsme ještě ve škole neměli, takže je neumíme pojmenovat. A ty stromy voněly neobyčejně nádherně jako po vanilkovém cukru.

Když jsme přišli blíže, tak jsme slyšeli někoho zpívat tenounkou notou, jako kdyby skleničky v kredenci zpívaly: La-la-la. Už jsem se chtěl pana Brabce zeptat, kdo by to tak krásně zpíval, ale pak jsem sám poznal, že to zpívají vodotrysky, a stříkaly přitom až k nebi, protože jsem byl velice rád.

U vchodu do zámku leželi po každé straně dva velikanští lvové, a když jsme šli kolem nich, tak se na nás podívali dosti přísně, ale neříkali nic. V korunách stromů poskakovalo veliké množství opic a ty opice si na nás ukazovaly prstem, hovořily rychlým hlasem, asi dělaly o nás klepy, a také se na nás šklebily a vůbec dělaly všelijakou nezbedu. Měl jsem děsného vzteka, že se nám posmívají, a myslil jsem si: Takhle popadnout klicana a mrsknout jím po nich, ty by se přestaly šklebit a dělat klepy. Jelikož však jsme šli k panu maharadžovi, tak jsem věděl, že se musím mravně chovat, aby to pak nebylo na mně.

Onou branou jsme prošli na první nádvoří a to bylo celé červené jako pátek, když hraje kolovrátek a maminka peče buchty, a tam stáli na stráži dva vojáci a seděli na červených koních, měli obleky červené a na přilbách červené chvosty. A měli také vytasené šavle, aby jimi hned praštili, kdyby jako něco.

Potom jsme přišli do druhého nádvoří a to zas bylo krásně modré jako sobota, když nemáme odpoledne školu a teda se můžeme vztekat, jak chceme. Hlídali tam modří vojáci na modrých koních

a měli modré vousy, což se mně velice líbilo. A měli taktéž vytasené šavle, ale vůbec nás nepraštili, jelikož jsme šli pomalu a koukali se ctnostně.

Avšak ani na modrém nádvoří jsme se nezastavili, ale hnedky jsme šli do třetího nádvoří, které bylo celé zlaté jako neděle, když není vůbec, ale docela nic žádná škola a já si můžu hovět v posteli a vystříhovat si panáčky a Kristýna má na hlavě obrovskou mašli a v troubě se peče vepřová a říká si přitom: „Fiú-fiú.“ Tam zase vartovali zlatí vojáci na zlatých koních a měli zlaté vousy, které jsem jim strašlivě záviděl, jelikož v našem městě ani pan starosta je nemůže mít. I umínil jsem si, že poprosím tatínka, aby mi nechal narůst takové vousy, že budu za to příšerně hodný, jak ještě žádný hoch nebyl.

Jumba jsem však nechal stát venku, ono mu to nebylo vhod, ale já jsem mu pravil, že s takovým rypákem nemůže jít do královského zámku. On brečel, ale já jsem pravil: „Nejde to a dost a jak by to vypadalo, kdybys s tím rypákem promenádoval v maharadžově sednici.“

U dveří nás uvítal nějaký pán a měl zlaté hvězdy na kabátě a v holínce zastrčenou zlatou dýmku. Mluvil indickým nářečím, což znělo, jako když se drhne prádlo na valše: Ruch a ruch a ruchajdá, a vedl nás po mramorových schodech nahoru. Bylo to tam tak krásné, že to neumím ani povědět. Bylo tam ještě nádherněji než u Soumarů, kdepak! – to se pan Soumar musí schovat. Z toho jsem poznal, že pan maharadža musí být moc zámožný, asi má plné kapsy stovek, tisícovek, ano i miliónek, a ještě pytel plný pěťáků, takže si může koupit obtisky, kapsle a nůž, co je v něm šest želízek, pilníček na nehty, vývrtka a nůžtičky, a ještě si může koupit sladké kaničky, mejdlíčko a foukací harmoniku a koně a automobil a může celý den sedět v bijáku.

A když jsme přišli nahoru, tak jsme stáli v tom velikém kulatém pokoji, a byly tam zlaté hodiny pod šturcem a já jsem si chtěl na ně jenom šáhnout, a kdyby se nikdo nedíval, tak bysem je chtěl otevřít, abysem se podíval, jaká mají kolečka. Jenomže se všichni koukali.

A ten pán se zlatými hvězdami a s tou dýmkou v holínce pravil, abysme jako počkali, že to bude hnedlinko, a my jsme teda čekali, co

jako bude. Najednou z ničehož nic zatroubil někdo na helikón a pak jiný zařval strašlivým hlasem: „Přišel krejčí na zkoušku!“

Hnedky nato zavířily bubny, do toho troubily trumpety a byl z toho děsný rambajz, a pak se náhle otevřely dveře a jimi vstoupil do pokoje nějaký mužský, a že to byl pan maharadža, to jsem poznal hned. Ani jsem si nemohl všimnout, jak vypadal, jelikož pan Brabec se vrhl na zem a praštil se hlavou o podlahu, my jsme udělali to samé, ale já jsem se vůbec nepraštil.

Když jsme zase povstali, tak jsem viděl, že maharadža jest statný, krásný pán a má šavli a za pasem zlaté levorvery a v nose má velké d'oury a z nich mu rostou kníry.

Usmál se vznešeně a pravil silným hlasem, zíraje na nás: „Čí jsou to hoši, pane Brabec?“

Krejčí odvětil: „Jejich indické Osvícenosti, to jsou hoši, co s nimi chodím.“

„Pěkní mládenci, čistí mládenci,“ pochválil nás pan maharadža, „a to douče, co je s nimi, se také dobře vyvedlo.“

Eva Svobodová se celičká zapýřila a udělala asi čtyři poklony a pak se schovala za mne.

„A jistě se dobře učí,“ pravil ještě pan maharadža. „Jestlipak, hoši, umíte násobení s výhodou, měřictví, vlastivědu, ano i katezismus?“

„Umíme,“ odvětili jsme a já jsem pravil: „A já umím ze všech nejlíp.“

To jsem si dal, že jsem tak zalhal! Pan maharadža hrozně zahejbal vousama a pravil: „Ty mlč! Já už tě dlouho pozoruju, že jseš ze všech nejhorší a ostatní navádíš.“

Tak jsem už mlčel, ale měl jsem děsného vzteka, že zas je všechno na mně, ačkoli vůbec, ale docela nic nedělám.

Pan maharadža ještě všelicos mluvil a přitom mu pan Brabec zkoušel obleček. Nejdřív mu pruboval kabát a dělal na sukno křídou čáry-máry a ryc! Utrhl mu límec u kabátu a pak ho zase přišpendlil a do toho mluvil starostlivým hlasem: „Neškrť pod pažďím, Jejich Osvícenosti? Jelikož to chce mít vůli, v pasu, myslím, že to bude akorát, teď se nosí sáčko spíš podelší a trošku vyšvajfnutý, ovšem někdo zas žádá kabát spíš kratší, a vzadu to uděláme nabírané, tu kalhotu trochu zkrátíme, u krku je to, myslím, dobré, ráčejí se

obrátit, Jejich indické Osvícenosti, ták, ták, já díky vzdávám, to bude obleček jako z cukru, dejž to nebeský Alláh, aby ho pan maharadža ve zdraví užil.“

Když bylo po zkoušení, tak jsme se posadili ke stolu a mluvili jsme řeči. A pan maharadža mluvil s námi nejdřív dohromady a pak s každým zvlášť a na všechno se vyptával. Nejdříve se tázal Zilvara: „Čím je tvůj pan otec, synáčku?“

A Zilvar vstal a odpověděl celou větou: „Můj otec, prosím, jednostpane, jest almužníkem a chodí po domech žebrat, jelikož má dřevěnou nohu a jinak je také špatný.“

„To jest nesmírně zajímavé,“ pravil pan maharadža, „a přijde si na moc peněz?“

„To podle toho, prosím, jednostpane. Nejvíc si vyprosí o funusech.“

„Nanejvýš zajímavé, pročez pozdravuj ode mne pana otce,“ pravil maharadža.

Potom vyvolal Kemlinka a Kemlink odpověděl silným hlasem, že jeho tatínek píše na bernáku, a pan maharadža podotkl: „To musí mít tvůj tatínek moc práce, když se to tak vezme.“

Bejval vyložil, že vedou povoznictví, a pan maharadža se ho ptal, kolik mají koní a kolik takový kůň spotřebuje ovsa, a Bejval odvětil, že neví, že by se na to musil zeptat Jakuba.

Pak jsem přišel na řadu já a pravil jsem velice směle, dívaje se panu maharadžovi do očí, že máme koloniál a že můžeme zákazníkům posloužit vším druhem zboží, jelikož náš sklad jest dobře zásobený, a pan maharadža na to pravil, že tento obor se pomalu nevyplácí, jelikož jest velká konkurence, a ještě se tázal, kolik je nás dětí, a já jsem odvětil, že jsme tři, Ladislav jest už kupecký mládenec a už mu rostou vousy, pak přijdu já a Mančinka je nejmenší a už se chytá a brzy bude běhat.

Pan maharadža na to pravil: „Cs – cs! Tři děti – to se tvůj pan otec má co ohánět,“ a já jsem pravil, že se vůbec neohání, ale že stojí za pultem a odbejvá lidi.

Čenda Jirsák na páně maharadžovo vyptávání pravil, že doma mají výrobu čepic a papučí, že tatínek také v muzikantském sboru troubí bombardón a helikón a Čenda sám také troubí helikón a hraje na housle a chodí velebnému pánovi milistrotat.

A pan maharadža vážně pravil: „To rád slyším, můj synu, že jseš milistrantem a že pěstuješ hudbu, jelikož hudba zušlechtí uje duši.“

I obrátil se na Evu Svobodovou a otázal se: „A co nám poví ta hezká panenka?“

Eva pravila, že mají cukrářství, a pan maharadža pravil, že si to hned myslel, že Eva jest ze sladkého řemesla, jelikož je taková růžová slečinka, jako by byla udělána z mandlového těsta. Eva děsně se začervenala a zapípala po holčencím způsobu.

Tak jsme mluvili řeči a jedli přitom cizokrajné ovoce, ale pan Brabec pil kořauku a byl na to hrdý, že dáváme správné odpovědi.

Odněkud přiběhly fialové a bílé tečky, a to je vždycky, když na mě přijde to těžké myšlení, tečky se hemžily jako mravenci a já jsem zavřel oči, abysem si mohl v hlavě srovnat, co jsem viděl a slyšel.

Když pak jsem oči otevřel, tak nade mnou stál tatínek a díval se, maminka se taky dívala a pan doktor mne držel za ruku a něco mluvil, čemu jsem nerozuměl, bylo to jako glu-glu-glu, jako když na plotně bublá voda.

A já jsem se otázal: „Je to pravda, tatínku, že máš velkou konkurenci?“

Tatínek se koukl na maminku, maminka se koukla na tatínka a oba se podívali na doktora a pan doktor zakýval hlavou. A tatínek odvětil velice pomalu: „Copak o to, konkurence by byla.“

mlčel jsem, jelikož jsem musil přemýšlet, co by ta konkurence byla? Pak jsem se na tom ustanovil, že by to mohl být velikánský železný brouk, co děsně rychle lítá a přitom silně vrčí. Je to Brouk Vrčavka, ale já nevím, kde by se vyskytoval. Neviděl jsem ho ani v krámě, ani ve skladišti, ani v žádné bedně nebyl, ani v pytli. Možná že je schovaný za regálem a odtud někdy vyletí a tatínek se musí proti němu moc ohánět, aby ho neštípl, jelikož Vrčavka náleží mezi brouky jedovaté.

I otázal jsem se tatínka: „Tak se máš pořád co ohánět?“

Tatínek odvětil: „O ohánění by nebylo, kdyby nebyly jiné starosti,“ a maminka si vzdychla. Abych tatínka potěšil, tak jsem mu pravil: „Až budu veliký, tak ti pomůžu se ohánět, když budeme na to dva, tak konkurenci zaženeme.“

Tatínek se hlučně zasmál a pravil: „To jsem rád, takového pomahače si nechám líbit.“ Pak si něco šeptal s panem doktorem

a oba se dívali na mne. Po chvílce jsem se zase optal: „Smím s panem maharadžou na lov tygrů? Budu za to děsně hodný a budu chodit do houslí pořád pryč.“

„Můžeš beze všeho, jenom dej na sebe pozor,“ pravil tatínek.

„Budou dávat pozor. Pan maharadža mně slíbil, že mi půjčí lankasterku, abysem střílel. Všechny postřílím a oni budou mít vzteka. Bejval si myslí, že skolí tygra flobertkou. Že to nejde, tatínku?“

„Tygra flobertkou? To je k smíchu řeč.“

Pravil jsem si v duchu, že Bejval jest veliký vejtaha a že mu to také řeknu do očí. Pak jsem zavřel oči a myslil jsem na to, že přinesu mamince kožišinu z tygra a ona bude moc ráda. S touto myšlenkou jsem se vydal na cestu do maharadžova paláce.

A tak jsem teda šel do maharadžova paláce a všichni hoši šli se mnou, Eva Svobodová šla taky a Jumbo šel taky a byl velice rád. Ale pan Brabec s námi nešel, jelikož musil doma šít, a on nám pravil: „Hoši, mám práce, že je to k nevíře, já jsem pořád v kole, už jsem z toho celý tumpachový.“ Přáli jsme mu, aby už nebyl tumpachový, a nechali jsme ho být. Já jsem na panu Brabcovi nezapozoroval, že by byl tumpachový, ale byl jako obvykle, ale neříkal jsem nic. Paní Brabcová mu pravila, že je vždycky tumpachový, když se mu stýská po kamarádech, z čehož jsem poznal, že pan Brabec je skutečně tumpachový, jenomže to na něm není vidět.

S těmito myšlenkami jsem přišel až k maharadžovu paláci a ostatní hoši taky a Eva taky. V zámku i před zámkem panoval čilý ruch, všichni utíkali sem i tam a mluvili děsně rychle, každou chvíli se troubilo a bubnovalo se skoro v jednom kuse, takže bylo rámusu dost. Služebnictvo právě vyvádělo před bránu bílého maharadžova slona, všelijak vyšňořeného skvostným postrojem posázeným drahými kameny, a ten slon nesl na hřbetě altánek, čemuž jsem se velice divil. Pak vyvedli ještě jednoho slona, který byl také ověšen nádherou a měl na hřbetě zrovna takový altánek.

Pozoroval jsem, že si ty slony Jumbo závistivě mustruje, a přistihl jsem ho, jak pro sebe mumlá: „Ti si žijou, to věřím!“ a já jsem ho pokáral za ta nešlechtná slova, pročez umlkl. Když pak vyšel pan

maharadža a posadil se do altánku, tak jsem si řekl: Vida, měl jsem si přinést z naší zahrádky altánek, abysem mohl sedět taky v altánku, to by bylo šikovné.

Ten druhý slon byl pro královskou princeznu a ona přišla v průvodu komorné a měla bílé hedvábné tepláky a krásnou červenou kazajku, plnou zlatých šňůr, a na hlavě turban s pavím peřím. Zdálo se mně, že jsem ji už někde musil vidět, a pravil jsem v duchu: Tak se mně všechno zdá, že dělala tu krasojezdkyni, jak byl u nás cirkus Rudolphi, ale nahlas jsem neřekl nic, jelikož bysem se mohl krásně zbodnout. Eva se na princeznu dívala děsně nadšeně a vzdychla: „Ta je hezounká jako obrázek! Já s ní budu chodit, co myslíš, Péťo?“

Odvětil jsem: „To se vr!“

A vyvedli ještě jiné slony, ale ti neměli žádnou parádu, a na ty slony si sedli ostatní hoši. Avšak ukázalo se, že se na Zilvara nedostal žádný slon, on přišel trochu pozdě, jelikož musil jít na stranu. Královská princezna se na něho děsně mile usmála a pravila mu, aby si k ní sedl do altánku. Zilvar pravil: „Beze všeho,“ a vylezl na slona a posadil se do altánku a tam seděl s princeznou a komornou a zapálil si cikáro a koukal se velice hrdě. Princezna měla pušku, Zilvar měl taky pušku, jenom komorná neměla pušku, jelikož musila princeznu ovívat vějířem upevněným na dlouhé štangli, aby na ni nešly mouchy.

A Zilvar hulil a říkal princezně řeči a ona mu taktéž říkala řeči a Eva seděla se mnou na Jumbovi a pořád se dívala na princeznu a na Zilvara a nedávala pozor, když jsem já k ní mluvil řeči, pročež jsem měl děsného vzteka.

Po chvíli dal pan maharadža rukou znamení a trubač ohromně silně zatroubil, průvod se dal na pochod a šlo se pořád pryč, až se přišlo do džunglí.

Tážete se, co je to džungle?

Džungle jest jako u nás les, jenomže to vůbec není žádný les, jelikož tam panuje hrozný nepořádek. Nejsou tam žádné tabulky, na nichž je napsáno, že se nesmí plašit zvěř, rozdělovat oheň, sbírat houby a jiné plodiny lesní pod pokutou. Ani tam nejsou značky, které ukazují výletům cestu ke krásným vyhlídkám a památným

místům. Ani lavičky tam nejsou, aby si lidi na to sedli, když je bolí nohy.

Vůbec nic v džungli není a rostlinstvo si tam dělá, co chce, ono se vám to tam motá jedno přes druhé, nic není na svém místě a vypadá to tak, jako když je pan učitel najednou volaný k panu říd'ovi a ve třídě není nikdo, kdo by dával na nás pozor.

V džungli rostou stromy, co z nich visí zelené pačesy až na zem, a ty stromy jsou divoce rozcuchané, jelikož na sebe vůbec nedbají. Zato však na těch stromech bují květy nevídané krásy ve všech barvách a různých podobách. Některé vypadají jako hvězdy, jiné jako mičudy nebo bedýnky, ale udělané z hedvábného papíru, jiné zase se podobají lahvím, strojkům na maso nebo kastrolům. Koukneš se jinam a zase vidíš květy v podobě lodiček, jiné se podobají botám nebo čepicím nebo kalhotám nebo balíčkům cikorky. Viděli jsme dokonce květ, který vyhlížel jako lidský obličej, měl dvě oči a nos uprostřed a vyplazoval dlouhý červený jazyk.

A hluku je kolem dokola děsného a taktéž příšerného rámusu, ještě více než u nás v tělocvičně nebo na plovárně, kdepak! – to není ani přirovnání. Ono to ustavičně piští, běduje, kvičí, mumlá, bručí, chechtá se a chrochtá, zpívá a brečí. Největší nezdobu dělají opice, které chtějí všecko vidět a o všem vědět a dělají na větvích veletoce, jakož i stojky. Bylo tam také moc krásných motýlů a ti létali sem a tam a taktéž takoví malínci, ale docela malilínci ptáčekové, co vypadají jako barevná světýlka, a já jsem si myslel, kdybysem je chytil, tak bych si je dal na vánoční stromek, oni by tam seděli a každý by se na to koukal.

Já bych taky chtěl všechny byliny a stromy a všechna ta zvířata umět pojmenovat, ale neuměl jsem je pojmenovat, jelikož mne nikdo nepoučil. Taky jsem měl strach, že až se vrátím a budu o všem vypravovat, že každý řekne, že to není pravda, jelikož vrdloužu, ale je to všecko pravda, sám pan maharadža je svědek a ostatní hoši taky.

A tak jsme šli pořád pryč a bylo strašné horko a mě trápila žízeň a domorodci šli napřed a klestili cestu ostrými noži a nad hlavami nám pořád poskakovaly opice a říkaly si o nás klepy a děsně se tomu smály. Trvalo to hodnou chvíli, než jsme vyšli z lesa, a před námi se otevřela veliká rovina, celá zarostlá vysokou a hustou

trávou. Pan maharadža se obrátil a tichým hlasem oznámil, že tady je to sídlo tygrů, pročez tedy budeme lovit tygry, a velel nám, abysme se přichystali. Tak si každý z nás prohlédl pušku, jestli je to v pořádku, a připravil se k ráně.

Domorodí nadháněči vlezli do trávy, šátrali v ní holemi a přitom propukli v děsné řvaní, aby tygry vyplašili. Tygři mají rádi svatý pokoj a nemůžou poslouchat takové řvaní, jelikož je jim to protivné, pročez se velice rozzlobili a vyřítili se z trávy, aby se koukli, kdo to dělá takový skandál, že nemůžou mít chvíličku svatý pokoj. A když viděli, že tu nezdobu tropí Indové, tak se do nich pustili, aby je za to potrestali. Ale my jsme hnedky popadli ručnici a přiložili jsme ji k líci a začli jsme do toho bouchat, já jsem sám skolil nejméně šedesát tygrů, ne-li více, a pan maharadža mne pochválil, že jsem zdatný lovec, a já jsem byl rád.

Každý z hošů něco trefil, jenom Zilvar nic, jelikož on pořád mluvil s princeznou a kouřil cikáro, a princezna pravila, že se bojí tygrů, a Zilvar pravil, aby se docela nic nebála, že na ni nedá dopustit, jelikož má strašnou sílu a každého přemůže.

Já bysem o tom nic nevěděl, jelikož jsem si hleděl lovu, ale Eva pořád do mne šťouchala a šeptala mi: „Koukej se, oni spolu mluví,“ a měla přitom oči vyvalené.

Už se stmívalo, když jsme se vydali na zpáteční cestu, a když jsme přišli k maharadžovu paláci, tak už bylo docela tma. Byl jsem unaven a stýskalo se mi, že jsem v té tmě mezi cizími lidmi, a tak jsem nikomu nic neřekl a s nikým se nerozloučil a dal jsem Jumba do stáje a nařídil jsem, aby mu dali jíst a pít, a sám jsem se jednoduše sebral a odskočil jsem si k mamince a tatínkovi, abysem jim všechno vypravoval, co jsem viděl a zažil.

Jenomže jsem nemohl nic mluvit, jelikož už byla noc a já jsem nesměl vzbudit Mančinku, a tak jsem jenom tak ležel a koukal. Na skříní bylo noční světélko a to pořád mrkalo a já jsem pozoroval, jak po stěnách skáčou stíny, vždycky vyskočily a pak se schovaly, jako by si hrály na pikolu. A hodiny ustavičně tikaly a já jsem se divil, že pořád jdou a ani v noci si nedají pokoj. A pořád tak vážně a pomalu šly jako náš pan notář, když kráčí z kostela, a ty stíny pořád huš!

huš! jako myšky, já jsem je rukou chytil, ale nikdy jsem je nemohl chytit.

Maminka seděla u postele a měla ruce opřené o sedadlo a hlavu složenou do rukou a spala a já bysem jí tak rád vypravoval o džungli, o těch tygrech, jak jsem jich zastřelil nejméně šedesát. A mě bolela hlava a měl jsem sucho v ústech a teď nevím, jestli to všechno je praua, nebo se mně o tom lovu a vůbec jenom zdálo.

Ale jak by se mně to mohlo jenom zdát, když přece tadyhle já sedím na slonu, za mnou sedí Eva Svobodová a ukazuje na Zilvara, který seděl pod altánkem s princeznou, to přece nemůže být žádná mýlka.

A slyším docela jasné, jak mně Eva šeptá: „Ty, Pěťo, poslouchej, – slyšíš?“

„Slyším,“ pravím, „a co je?“

Ona praví: „Pepek Zilvar a princezna spolu mluví.“

„Ať si mluví,“ pravím, „mně je to fuk.“

Eva, celá rozpalená, oči navrch hlavy, povídá: „Ale oni přece spolu chodí, hloupinkej.“

„Když chodí, tak ať chodí,“ pravil jsem lhostejným hlasem.

„Jéžíš, Pěťo,“ vzkřikla Eva, „jak můžeš tak hloupě mluvit! Ale oni spolu *doopravdy* chodí!“

„Cože?“ podivil jsem se. „Že by se Pepek Zilvar zahodil s nějakou princeznou, to přece nemůže být. To bych ho nesměl znát.“

„Když ti říkám! Já jsem si dala dobrý pozor. On se na ni kouká, ona se zas na něho kouká a vůbec se na sebe koukají, jako by se viděli poprvé.“

Tak jsem se na ně koukl a skutečně: Pepek se koukal na princeznu, ona se zase koukala na něho, koukali se na sebe pořád pryč. Tak jsem to pravil všem hošům a oni se taky dívali a viděli, že se na sebe koukají a že spolu mluví, pročež všichni poznali, že spolu *doopravdy* chodí. Čenda Jirsák se jedním dílem velice chechtal a jedním dílem se na Zilvara příšerně šklebil a Zilvar mu tajně ukázal pěst, jako že si to s ním rozdá. Čenda kývl, jako že rozumí, a dál se příšerně šklebil v jednom kuse. Zilvar pravil princezně: „Okamžik, slečno,“ a vylezl z toho altánku a svezl se ze slona dolů a přistoupil k Čendovi a otázal se ho, co se má co v jednom kuse

příšerně šklebit, ať se příšerně šklebí na svou babičku, nechce-li, aby mu hnusně zmaloval ciferník, že ho vlastní matka nepozná.

Čenda hrdě odvětil, že by se na to podíval, že se nějakého poťachtaného ženicha nelekne a že vůbec žádní ženichové nemají na něho fousy.

Tak Zilvar pravil, aby Čenda přišel zítra kvíčerou k té benzínové pumpě, co stojí na náměstí v Kalkutě, a tam že si to s ním rozdá.

Čenda odvětil, že se mu to náramně hodí, jelikož ještě nebyl u svatě zpovědi, takže se může prát.

Zilvar pravil: „Dobře, tak je to hotová věc,“ a zase šel ke královské princezně a kouřil cikáro a mluvil k ní řeči a ona se na něho velice koukala.

Maminka se probudila a ulekla se, že usnula, a ptala se mne: „Copak, Petinko, že nespíš? Už je noc a všichni dobří lidé spí.“

„Maminko-jedináčku,“ pravil jsem – já jí někdy říkám jedináčku, jelikož maminka byla jediná a neměla ani bratříčka, ani sestřičku a kolikrát mně o tom vypravovala – „maminko-jedináčku, víš, že Pepek Zilvar z chudobince a ta královská princezna, co jsme ji viděli v cirkuse, jsou jako nevěsta a ženich?“

„Jdi!“ podivila se maminka. „To bych byla do nich nikdy neřekla.“

„Namoutěkutě!“ jistil jsem. „Oni spolu doopravdy, ale doopravdicky chodí.“

„Podívejme se na kujóna! A včera přece byl Pepek Zilvarů u nás v krámě koupit ocet a vůbec o tom nic neříkal. Ještě se ptal, jak se ti vede, a že tě dává pozdravovat.“

„No,“ pravil jsem, „to víš. On to bude každému věšet na nos, že chodí s princeznou, jelikož by se mu hoši smáli a on by pro ostudu nemohl z baráku.“

„Proč by se mu kluci smáli?“

„Jak by se mu nesmáli! Přece je to hanba, když hoch chodí doopravdy s d'oučetem.“

„Ale, ale, Petinko! Ty přece také chodíš s Evou od cukrářů.“

Rozzlobil jsem se: „To není prauda a nech si to! Já chodím s ní jenom tak. Čteme si v knížkách a ona mně dává mejdlíčko, co ukradne v kvelbě, a vůbec! Kdežto Pepek chodí s princeznou doopravdy a to je děsná hanba.“

Maminka se usmála, pohladila mne a pravila, abych se už nehněval, že to tak nemyslila. Tak už jsem se nezlobil a pravil jsem: „Všichni hoši viděli, že se na sebe koukají, a Čenda Jirsák se skrz to příšerně šklebil. Pročež se nyní fackují u benzínové pumpy.“

„Kdeže se fackují?“ divila se maminka.

„Kde!“ odvětil jsem nevrle. „Vždyť ti to říkám. Přece u té benzínové pumpy, co je na rynku v Kalkutě, hnedky naproti tomu krámu, který prodává zvěřinu. Už víš?“

„Aha!“ pravila maminka, „už jsem doma.“

Tak jsme mluvili řeči, ale mně připadalo, že maminka jaksi nechce věřit, jelikož se na mne pořád koukala, což mne mrzelo, a pravil jsem si v duchu: Naposled si myslí, že jsem vůbec nebyl v Indii, to by tak scházelo.

A taky mně nešlo do hlavy, jak mohl být Zilvar dneska u nás pro ocet, když se přece nýčko fackuje u benzínové pumpy v Kalkutě s Čendou Jirsákem, a proč by mě dal pozdravovat, když jsem s ním před malou chvilánkou mluvil.

Tak se mně to všechno v hlavě popletlo a já jsem si pravil: Patří ti to! Kdybys byl panu učiteli i našim, jakož i bratrovi Ladislavovi poslal z Indie pohledku, jaks slíbil, tak by to bylo jisté a všichni by to věděli a nemusels mít skrz to těžké myšlení.

Najednou se mi však všechno vyjasnilo a já jsem si pravil: Ouha! On šel Pepek Zilvar k nám schválně do kvelbu pro ocet, jelikož jest povahy lstivé, aby to na něho neprasklo, že si namlouvá princeznu. A bojí se, aby se to po městě netrajdalo a nedověděl se to pan Zilvar, jelikož by byl zlý a odepnul by pásek. Však má ještě schované, že tatínkovi odcizil tabák, když jsme jeli do Indie. Tak se mně to všechno vysvětlilo a já jsem byl rád. A umínil jsem si, že ty pohledky určité pošlu, aby se to vědělo.

A taktéž jsem si umínil, že musím Mančince něco přivést, aby byla ráda, jenomže nevím co. Budu o tom přemýšlet a na něčem se ustanovím. I zavřel jsem oči, abysem si trochu odpočinul, jelikož jsem byl velmi unaven.

Po celé Indii se začalo vypravovat, že Pepek Zilvar a královská princezna jsou jedna ruka. Povídali si o tom bráhmani i hindové

i mohamedáni, všechny kasty o tom mluvily, od páriů až po ty nejvyšší. Malajci i Číňané, kteří přijížděli se svými džunkami do přístavů, hnedky o ničem jiném nemluvili. I běloši o tom rozkládali a celá Indie byla plná drbů. Každý věděl, že Pepek Zilvar a princezna královská spolu mluví a doopravdy spolu chodí.

Však také oni byli pořád u sebe a jeden bez druhého by nedal ani ránu a Zilvar hnedlinko vůbec s hošma nechodil. Měli na maharadžově zahrádce vyhlédnutou velikou smokvoň a tam sedávali na větvi, přičemž Zilvar četl princezně poučné a zábavné knížky. Nejvíce mne mrzelo, že si ode mne vypůjčil detektivku „León Clifton v Monte Carlu“ a princezně neřekl, že je to moje detektivka, a když mně ji vrátil, tak scházely čtyry listy, a on pravil, že už to bylo, a to není praua. Pročež jsem mu pravil, že jest u mne blbý ženich, a on pravil, ať to řeknu ještě jednou, tak jsem to řekl ještě jednou, ale on jakoby nic a šel zas k své princezně.

A nechtěl se přát ani zanic.

A chodil pomalu a vůbec neutíkal. A koukal se ctnostně, mluvil spravedlivě a pravopisně. Byla s ním děsná otrava.

Někdy sedával s královskou princeznou ve vikýři maharadžova zámku a tam zpívali „Vy zelení hájové“ a jiné písně, přičemž Zilvar zpíval druhý hlas neobyčejně hlubokým hlasem. A taky chodívali po zahrádce, princezna trhala květiny a Zilvar kouřil cikáro a měl ruce složené na zádech jako dospělý pán. Také vím, že jí koupil kornoutek zmrzliny a kouzelnou obálku, co v ní byl prstýnek s červeným sklíčkem. A ona mu koupila hůlku, šle a foukací harmoniku.

Jednou jsme všichni hoši i Eva i princezna seděli v červeném nádvoří na kládách a hráli jsme si na řemesla. Nejdříve dělaly vandrovníky Eva s princeznou a dávaly hádanky, Zilvar uhodl. Načež se ho tázaly: „Ke komu se dáš, k fialce nebo k růži?“ Zilvar se dal k růži, jelikož uhodl, že růže je princezna. Potom jsme dělali vandrovníky já a Zilvar a uhodla princezna. I tázali jsme se jí: „Ke komu se dáš, k dubu nebo ke hnoji?“ Princezna odpověděla: „Ke hnoji,“ jelikož jí Zilvar dal tajné znamení, že jest hnůj. Pročež každý viděl, že spolu doopravdy, ale doopravdicky chodí, a nebyla s nimi žádná hra a jeden po druhém jsme pravili: „Fuj, fuj, nehraám!“ Eva se taky odpíkala a pravila, že nehraje.

A princezna mu dala také opravdické hodiny, co jdou, a Zilvar je pořád vytahoval a díval se na ně a silným hlasem se divil, jak to utíká, abysme viděli, že má hodinky. Ale my jsme pokaždé se schválně koukali jinam.

Taky si pořád posílali psaníčka a Bejval pravil, že takovou volovinu jakživ neviděl, a ještě pravil, že bude nejlépe, když budeme chodit sami, a my jsme pravili: „To se vr!“ a pak jsme byli jenom čtyři a Eva.

Všichni lidé, co tam byli, to věděli, také veškeré služebnictvo to vědělo, maharadžova indická přízeň to věděla a také maharání musila o tom něco vědět, protože příbuzenstvo mluvilo řeči a dělalo špičky. Ale paní maharání pravila: „Nevídáno, holka nemá ještě z toho pojem, je to takové mladé fanfárum, vždyť to známe, bývali jsme přece také mladí. Až se vybouří, tak dostane rozum.“ Jenom pan maharadža nic nevěděl, jelikož se s příbuznými moc nebavil.

A Zilvar chodil několik dní sám a sám, procházel se po zahradě, nikoho nechtěl vidět, kouřil cikáro, odplivoval si a mluvil sám k sobě jako blázen. Pak přestal se procházet a rozmlouvat a dal si ostříhat vlasy, umyl si krk, dal si oblek do pořádku a vyčistil si boty a jednoho dne se dostavil do maharadžova paláce a dal se slyšet, že má panu maharadžovi oznámit náramně důležitou novinu.

Když to pan maharadža uslyšel, tak pravil: „To jsem sám žádostivý,“ a přijal Zilvara ve své komnatě. Za tou příčinou se posadil na kanapi a usadil Zilvara ve fodelu. Pan maharadža kouřil z turecké dýmky a Pepek Zilvar bafal cikáro, a tak hezkou chvíli seděli a neříkali nic. My jsme se všichni sběhli za dveřmi, koukali jsme se špehýrkou a dávali jsme pozor, co se bude dít.

Nejdřív nebylo nic a pak Zilvar pravil, že počasí jest stále a slunko svítí ohromně silně, takže jest horko, a pan maharadža na to pravil, že až přijde monsún, tak budeme mluvit jináč, a Zilvar pravil: „To je možné, já se nehádám,“ a pan maharadža pravil, že se taky nehádá, že vůbec nemá hádky rád, a Zilvar pravil: „To je má řeč.“

Pak dlouho nebylo nic a oni seděli tiše a bafali velice silně. Najednou Zilvar začal hrozně rychle mluvit, že jeho srdce promluvilo. Pan maharadža se ho otázel: „Proč?“ a Zilvar pravil, že

jako on a královská princezna spolu doopravdy chodí, a tudíž že se rozhodl, že do toho praští.

„Do čeho?“ otázal se pan maharadža.

Zilvar pravil, že by chtěl pojmout královskou princeznu za manželku.

Pan maharadža vytáhl z huby troubel, vyvalil oči a udělal si: „Cože?“

Zilvar opakoval, že by chtěl mít s královskou princeznou veselku. Pan maharadža pravil dlouhým hlasem: „To jsem blázen,“ a vrtěl hlavou a Zilvar to musil opakovat ještě jednou.

A pan maharadža zčervenál a zařval takovým děsným hlasem, že se zatřásl lustr na stropě: „Ty mrťafo jedna, ty kandrásku jeden, ty votroku jeden votrocká, co si to dovoluješ? S takovou se panovníkovi opovažuješ na oči přijít? Já tě naučím!“

I zatleskal rukama a nato se objevili dva zbrojnošové a pan maharadža ukázal na Pepka Zilvarového a pravil: „Do vězení s tím bídníkem, ale do toho nejhlubšího, nejčernějšího, nejsmrdutějšího, aby mu přešlo myšlení na veselku s královskou princeznou.“

Zbrojnoši Pepka popadli a vsadili ho do díry, kde nebylo nic, jenom nemravný zápach. A my hoši i Eva chodili jsme se na něho dívat zamřížovaným okénkem a tu a tam jsme na něho plivali a Zilvar říkal: „Nechte si to, jo?“ Tak jsme toho nechali a raději jsme se dívali, jak sedí. Zilvar větším dílem si nás nevšímal, ale hrál maso se svým nožem, který zabodával do podlahy, nebo zkoušel, dokáže-li stojku s okovy na rukou. Když se mu to povedlo, byl velice hrdý a pravil: „To mrkáte, hoši, co?“

Ale nám se ho zželelo, neboť jinak to byl dobrý kluk, a pro takovou volovinu měl sedět v kriminále jako ten nejšpatnější člověk. Tak jsme chodili k tomu okénku a strkali jsme mu něco ke čtení, nosili jsme mu bonbóny a paní Brabcová mu každý den podstrčila něco k snědku, aby se ve vězení tolik neotravoval. A celé město se na něho chodilo dívat, jak si tam sedí a kouří cikáro a čte noviny, aby věděl, co je nového. Mluvílo se o tom, že pan maharadža zanevřel na něho strašným hněvem a že rozkázal, aby byl odevzdán katovi, a veškerí obyvatelé litovali Zilvara, že má být zkrácen o hlavu, ačkoli jest ještě mladý.

A mluvilo se taky o tom, že královská princezna ohromně vyvádí, že kudy chodí, tudy pláče, až má oči červené, a že nic nechce jíst, pročez vůbec nic nepřibírá a horempádem jde dolů. A paní maharání se velice trápila a volala k ní ty nejdražší doktory a oni říkali, že princezna potřebuje silnou stravu a změnu vzduchu, jinak že za nic neručí, pročez paní maharání pravila panu maharadžovi: „Človče, ty taky nemáš kusa svědomí v těle, copak nevidíš, jak si to to dítě bere, komupak se bude dávat vina, jestli si něco udělá?“

Pan maharadža se mračil, mával rukama a pravil: „Dejte mi všichni svátek, já nemám na vás hlavu.“

„Ty jsi jen pro sebe, ostatní můžou jít stranou,“ mluvila paní maharání.

„Jak sis ji vychovala, tak ji máš, a jdi mi z očí,“ pravil pan maharadža.

Ale paní maharání se nedala odbýt a pořád na něho chodila, aby to dal do pořádku. Jednoho dne zase přišla a pan maharadža seděl právě na trůně a vládnul. Paní maharání se ptala: „Tak co bude s tím doučetem: Ó ty paličáku paličatá! Co se pleteš mezi ty dva mladé lidi? Postavil sis hlavu, aby bylo po tvém, ale ono nebude po tvém.“

Pan maharadža pravil: „Nepovídej mně žádné řeči, vidíš přece, že vládnu.“

„Dítě je přednější než tvoje vládnutí,“ pravila paní maharání silným hlasem.

Pan maharadža se rozkatil a počal lítat po pokoji a hrozně řval, že ani chvilku nemůže mít pokoj, ale paní maharání na jeho řvaní nic nedala, ale stála na svém, že se to musí dát do pořádku. A nakonec pan maharadža změkl, klesl na duchu a pravil: „Tak dobrá, ať je po tvém. Já to s tím mladým člověkem zkusím, abych viděl, co obnáší. Podrobím ho těžké zkoušce, a jestli nevyhoví, bude o hlavu kratší. Jaképak s ním štráchy!“

Paní maharadžová pravila na to jemným hlasem: „Vidím, milý muži, že jsem se v tobě nemejlila. Ty jsi někdy divný pabouk, ale máš srdce na pravém místě.“

I vyslal posly pan maharadža po celé říši s rozkazem, aby všichni šlechticové, rytíři, knížata, náčelníci, generálové, admirálové,

hrabata a starostové se v jeho paláci dali vynatrefiti. Když se tak stalo a veškeré panstvo se shromáždilo, tak kázal, aby vězňovi snali okovy a vůbec ho dali do pořádku a pak ho přivedli před shromáždění.

A když se tak stalo a dva zbrojnoši přivedli Zilvara, promluvil k němu pan maharadža takto: „Mladý človče! Měls býti za svou neslýchanou smělost potrestán na hrdle pro výstrahu a příklad ostatním, ale poněvadž jsem, jak známo, pán milostivý, tak jsem se ustanovil na jiném. Já to s tebou ještě zkusím. Ale budeš podroben těžké zkoušce. Můj nejvyšší našeptavač a navaděč ti dá tři hádanky. Uhodneš-li je, máš míti moji královskou dceru za manželku. Avšak neobstojíš-li, pak běda! Budeš odevzdán katu, abys viděl, kam vede nerozvážnost.“

Pepek Zilvar odpověděl: „Beze všeho, mocný králi, já jsem se vším svolný.“

Načež pokynul pan maharadža svému nejvyššímu našeptavači a navaděči, co měl na nose brejle a vousy až na zem, a ten přistoupil k Zilvarovi a pravil: „Dostaneš tři přetěžké hádanky, abys vyzkoušel tvůj důvtip a aby tak bylo proukázáno, zda se máš těšiti královské přízni, či máš přijíti k zavržení.“

Zilvar pravil: „Tažte se, co srdce ráčí. Jsem připraven.“ A kouřil cikáro a směle se mu podíval do očí. A my jsme se na něho koukali, Eva se taky koukala a princezna se taky koukala.

Ten nejvyšší našeptavač a navaděč povstal a pravil: „Nuže, slyš a dávej pozor, vězni. Moje první hádanka zní: Má to břicho stejně velké jako hlavičku a hlavičku stejně velkou jako břicho a neslouží to k ozdobě.“

„Chacha,“ odpověděl Zilvar hrdopysně, „to přece každý ví, že je to trojka z mravů. Musíte mi, pane, dávat těžší otázky, jinak to není žádná hra.“

Veliký údiv propukl mezi přítomnými a my hoši jsme se taky divili a Eva se taky divila a princezna se radovala.

Nejvyšší našeptavač a navaděč se podrbal ve vousech a pravil: „Nuže, dávám ti druhou otázku, daleko nesnadnější. Uvidím, jak ji zodpovíš, smělý mladíče: Slyš: Utíká to a nemá to nohy. Co je to?“

Zilvar se zasmál a odvětil: „Ale co by to bylo jiného, holenku, ne-li čas? Ten přece utíká a nemá nohy. Musíte mně dávat těžší hádanky, jinak byste mne otrávil. Tohle není nic pro našince.“

Všichni se děsně divili a nejvíc pan maharadža, a pravil: „Ahá tě v kabátě! Ten kluk má, jářku, za ušima. Ministře, musíš mu dát něco těžšího, aby si tak nefoukal.“

„Však ono mu to foukání přejde,“ pravil nejvyšší našeptavač a navaděč, „až uslyší tu třetí hádanku, kterou jsem si extra pro něho v bezesných nocích připravil. Už je mně ho napřed líto. Nuže, nešťastníče, pilně poslouchej a rychle odpověz, co je to:

*Já jsem z jaké čeho, z jaké čeho
čí co?*

*Já mám kde kolik co,
až je co, budou co.*

*Já jsem z jaké čeho, z jaké čeho
čí co?“*

„To ví každé malé dítě,“ odvětil Zilvar hrdě a začal zpívat:

*„Já jsem z Kutné Hory, z Kutné Hory
koudelníkův syn.*

*Já mám v Praze tři domy,
až je koupím, budou můj.*

*Já jsem z Kutné Hory, z Kutné Hory
koudelníkův syn.“*

Když to Pepek Zilvar zazpíval, nastalo na všech stranách velké divení, hlavou kývání, krkem vrtění, rukama mávání a značné křičení a pan maharadža pravil Zilvarovi: „Vidím, že máš dobrou hlavu, proč se ve světě neztratíš,“ a všichni ministři, šlechtici, vévodové a radové a knížata, jakož i starostové a baroni taky pravili, že Zilvar má dobrou hlavu. A my hoši jsme byli velmi hrdi a radovali jsme se, že Pepek toho dědka tak převezl, a křičeli jsme sláva! a nazdar! Eva taky křičela a princezna křičela ze všech nejvíc.

Ale Zilvar nic a kouřil cikáro, nevšímal si, co se kolem něho dělo, a koukal se na princeznu, princezna se koukala na něho a koukali se na sebe oba dva.

Pan maharadža povstal z trůnu, zdvihl ruku zvolna a dosti vysoko a pravil mocným hlasem: „Kteří jste přišli, můžete si zase jít domů, jelikož slyšení jest skončeno.“ Pročež všechno panstvo, co tam bylo, se sebralo, vsedlo na koně a rozjelo se do svých domovů. My hoši a Eva jsme šli také pryč a po cestě jsme si povídali, že Zilvar je pašák, jelikož toho pána, co má ty vousy, ohromně probodl.

V paláci zůstal jenom pan maharadža s paní maharání a Zilvar z chudobince s královskou princeznou. Pili kafe a mluvili řeči a nejvíc mluvila paní maharání, že je ráda, že to tak dopadlo, a ještě pravila: „Holka své vzdělání dostala a bez krejcaru nebude, a co máme, do hrobu si nevezmeme.“

Brzy pak v celé zemi indické se roznesla zvěst, že královská princezna si bude brát Zilvara z chudobince a že bude slavná veselka. Povídali si o tom lidi u kupce, námořníci na lodích, cestující ve vlaku, úředníci v kancelářích, zedníci na stavbách, švadleny v šití, dívky ve školách i sbor učitelský, havíři v dolech a všichni, kdo měli ústa k mluvení. Psalo se taky o tom v novinách. Taky se mluvilo o tom, že pan maharadža je na vládnutí starý a že to Pepek Zilvar vezme za něho, což jest pro poddané velká výhoda, jelikož pod Zilvarovou vládou budou rozkvétat vědy a umění, jakož i průmysl a obchod. Neboť Zilvar z chudobince má prý otevřenou hlavu a ve všem se vyzná.

Já jsem dlouho přemýšlel, jaké to bude, až Zilvar bude sedět na trůně, a jak mu bude slušet královská koruna a jestli bude vládnout pořád pryč, nebo jenom někdy a jinak bude s námi chodit jako dřív. A když jsem oči otevřel, tak jsem hnedle poznal, že je středa, protože na rynku kvičela čuňata, husy kýhaly ga-ga-ga, kvokaly slepice, lidi mluvili a říčeli koně. Jelikož ve středu jest u nás vždycky trh a v krámě bylo mnoho lidu. A krásně svítilo slunce a po stěnách běhala zlatá prasátka, já bysem si je chtěl chytit a zavřít je do krabičky, abysem je tam měl.

A já jsem zavolal slabým hlasem: „Kristýno, podej mně papír, pero a inkoust.“

Kristýna přišla, a prý, nač to potřebuju.

Já jsem pravil: „Neptej se moc a honem přines, já musím za Zilvara napsat omluvenku, že nemůže přijít do školy.“

Ona se ptala proč a já jsem odvětil: „Jelikož se bude ženit a nechce mít skrz to neomluvené hodiny.“

Tu Kristýnu popadl smích a strkal s ní z kouta do kouta a ona se chytla za roh stolu a řvala: „Áchich, áchich, to bude moje smrt!“

„Čemu se směješ, Rampepurdo rampepurďácká?“ tázal jsem se nevrlým hlasem. „Kdybys radši místo toho áchich mně přinesla věci na psaní, abysem to napsal.“

Ona nic neodpověděla a běžela do krámu. Za chvílku přišel tatínek a ptal se, jak je to s tou omluvenkou. Já jsem mu to všechno vypověděl, a že mě Zilvar o to prosil a já jsem mu to slíbil, a pravil jsem, že Pepek je pašák ze všech největší. A on se bojí, že bude mít neomluvené hodiny, jelikož se musí ženit. A všechno jsem to tatínkovi vypravoval, nic jsem nevynechal.

Tatínek mne vyslechl a usmál se tak široce, že jeden knír mu šel k pravému, druhý pak k levému uchu, a pravil: „Tak Zilvar bude mít veselku. To je pro mne novina. To se podívejme na toho kujóna! A pořád že nic. Ale, holenku, já nevím, jestli ho pan učitel omluví. To snad ani nesmí být, aby žák kvůli ženění zanedbal školní docházku. No, budiž! Naše starost to není. Ať si to s ním spraví starý Zilvar.“

„Víš už pan Zilvar, že se Pepek bude ženit?“ tázal jsem se.

„To tedy, jaksí, aby se tak řeklo, nevím,“ odvětil tatínek.

„Co tomu asi řekne, až se to doví?“

„Kdopak to může vědět, hochu? On ten starý Zilvar je kolikrát moc divný.“

Tak jsme mluvili a pak přišla maminka a taky mluvila, a tak jsme mluvili všichni tři a já jsem se chlubil, jak je Pepek Zilvar chytrý, jak uhodl všechny hádanky, ani se nerozmýšlel, a jak všichni lidé koukali a byli z toho vyjevení, a tatínek pravil: „Copak o ty věci, u nás v Čechách jsou lidi náramně šikovní, ze všeho mají pojem a ve všem se vyznají, nikdo se jim nemůže postavit, což jest vědecky dokázáno.“

A maminka pravila: „Tak už dost těch řečí, jelikož Petříček si potřebuje trochu odpočinout. A copak že se ta Kristýna v kuchyni pořád směje?“

„Víš, maminko-jedináčku,“ pravil jsem, „já jsem jí vypravoval o Zilvarovi, jak se má ženit. A přece víš, co je to za národ, tyhle

ženské. Jak slyší o svarbě, tak se dají buď do bréče, nebo se chechtají jako blázni.“

Tatínek se strašlivě zasmál a pravil: „Ten to prokoukl!“

A maminka mne pohladila a pravila: „Ty jseš můj rozumbrada, ale teď si trochu zdřímni, abys byl zas chlapík.“

Potom se mně jaksi zdálo, jako by přišel pan doktor a šla z něho ta latinská vůně. On mne popadl a zase mne obracel na všechny strany, mačkal mně břicho a pravil „hm, hm“ a zase mne obrátil a zase dělal „hm, hm“ a měl takové studené uši a pořád něco mluvil a tatínek taky mluvil a maminka se na ně koukala, jak mluví. A já jsem pana doktora od sebe odstrkoval, jelikož jsem byl netrpělivý, abysem byl zase v Indii, a to jsem věděl, že tam nemůžu, dokud je tu pan doktor, a tak jsem pravil: „Jděte pryč!“ a dělal jsem, jako bysem spal. Oni začali šeptat „šišli-myšli“ a po špičkách šli pryč.

A já jsem se schoulil v peřinách a brzy jsem věděl, že neležím v žádné posteli, to si tak jenom jiní myslí, ale já jsem dobře věděl, že postel je vlastně letoun, pořádný letoun o tisíci koňských silách, a když naši vyprovázeli pana doktora, tak jsem spustil motor, načež jsem stiskl výškové kormidlo a éroplán se pomalu odlepil od země a já jsem vyletěl nad střechu našeho baráku. Několikrát jsem zakroužil nad naším městem a viděl jsem všechny domy a viděl jsem též školu a byla malinká jako mamčinina krabice na šití a viděl jsem náměstí, kde stál pan polecajt Letovský a jel Bejvalův nábytkový vůz, a já jsem poznal Jakuba, jak vedl koně, a viděl jsem Habrovou a plívl jsem dolů, aby to padlo na nepřítele a on měl děsného vzteka. A letěl jsem stále výš a výš a naše město bylo docela malilinké a pak jsem namířil na jih.

V Indii už na mne hoši čekali a Eva také čekala a pravila, že je mnoho klepů, které se přihodily v královském zámku, a Bejval se mne tázal, kde jsem se tak dlouho cural, a já jsem odvětil: „Musil jsem se přece podívat k našim, to je marné.“ Jumbo mě také očekával a pravil, že se mu po mně stýskalo a že nýčko chodí s partou slonů a že jsou to samí prima kluci. Jirsák se mne ptal, jestli jsem viděl jeho tatínka a maminku, a já jsem pravil, že neviděl, jelikož jsem měl málo času, a Jirsák pravil: „To je škoda, mohls tam

zaskočit, abych věděl co a jak.“ Éda Kemlink pravil, že bysme měli jít hned do maharadžova zámku, tam že se dějí věci. Tak jsme se hnedky tam šli podívat.

Opravdu, v královském paláci bylo živo a všecko to lítalo sem a tam. Nejvíce se dělo v kuchyni, jelikož tam chystali hostinu k svadbě. Bylo tam množství opic a ty všechny měly plné ruce a nohy práce. Také jiná zvířata tam byla a všechna se něčím zaměstnávala. Jeden slon točil mlýnkem na maso, aby byly karbanátky, a jiný slon měl kávový mlýnek mezi koleny a chobotem mlel kávu. Malinká opička škubala drůbež, jiná čistila zeleninu a opět jiná loupala brambory. Veliký had jménem krajta tygrovitá válel těsto, aby byl závin, a dva papouškové přebírali hrách. Zrzavý kocour, podobný našemu Honzovi, šlehal sníh a vůbec nic nemlsal. Tomu jsem se divil, jelikož náš Honza by všecko sežral a tatínek by po něm hodil botou, jelikož Honza všecko chce mít. Medvěd štípal dříví, pes míchal jíšku a všecko se mělo k čilé práci. Starý tygr přebíral rozinky a jiný tygr krájel nudle. Vonělo tu kořením, vanilkou a čokoládou. Opičky házely talíři, kastroly a hrnci sem a tam, ale nic nerozbily. Jenom starý, vážný orangutan nic nedělal, jenom ke všemu čuchal a všecko ochutnával. Měl bílou zástěru a vysokou čepici na hlavě, jelikož to byl vrchní kuchař.

Eva mne tahala za kabát a šeptala mně, abych se šel podívat do pokoje, že mně ukáže ty klepy, jelikož v pokoji seděly švadleny a šily princezně svatební šaty, ale já jsem pravil, že mě ty klepy nebaví, a ostatní hoši také pravili, že je ty klepy nebaví, a Eva pravila, že se nám diví, jelikož ty šaty budou z těžkého hedvábí a jenom na vlečku spotřebují deset metrů látky.

Ale my jsme raději šli na zahrádku, on se tam procházel Peppek Zilvar a měl nový obleček, voněl kolínskou vodou, vlasy měl namazané pomádou, na hlavě novou bouřku. Švihal hůlkou, chodil pomalu a tvářil se ctnostně. Když nás spatřil, dotkl se hůlkou klobouku a pravil velebným hlasem: „Vítám vás, chlapci, co je nového?“

My jsme s ním začali mluvit, ale on nic už více nemluvil, ale odvrátil se a opět se začal procházet a švihal hůlkou a propěvoval si: „La-la-la, caj-raj-raj.“

Bejval reptal, co si o sobě myslí, a Éda Kemlink pravil, že si nemusí o sobě tolik myslit, a já jsem pravil, že si o sobě myslí bůhvíco a aby si o sobě tolik nemyslel, tak Čenda Jirsák obrátil oční víčka a příšerně se na něho zašklebil.

Zilvar se zastavil, pokýval hlavou, zatvářil se hrdě a pravil pomalým hlasem: „To jsou mravy dnešní mládeže. Fi! Zdá se mi, že jste vyrostli v ratejně. Měli byste se stydět.“

Kemlink zařval na něho: „Pitomo!“ a palcem si zdvihl špičku nosu.

Zilvar pravil vážně: „Kdybys to nebyl ty, tak bych ti dal srazit hlavu, ale takhle se s tebou nebavím.“

„Já s tebou taky ne,“ pravil Kemlink a ještě pravil: „Však ty přilezeš, ženichu ženichácká!“

Zilvar už neřekl nic, ale zapálil si cikáro a hrdě odcházel, a my jsme pravili Kemlinkovi: „Správně jsi ho probod, a my s ním už nebudeme chodit.“

A já jsem ještě pravil: „Ať si chodí se svou princeznou.“

Pak jsme šli na kládu a hráli jsme si na pikolu a Jumbo si pořád chtěl s námi hrát, tak jsme ho nechali. Byla to ohromná legrace, jelikož nikdy nikoho nenalezl, a protože musil pořád čmuchar a my jsme se mu smáli a on se zlobil.

Když se setmělo, tak jsme toho nechali a připlížili jsme se k oknu paláce a dívali jsme se do pokoje. Viděli jsme, jak Zilvar seděl vedle své princezny, tvářil se jako dospělý, a jelikož kroutil a špulil pysky a zdvíhal obočí, tak jsme poznali, že mluví pravopisně, aby se vidělo, že je ctnostný. A pan maharadža s ním mluvil a paní maharadžová s ním mluvila a mluvili všichni.

Tak jsme šli od toho okna pryč a pravili jsme, že Zilvar není žádný pašák, jak jsme si mysleli, ale docela obyčejný náfuca a vejtaha, a že bysme mu to měli vykreslit, aby věděl.

Bejval pravil, že by měl na něho vynaleznout nějakou pomstu, a my všichni jsme pravili: „Tak ji vynalezni,“ a on pravil, že vynalezne, ale že o tom musí pilně přemýšlet.

Již se přiblížil den svatby, i nastal všude čilý ruch. Z celé říše, jakož i z cizích zemí sjížděli se mocnáři a rozmanité panstvo, které

bylo pozváno na svatbu. Ve městě to vyhlíželo jako o Božím těle, po ulicích proudily davy lidí, všude bylo plno národa a děsná tlačení. Domy byly okrášleny vlajkami, květinami, čerstvými haluzemi, někteří natírali průčelí barvou, aby byly pěkné, a domovníci zametali chodník a tvářili se neobyčejně hrdě. A kam oko dohlédlo, o ničem se nemluvalo, jenom o tom, že královská princezna si bude brát Pepka Zilvarového a že pan maharadža se nechal slyšet, že se nechá vidět. Pročež byl každý žádostivý, jaká ta veselka bude.

I sešlo se všelijakého lidu do hlavního města, zvláště kolotoče, houpačky, skluzavky, střelnice, loutková divadla a jiní komedianti, také medáci a ti, co prodávají opékané burty a burské ořechy. Někteří prodávali perník, ale jiní ukazovali veverka v kleci, jak točí kolem. Mezi boudami se procházelo množství národa a na všech stranách hlučně vyvolávali, aby je bylo slyšet. My jsme tam také byli a užívali jsme světa, taky jsme stříleli do terčů a já jsem střílel ze všech nejlépe a vyhrál jsem porculánového pejska, zrcátko a notes s tužkou a táfličku čokolády, tu jsem dal Evě a ona ji jedla. A na všech cestách od náměstí až k pralesu stáli kolovrátkáři a hráli pořád pryč a ostošest.

Nejlepší bylo to, že na jednom stromě v parku seděla banda opic a všechny byly oděny v stejnokroje a měly hudební nástroje a cvičily hudební kousky, které měly vyhrávat k svatbě. Ten hudební spolek řídil starý opičák a měl cvikr a děsně mával taktovkou, aby opice silně hrály. Mně se pořád zdálo, že ten kapelník je silně podobný panu Rektorysovi, co k němu chodíme do houslí, ale já jsem věděl, že to není žádný pan Rektorys, jelikož by to byla mejlka.

Při zkoušení hudebních kousků došlo jednou k velké výtržnosti. Jelikož několik opic se vplížilo do maharadžovy kredence a ukradlo tam láhev kořauky. Tím pádem se opily, pak se pohádaly, nakonec popraly a jedna opice praštila druhou kokosovým ořechem do hlavy, a ta praštěná se svalila a musila jít k lékaři a on jí to zavázal a ona pak musila ležet. Předtím troubila trombón a ten trombón byl také polámaný. Pročež kapelník požádal Čendu Jirsáka, aby vypomohl, že dostane dobře zapláceno, a Čenda pravil: „Proč ne?“ a foukal trombón.

Byl to podivný pohled, jak Čenda seděl s ostatními opicemi na větvi a nadýmal tváře a foukal trombón. Lidi se naň chodili dívat

a ukazovali na něho prstem, my jsme se taky chodili dívat a strašlivě jsme se tomu nasmáli a Čenda měl děsného vzteka, ale nemohl nic dělat, jelikož musil dávat pozor na kapelníka, aby nevypadl z taktu.

Když měl dlouhou přestávku, tak pravil k nám z větve dolů: „Koukejte, holomci, aby sem na vás nemusil skočit ze stromu dolů, jinak by sem vám roztrhl hubu od ucha k uchu, abyste mne nechali bejt. Já jsem v první řadě trombonista a hraju s každým. Když s opicemi, tak s opicemi, já žádnou hudbu nezkazím.“

A když táhl opičí muzikantský spolek městem a hrál pochod Castaldo, tak všichni lidé se koukali a malé děti za námi utíkaly. Opice třískaly do velkého bubnu, ramplovaly na bubínek, foukaly do plechů a pískaly kládynet. A Čenda s nimi také šel a radši se koukal do not, aby se nemusil koukat na lidi, jak se na něho koukají.

Spolek hudebníků přišel až na rynek a tam hrál veselé a smutné kousky a lidi přitom proměnávali. My hoši, co spolu chodíme, jsme byli při tom a smáli jsme se tomu, Eva se také smála a Jumbo se taky smál a tak se rozveselil, že troubil na svůj rypák hlubokou notou.

Hráli tak dlouho, až se od zámku ozval dlouhý zvuk vojenské trubky na znamení, že se počínají svatební obřady. Eva Svobodová děsně vykřikla: „Mankote mankoťácká, veselka už se začíná a my přijdeme pozdě,“ a táhla mne za rukáv.

„Houby přijdeme pozdě,“ odvětil jsem hrdým hlasem, „ale máme dost času.“

Eva však pravila úzkostlivým hlasem: „Pak se budeme tlačit mezi lidmi a já třeba neuvidím, jak to snoubencům sluší.“

„Houby jim to sluší,“ odvětil jsem nevrlym hlasem, „co by jim to slušelo?“

Eva však ne a ne dát pokoj a pravila: „Třeba jim to nesluší, ale já musím vědět, jak jim to nesluší. Ach Péťo, nestůjme tady, nelelkujme, neotálejme, ale utíkejme, co hrdlo ráčí!“

Co jsem měl dělat, když ona pořád mořila a nenechala mě být? Tak jsem šel s ní k zámku, všichni hoši šli také k zámku a opice přestaly provozovat hudbu, protože se Čenda Jirsák k nám přidal a šel taky k zámku a nesl si trombón. A když jsme šli, tak pravil, že jsme si to mohli nechat a že jsme si z něho nepotřebovali dělat šoufky.

Tázal jsem se ho nevinným hlasem, jaké šoufky míní, a on pravil: „Například – jaké šoufky: Když hudební spolek táhl ulicí, který z vás vykřikl na mne: Ty opičí muzikante?“

Pravil jsem, že to nikdo z nás nemohl být, a tudíž že to musil vykřiknout někdo docela jiný, a Čenda pravil: „Máte štěstí, že jste to nebyli, jelikož bych musil někoho z vás přizabít.“

Pochybovali jsme, že by někoho z nás přizabil, ale Čenda pravil, že by to jistě udělal, protože když má vzteka, tak je děsně zlý. Tak jsme rozmlouvali a pořád jsme kráčeli, až jsme přišli ke královskému paláci, a tam jsme spatřili, jak se řadil svatební průvod. Asi milión nebo sto slonů nebo ještě víc, ani jsem to neuměl spočítat, stálo v dlouhatánské řadě. Na prvním slonu seděl strašlivě tlustý chlap a na hlavě měl zlatý šišák, co byl na něm chochol perí, a mával šavlí sem a tam, přičemž koulel očima, a pod nosem měl vousy. To byl ten největší generál maharadžova vojska a měl na prsou vyznamenání, jelikož všechny nepřátele pobil.

Za tím generálem seděli na slonech ještě jiní generálové, ale byli to generálové spíš obyčejnější, také neměli tolik vyznamenání, jelikož pobili jenom sem a tam nějakého nepřítele, ale každý měl šavli, flintu nebo levorvér, a dívali se hrdě. Někteří neměli docela, ale docela nic, jenom otevřený deštník, a tak si seděli, ale dívali se taktéž hrdě.

Uprostřed stál bílý slon s altánkem, co měl červené a zlaté záclonky. Jak foukal vítr, tak se ty záclonky oddělávaly, a my jsme tam viděli princeznu, jak tam sedí. Vedle ní seděl nějaký pán a to byl družba. A měl vysoký, lesklý cylindr a černý frak a modré podvlékačky a na nohou červené bačkory. Tomu jsem se musil děsně smát, jelikož mně to bylo k smíchu, a ukazoval jsem ho Evě Svobodové, ale ona se koukala jenom na princeznu a pořád pryč říkala: „Vzala na ty šaty ten nejlepší, ten nejtěžší atlas, to se vidí na první pohled,“ a pořád mluvila o těch šatech a já jsem pravil, že mě to nebaví.

Eva se se mnou chtěla hádat, ale vtom vyvedli slona pana maharadži a to byl ten největší slon ze všech, ten nejkrásnější bílý slon, a na hřbetě měl altánek ze zlatého a stříbrného mřížoví a na střeše toho altánku byla korouhvička, která se točila podle toho, jak vítr do ní foukal. A hřbet slonův pokrýval pestrý koberec.

Když jsme se na to dívali, tak se na to Jumbo taky díval, on si vzal tu červenou čepičku, aby mu to slušelo, a pořád pryč se díval na toho maharadžova slona a oči z něho nespustil. Ptal jsem se ho, jak se mu to líbí, ale on potahoval nosem a něco si pro sebe mumlal. Káral jsem ho, že nemá potahovat nosem, ale že si má vzít kapesník, co si lidi pomyslí, ale on se najednou dal do breče. Privil jsem, že je to hanba, když tak velký slon brečí, a co je mu vlastně do brečení, a on odvětil, že si myslel, že bude taky pozvaný na veselku a že by taktéž krácel v průvodu, jelikož se na to těšil jako blázen.

Privil jsem, že my hoši, co spolu chodíme, jsme si taky mysleli, že nás pozvou, komu by napadlo, že nás vynechají, když se Pepek Zilvar žení, ale najednou nás nezná, dobře! dobře! my si to budeme pamatovat, a ještě jsem prvil: „A už nebreč!“

Co jsem takto se slonem rozmlouval, ozvala se hudba silným hlasem a průvod se dal do pohybu. A zvony vyzváněly a děla bouchala, bylo plno děsného rámusu a veškeré obyvatelstvo se koukalo, jak si to svatební průvod šine do kostela.

Avšak já jsem si najednou vzpomněl, že naši přece musí vidět tu slávu a Kristýna taky musí vidět tu slávu, aby to mohli každému vypravovat, pročez jsem přestal stát na ulici a začal jsem velice utíkat.

Eva za mnou křičela: „Kam letíš, ty blázne? Teď přece přijde to nejlepší,“ ale já jsem odvětil: „Nezdržuj mne, jelikož musím běžet domů, aby tatínek s maminkou a i Kristýna viděli tu slávu a mohli to každému vypravovat,“ a Eva pravila: „Ale přijď brzy.“

Když jsem přiběhl domů, tak jsem byl celý udýchaný, jelikož jsem děsně rychle utíkal, a byl jsem celý říčný a ve spáncích mně ťukalo a ústa jsem měl celá spálená. A křičel jsem mocně: „Už jdou, už jdou!“

Maminka mně domlouvala, ať se upokojím, a tatínek prvil žalostným hlasem: „To je trápení, to už opravdu není k vydržení.“

Ale já jsem byl celý netrpělivý, že mluvím řeči a zatím třeba bude po všem, pročez jsem prvil: „Utíkejte, oni rozhazují koláče a lidi je chytají, abysme si taky nějaký chytili, a kde je Kristýna? Ona musí jít s námi.“ Maminka pravila, že Kristýna šla k vantrokám máchat

prádlo, a já jsem velice křičel, ať všeho nechá a honem, honem přijde, dřív než bude po všem. A maminka mně chtěla dát meducínu, já jsem jí odstrkával ruku se lžičkou a bylo mně do bréče, že se naši k ničemu nemají, pročez jsem řval na celý barák, a lidi, co byli v krámě, se koukali do pokoje, kdo to tak řve, a byla tam také Kozí Kuncka a ta se velice rychle křížovala a pravila: „Pětranná hodino, aby se mu to nevrazilo do hlavy, to by byla pěkná polízanice!“

Ale nebyl čas k mluvení řečí, pročez jsem popadl maminku a tatínka za ruku a vyskočili jsme ze dveří a vyletěli jsme do výšky a letěli jsme porad výš a výše, až naše město bylo malinké jako krabička s hračkami a lidi byli jako pinkalinky, a byli jsme hrozně vysoko. A Kristýna utíkala za námi a nesla koš s prádlem, a jak tak utíkala, tak rozhazovala po nebi košilky, podvlékačky, jupičky a živůtky a vítr do toho foukal a kusy prádla pluly po obloze, ale Kristýna na to nedbala a utíkala pořád pryč. A byli jsme už u samého nebe, já jsem utíkal napřed, abysem jim ukazoval cestu, jelikož jsem všude trefil, a tatínek pomáhal mamince skákat přes obláčky, ona si stoupla nohou na jeden a tatínek jí podal ruku a ona skočila na druhý obláček a bála se, aby se nesmekla, jelikož měla vysoké kramflíčky, a Kristýna děsně kvičela, jelikož se bála lézt po těch hrozných vejškách, a my jsme byli hnedlínko u samého slunce, bylo vám tam hrozné horko, ve slunci to hučelo a prskalo a škvařilo se a my jsme pořád skákali a velice jsme se udýchali, jak jsme spěchali.

A já jsem měl pořád děsný strach, že bude po všem, než tam přiběhnem, ale naštěstí jsme přišli včas, i slyšeli jsme, jak zvony hlaholí, děla strašlivě bouchají a hudba hraje neobyčejně krásně.

Postavili jsme se na ulici na bednu od cikorky, abysme lépe viděli, a já jsem našim ukázal pana maharadžu s paní maharání, jak seděli v altánku, nevěstu jsem jim ukázal i Pepka Zilvarového a vojenské pány a vůbec všecko, všecinko. A byl tam s námi také pan Brabec s paní Brabcovou a pan krejčí se chlubil, že ušil ženichovi Pepkovi soukenný obleček a že udělal do kabátku futro³³ z tuplovaného hedvábí a že ten obleček užije, až ho to bude mrzet.

³³ Zde: podšívka. Pozn. red.

A tatínek si zapálil cikáro a spokojeně bafčil a moc se koukal, maminka se taky koukala a Kristýna se nejvíc koukala a pravila, že v Rampuši se taková paráda nevidí, jak je rok dlouhý, a že v Indii užijí lidi zadarmo víc než u nich v horách za celou desítikorunu.

Já jsem se našich ptal, jak se jim to líbí, a tatínek pravil: „Indie se mně líbí ze všeho nejvíc,“ a maminka pravila to samé, pročez jsem byl velice hrdý, a maminka ještě pravila, abych si to tak nebral, že by se mně pak o tom v noci zdálo, a já jsem pravil, ať nemá strach, že se mně o tom nebude zdát.

A Eva stála s námi také na bedýnce, vystupovala na špičky a děsně kulila vočadla a pravila, že by zrovna takovou veselku chtěla mít, jelikož by holky pak měly obrovského vzteka a nejvíc Božena Šebková.

Najednou z ničeho nic naši už nestáli na bedýnce, ale někam se mně ztratili, a já jsem je začal hledat a pořád jsem je hledal, lezl jsem vám pod postel, koukal jsem se do všech skříní, nahlížel jsem pod pekýlek³⁴ a za kamna, pak jsem šel na půdu a nikdež nic, měl jsem hrozný strach, kde by mohli být, nařídil jsem Kristýně, aby rozsvítila svíčku, že se musím podívat do sklepa, a pořád jsem se koukal, kde by naši byli, až mně Eva povídala: „Kam to pořád lezeš, kam se to pořád koukáš? Už tě hezkou chvíli pozoruju, co vyvádíš. Vždyť jsme v kostele, tak se chovej mravně a dávej pozor, jak si řeknou před oltářem své neodvolatelné ,ano' ...“

Pročez jsem na chvílku zapomněl na rodiče a Peppek Zilvar s královskou princeznou stáli před oltářem a velebníček k nim mluvil řeči a na kůru zpívali velice tenkým hlasem a nevěsta měla hustý závoj a ženich zase bílé rukavičky a díval se velmi mravně. I udělalo se v chrámě silné ticho a Eva mně zašeptala: „Ted' přijde to hlavní, já jsem báječně žádostivá,“ když tu Bejval Antonín zařval strašlivým hlasem: „Přiblížila se chvíle neobyčejné pomsty, kterou jsem extra vynalezl!“ a hodil k oltáři zasmrádlým pštrosím vejcem, které předtím nosil několik dní pod košilí, aby bylo jakorát.

Vejce zasáhlo ženicha do hlavy a puklo, ono mu to teklo po tváři, a vzápětí se rozlehl prostorem chrámovou neslýchaný zápach, jakého není pamětníka.

³⁴ Místo mezi kamny a zdí, kde se dá sedět, příp. ležet. Pozn. red.

V chrámu nastalo ustrnutí a nikdo ani nedutal. Do toho ticha pravil ženich silným hlasem: „Který pacholek to učinil?“ a brečel.

Kněz přestal mluvit a měl otevřená ústa a řeči mu umlkly. My jsme také mlčeli, ani jsme se nehýbali, já bysem byl nejradši, kdybysme šli od toho pryč, a tahal jsem Bejvala za šos, abysme už radši byli venku, ale on se nehýbal, jelikož se kochal svým vynálezem, tak jsem zůstal, Čenda taky zůstal, Éda taky zůstal i Eva zůstala a všichni jsme se koukali, jak ženichovi teče žloutek po obličejí a kape mu na nový obleček, až byl celý zamazaný a ukrutně to zatouchalo.

Podruhé se ozval ženichův hlas: „Který pacholek to učinil?“ a brečel a my jsme neříkali nic. Pan maharadža neobyčejně zčervenál a sáhl si na meč a paní maharání taky zčervenala a oba byli zlí a po nich zčervenalo veškeré panstvo. Každý se točil po nás, ale my jsme stáli spravedlivě a koukali jsme se ctnostně.

Potřetí se ozval ženichův hlas: „Který pacholek to učinil?“ a nevěsta pravila: „To nemohl být nikdo jiný než Pěťa, jelikož on se na nás příšerně šklebil, když jsme šli k oltáři.“

„Tak?“ otázal se Pepek děsným hlasem a pravil: „Pusťte mne na něho, já mu to musím vykreslit, a budu s ním hotov ancvaj.“

A on utíkal na mne a princezna se zas řítíla na Evu a pravila: „Tahle ho ke všemu ponouká!“

A jak to pravila, tak všichni lidé v kostele začali křičet, že je to škandál, a pan maharadža pravil silným hlasem, že musí zakročit, aby se to podruhé neopakovalo, a ten tlustý generál hrozně točil šavlí, až se to blýskalo, a všecko panstvo tasilo meče a přísahalo pomstu.

Princezna popadla Evu za pačesy a Eva ji popadla taky za pačesy a tahaly se za rulíky³⁵ a Eva křičela: „Myslíš si, ty dūro, že když máš vlečku na dva metry čtyrycet, že si smíš dovolovat?“, pročez nastala děsná ostuda, ano i mela.

Pan maharadža skočil na Bejvala Antonína a Bejval pravil hrdě: „Tak si pojd’!“ a pan maharadža pravil: „Ty kluku uvožřená, já tě musím zabít,“ a Bejval odvětil chladnokrevně: „Zab si – tvůj tatínek

³⁵ Pletenec vlasů, cop, vrkoč. Pozn. red.

bude platit pokutu," načež se začali boxovat. Paní maharání pravila: „Jen pomalu, já to nemám ráda.“

Nějaký vojín dal Čendovi obrovskou facku a ten mu ji vrátil a vojín pravil: „Tak ty se pereš? Dobře!“ a dal mu zase jednu facku a ještě obrovštější, ale Čenda se vyzná, pročez mu dal dvě facky rychle za sebou, a vojín brečel: „Počkej, ty votroku, až půjdeš kolem našich, tatínek ti dá!“ a utíkal.

Mne popadl indický kostelník za límec a táhl mne ke dveřím a pravil: „Ty pohane, ty uličníku, ty povstalče, ty zbrojnoši římský, teď půjdeš se mnou na obec,“ ale já jsem se mu vysmekl a pravil jsem: „Nechte si to, jo? Já vám taky nic nedělám,“ on však pořád křičel, že musím na tu obec, jelikož dávám špatný příklad a jsem černá ovce mezi bílými, a já jsem pravil: „Náhodou jste ještě černější ovce,“ a on pravil: „Podívejte se na něho, on má ještě hubu,“ a strčil do mne a já jsem pravil: „Strkejte si do své babičky, dědku plesnivý,“ a on pravil, že to není ode mne žádné chování v chrámu Páně, a honil mne sem i tam.

Viděl jsem, jak Ěda Kemlink seděl jednomu generálovi na prsou a kroutil mu vši silou nos, a ten generál těžce oddychoval a křičel: „Lidičky, kde jste kdo? Pomoc! Ten raubíř by jednoho zmrzačil!“, a když jsem běžel kolem, tak jsem k němu pravil: „Jste si sám tím vinen, proč nás nenecháte bejt?“ a generál odvětil hrdě: „Kroutíš ty mně nos, nebo mně ho kroutí někdo jiný? Tak vidíš, a koukej mazat, než něco popadnu!“ Chtěl jsem mu na to něco odvětit, jenomže kostelník mne honil.

A ten křik a ten rámus byl čím dál větší, cucky lítaly na všechny strany a byla to děsná mela. Všichni hoši potom říkali, že to byla nejkrásnější pranice vůbec. A jako by toho bylo ještě málo – zástup opic vnikl do chrámu a účastnil se rvačky. V tom chumlu jsem zpozoroval, jak Jumbo praštil chobotem maharadžova slona přes hřbet a pravil: „Na tebe, holomku, mám už dávno žízeň,“ a maharadžův slon, divoce se zachechtav, praštil zase Jumba chobotem přes hřbet a vece: „Ty nácku jeden, já tě tak zmaluju, že uslyšíš andělíčky zpívat,“ a tak se horlivě potýkali.

Veliký tygr, trochu už postarší, byl skokem uvnitř a smál se: „Tohle jest mi pěkné vyražení, jsem zvědav, kdo si to se mnou rozdá.“ Sotva to dořekl, již mu skočil jiný tygr na záda a oni se váleli

po koberci a strašlivě řvali. Připletla se do toho chumlu krajta tygrovitá a praštila ocasem jednoho ministra. Bylo to jako bejkovcem přes záda, pročež ministr ukrutně zaječel, popadl levorvér a střelil hada do břicha a had křičel žalostným hlasem: „Pánové, on mne načisto, ale načisto zavraždil, a já jsem ho jenom trošku pohladil.“

Ono se to rvalo všecko, venku před chrámem se prali lidi, koně i krávy, prali se i ptáčekové na stromech, i motýli na zahradě a mouchy v kuchyni, a každý dělal, co mohl. A když to bylo v nejlepším, tak paní maharání pravila vysokým hlasem, že to musil každý slyšet: „Co se, panstvo, perete? Já se vám divím. Vždyť vším je vinen ten kluk Bajzův, ten je všeho původu a nikoho nenechá bejt.“ A pan maharadža odpověděl hlubokým hlasem: „To je prauda praudoucí, pročež vzhůru na něho!“ A rázem ustala rvačka a všecko, lidi, šlechtici, kluci, dobytek, panstvo, kněz i kostelník, ano i princezna se řtili na mě, jako bysem já za všecko mohl, a já jsem přece nic nedělal a ještě jsem jiné napomínal k slušnosti, a teď to bylo všecko na mně. Potýkal jsem se udatně, ale co to bylo všecko platné, když jich byla přesila, všichni byli najednou proti mně, tak jsem chtěl utéci, ale ono to vůbec nešlo, nohy mne nechtěly poslouchat, jako by patřily cizímu, a já jsem začal křičet: „Ať mě nechají, když jim nic nedělám! Oni sami začali, já jsem si hleděl svého a teď je všecko na mně!“ a řval jsem čím dál tím více, až jsem zpozoroval, že mne tatínek drží za rameno a praví: „Tak už dost a konec, my jsme u tebe a neboj se.“

Když jsem uviděl tatínka, tak jsem se upokojil, jelikož tatínek je ze všech nejsilnější a každého přemůže, takovou jim dá, no, uvidíte, a maminka pravila jemným hlasem: „Ale, ale, Petinko, kdo bude takhle vyvádět?“ A já jsem ještě trochu brečel, ale ne moc, a pravil jsem vyčítavě: „Vy jste si šli pryč jakoby nic a nechali jste mne tam samotného, abysem se pral se všemi,“ a byl u mne taky pan doktor a ten pravil: „Nonono, junáku!“ a já jsem pravil zamračeně: „Nejsem u vás žádný junák a nechte si to!“ Jelikož jsem měl podezření, že pan doktor také patří mezi nepřátele, mně pořád připomínal toho generála, co mu Ěda Kemlink kroutil nos. Pročež jsem pravil: „Můžete být rád, že vám nos ještě drží,“ čemuž se pan doktor zasmál silným hlasem: „Hohoho!“ Potom se pan doktor podíval na teploměr, zavřel svůj kufříček a pravil: „Nyní jsme z nejhoršího

venku, hlavní věc jest klid, jenom klid a pořád klid,“ a podal našim ruku a ještě pravil: „Jsem váš nejuctivější sluha.“

Co asi dělá maharadža s paní maharání a co ta princezna? Co dělá krejčí Brabec s paní Brabcovou, co ti hadi, tygři, sloni, opice a ostatní domorodcové? A jestlipak má Jumbo ještě tu hezkou červenou čepičku a pamatuje se na toho, kdo mu ji koupil? A co Indie? Je vůbec nějaká Indie, či se vyskytuje jenom v atlasu?

Nechci se ptát našich, protože oni hned hartusí a chtějí, abych moc nemluvil a bral tu nedobrou meducínu. Ještě jsem si myslel, že bych snad o tom mohl mluvit s Kristýnou, ale jen jsem řekl: „Indie,“ už se začala chechtat, pročez jsem jí pravil: „Ty Rampepurdo rampepurďácká, ze všech nejrampepurdovatější!“

Celé noci spím jako špalek a nic se mně nezdá. Tuhle mně Kristýna půjčila zrcátko a já jsem se divil, že mám obličej docela malilinký jako panenka, co patří naší Mančince. Všichni říkají, že jsem byl velice nemocen, a náš Ladislav poslal psaní, ve kterém bylo napsáno: „Doufám, že milý bratr Petr nabude s boží pomocí vbrzku ztraceného zdraví, a ještě jednou Vás všecky srdečně zdraví Váš věrný syn Ladislav.“

Dnes byli u mne návštěvou hoši, co s nimi chodím, jelikož pan doktor dovolil, že už můžou přijít, tak oni přišli. Stáli kolem postele a byli čtyři a se mnou jich bylo pět. Byl mezi nimi také Pepek Zilvar a já bysem se ho rád byl otázel, jestli se doopravdicky oženil, nebo co s ním je, ale on nic nemluvil, asi se mu nechtělo před ostatními. A hoši mně vypravovali řeči, co je nového. Pravili, že máme nového pana učitele, on je ještě strašlivě mladý, pročez se mu říká učitelský spomocník, ale zato umí strašně rychle utíkat a hraje levé křídlo za S. K. Ctibor. Při posledním mistráku se utrl a dal sám tři kusy, jeden z nich volejem.

A ještě pravili, že když jsem onemocněl, tak se musilo všechno vybělit a tři dny nebyla škola, z čehož byla mezi žactvem ukrutná radost a veselí.

Tázel jsem se jich: „Jestlipak, kluci, jste mně za to vděční?“ a oni odvětili, že každý mne chválí a praví, že jsem pašák, jelikož mám spálu, což jest povedená věc, a já jsem na to velice hrdý.

Ale pořád mne to trápí, jak to bylo s tou Indií, a z hlavy mně to nejde. Proto jsem si umínil, že hochy vyzkouším. Jestli se podřeknou, tak je to dobré, když ne, tak nic.

A tak když byli tuhle zase u mne, znenadání jsem vybafl silným hlasem: „Indie?“ a pozoroval jsem je lstivým zrakem, co bude.

A hoši odvětili jednohlasně silným hlasem: „Indie!“ Znovu jsem se na ně zadíval lstivým zrakem a otázel jsem se ještě silnějším hlasem: „Kalkuta?“

A oni sborem odvětili silným hlasem: „Kalkuta!“

Opět jsem se na ně zadíval lstivým zrakem a najednou jsem se otázel: „Maharadža?“

Oni však odvětili ještě silnějším hlasem: „Maharadža!“ a Bejval pravil, že tohle jest vlastně primovní hra, kterou nazval hrou v Indii, a že bysme ji mohli často hrát, a já jsem pravil: „To bysme mohli, jelikož všichni dobře víme, jaká ta Indie jest,“ a přitom jsem se na ně díval lstivým zrakem, co tomu řeknou, jestli se konečně prozradí. Ale hoši neřekli nic, jenom Éda Kemlink pravil: „To se vr!“

Tak už jsem se neudržel a přímo jsem se zeptal Pepka Zilvarového, co mu řekl tatínek, když se oženil. Pepek se děsně zasmál a pravil: „Jdi, ty votroku!“ a ostatní hoši se taky smáli a Čenda Jirsák se divil, kde ty nápady беру. A já jsem jim pravil, ať si jdou domů, že se mi chce spát, a oni šli a pravili: „Tak nazdar!“

A dlouho jsem byl mrzutý, že nemůžu přijít na kloub tomu, jak to s tou Indií bylo, a strašně mně bylo líto, že by z těch podivuhodných dobrodružství nemělo být nic, že by to mělo být jenom mámení a přelud. I hrozně jsem tesknil po Indii, kde jest všecko krásné, nejkrásnější ze všeho na světě. Doufal jsem, že aspoň na noc mě přijde Indie opět navštívit, ale ona nedala o sobě vědět. A já jsem si pořád nemohl v hlavě srovnat: Bylo, bylo a najednou není nic?

A když přišla jednou ke mně Eva Svobodová, tak jsem přímo na ni uhodil: „Evo, ty jseš přece chytrá holka?“

„To jsem,“ odvětila ona.

„Pamatuješ se teda na tu veselku v Indii?“

„Jakou veselku?“ divila se.

„No, přece – jak se ženil Pepek Zilvar s královskou princeznou.“

Eva otevřela svoje modrá vočadla na celé kolo. „Pepek Zilvar? S královskou princeznou? No ne!“

„Evo,“ pravil jsem důtklivým hlasem, „vzpomeň si, jaks sama povídala, že princezna má šaty z těžkého atlasu a vlečku dva metry čtyřicet.“

„Šaty z těžkého atlasu? A říkáš, že měla vlečku dva metry čtyřicet? To musila být krásná veselka. A bylo tam hodně lidí? A co družičky? Co měly na sobě, povídej! A hudba byla a zpěv? A měla nevěsta věneček? A jaké to bylo, když si před oltářem řekli své neodvolatelné ‚ano‘? Plakala nevěsta hodně? Tak povídej, člověče!“

„Co bych povídal? Víš všechno zrovna tak dobře jako já. Byli jsme tam spolu. Jen si vzpomeň.“

Eva chvíli přemýšlela a pak smutně zavrtěla hlavou.

„Nic nevím,“ pravila. „Nikde jsem nebyla. Z domova jsem paty nevytáhla. Škoda. Indická veselka – to musí být něco báchorečného.“

Když Eva odešla, tak jsem se podíval na své nohy. Mám nohy vrabčí. Zkoušel jsem se projít po pokoji, ale nesvedl jsem to. Bylo mně dusno a hlava se mně točila. Myslím si, že bych nepřemohl ani Vendu Štěpánkového. Ale já brzy okřeju a zesílím, a pak se každému postavím. Á-no! To se mně chce – spát –

Ediční poznámka

Při zpracování textu jsme se řídili aktuálním zněním pravidel českého pravopisu, upravili jsme interpunkci a opravili tiskové chyby. Respektovali jsme však stylové, morfologické a lexikální zvláštnosti původního Poláčkova textu.

Pro snazší čtenářovu orientaci jsme dobové nebo zastaralé výrazy opatřili vysvětlivkami, umístěnými do poznámek pod čarou.

Redakce MKP

Bibliografie díla Karla Poláčka

- Povídky pana Kočkodana (1922)
Mariáš a jiné živnosti (1924)
Na prahu neznáma. Kouzelná šunka (1925)
Čtrnáct dní na vojně (1925)
35 sloupků (1925)
Povídky izraelského vyznání (1926)
Lehká dívka a reportér (1926)
Pásky na vousy (1926)
Život ve filmu (1927)
Okolo nás (1927)
Bez místa (1928)
Dům na předměstí (1928)
Hedvika a Ludvík (1931)
Hráči (1931)
Muži v ofsajdu (1931)
Hlavní přelíčení (1932)
Pan Selichar se osvobodil (1933)
Edudant a Francimor (1933)
Židovské anekdoty (1933)
Žurnalistický slovník (1934)
Michelup a motocykl (1935)
Okresní město (1936)
Hrdinové táhnou do boje (1936)
Podzemní město (1937)
Vyprodáno (1939)
Hostinec U kamenného stolu (1941) – pod jménem Vlastimila Rady
Otec svého syna (1946)
Bylo nás pět (1946)
Ze soudní síně (1956)
Se žlutou hvězdou (1959)

Karel Poláček
Bylo nás pět

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 23. 9. 2016

ISBN 978-80-7532-195-4 (pdf)